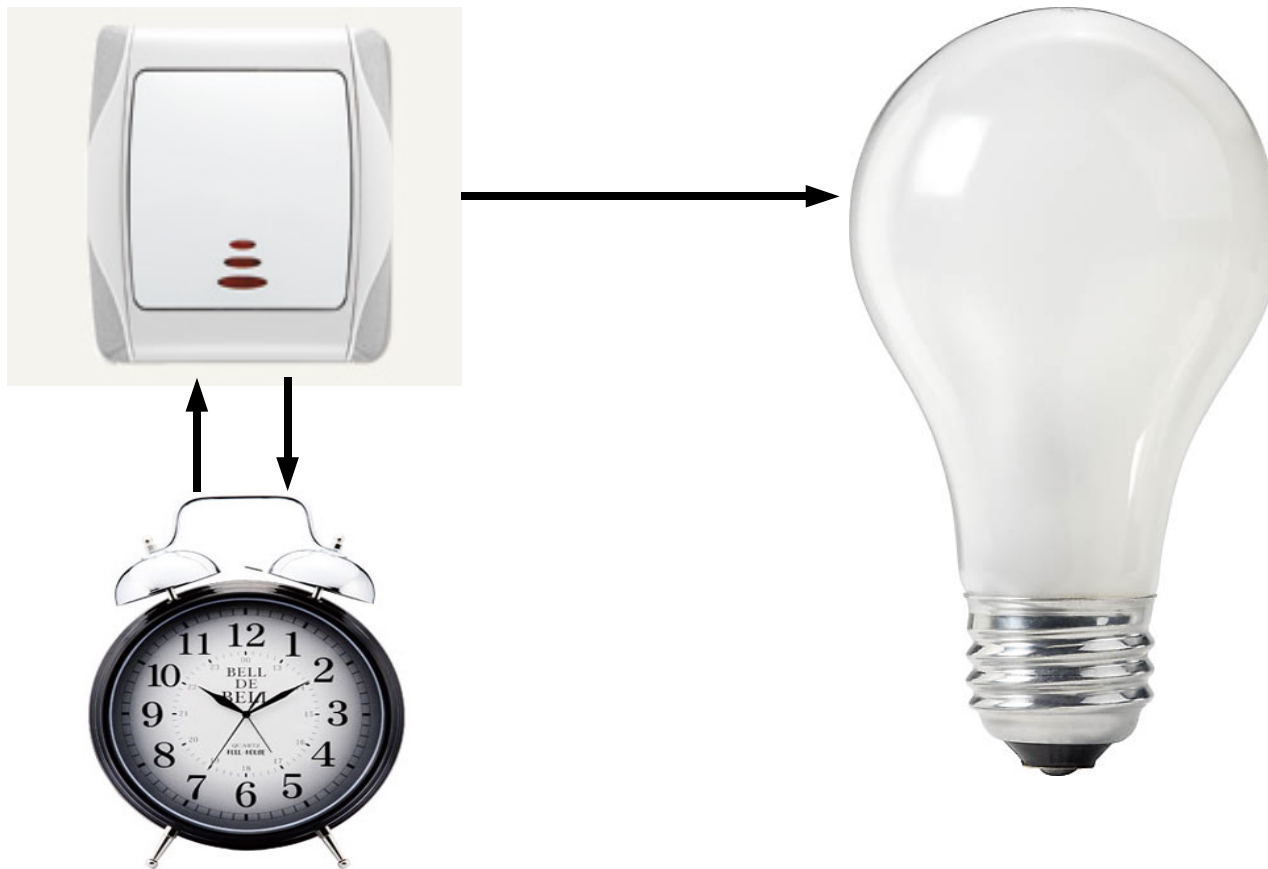

Programovanie PLC

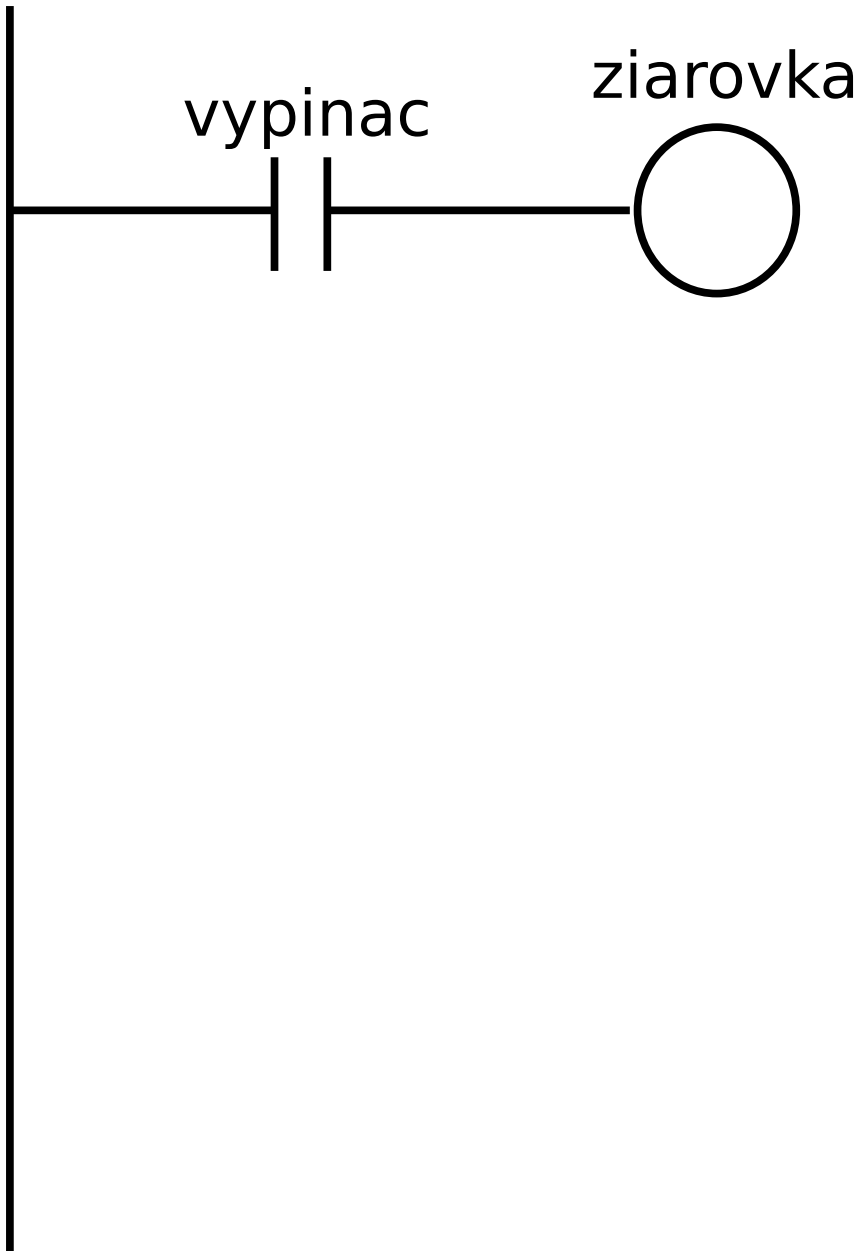
Michal Kvasnica

Príklad: Vypínač na chodbe

- Po stlačení vypínača sa má zapnúť žiarovka
- Žiarovka má ostať svietiť, aj keď vypínač pustíme
- Žiarovka sa má vypnúť po 5 sekundách od zapnutia

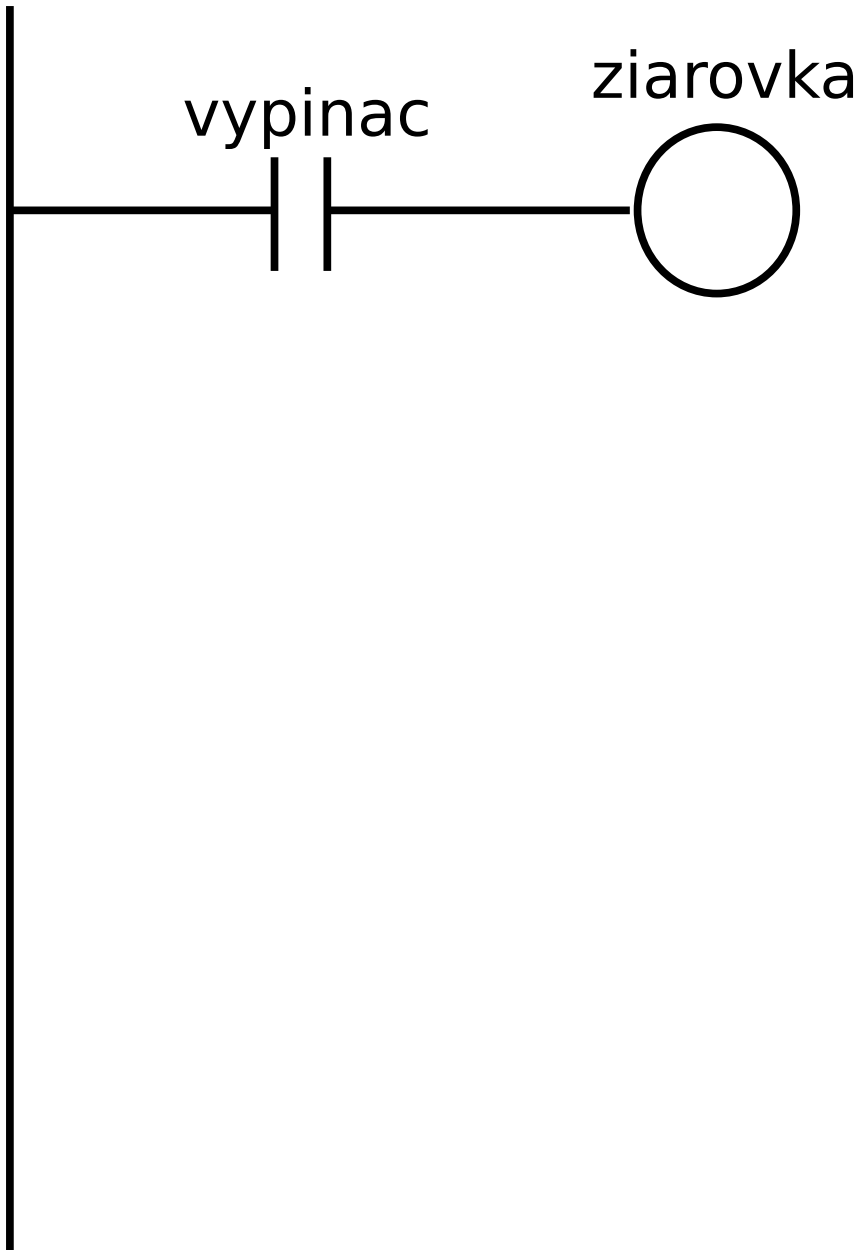

Zapnutie žiarovky

Prečo takéto riešenie nie je vhodné?

Zapnutie žiarovky

Prečo takéto riešenie nie je vhodné?

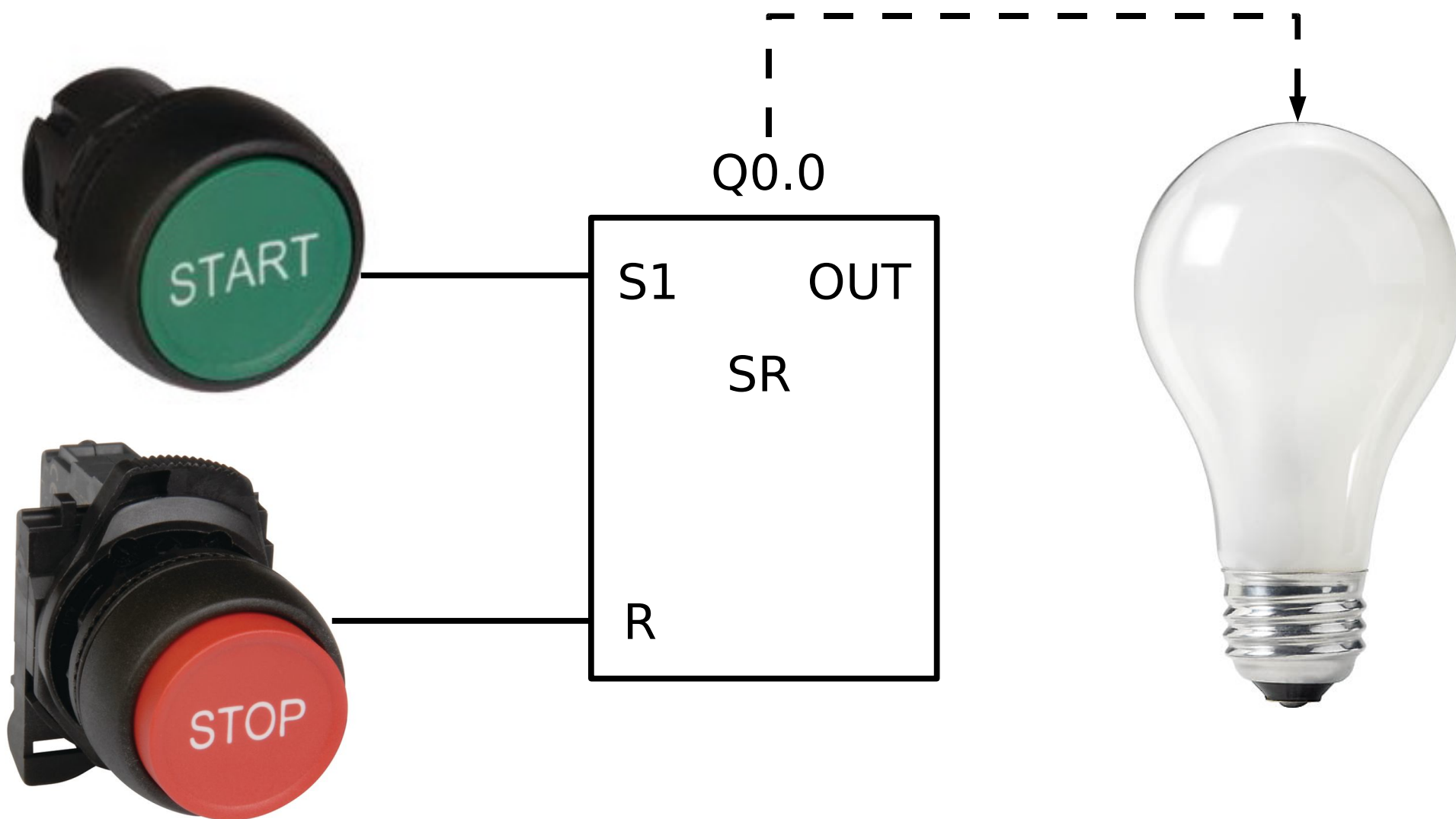
Lebo žiarovka by svietila len vtedy, keď je stlačený vypínač.

Akonáhle sa vypínač vypne, obvod sa preruší a žiarovka nebude svietiť.

Set-Reset blok

- Funguje ako ovládací panel nejakého zariadenia
- Má dva vstupy:
 - štartovací signál
 - zastavovací signál
- A jeden výstup:
 - 1 ak je zariadenie spustené
 - 0 ak je zariadenie vypnuté

Set-Reset blok

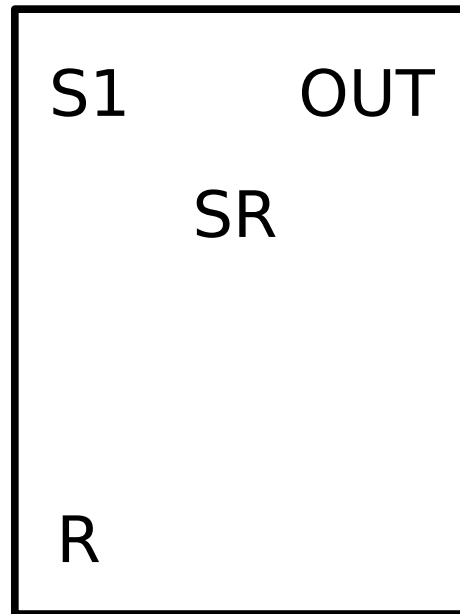

Set-Reset Bloky

- Na to, aby zariadenie fungovalo, stačí stlačiť štartovacie tlačidlo
- Zariadenie zostane fungovať aj keď štartovacie tlačidlo pustíme
- Viacnásobné stlačenie štartovacieho tlačidla nemá žiaden efekt
- Na zastavenie je potrebné stlačiť tlačidlo stop

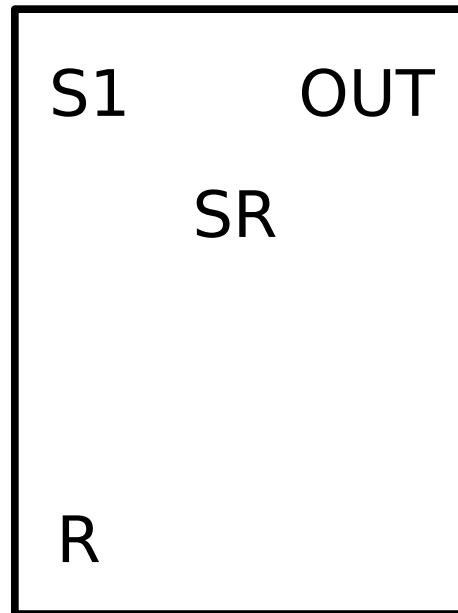
Príklad: Vypínač na chodbe

ziarovka

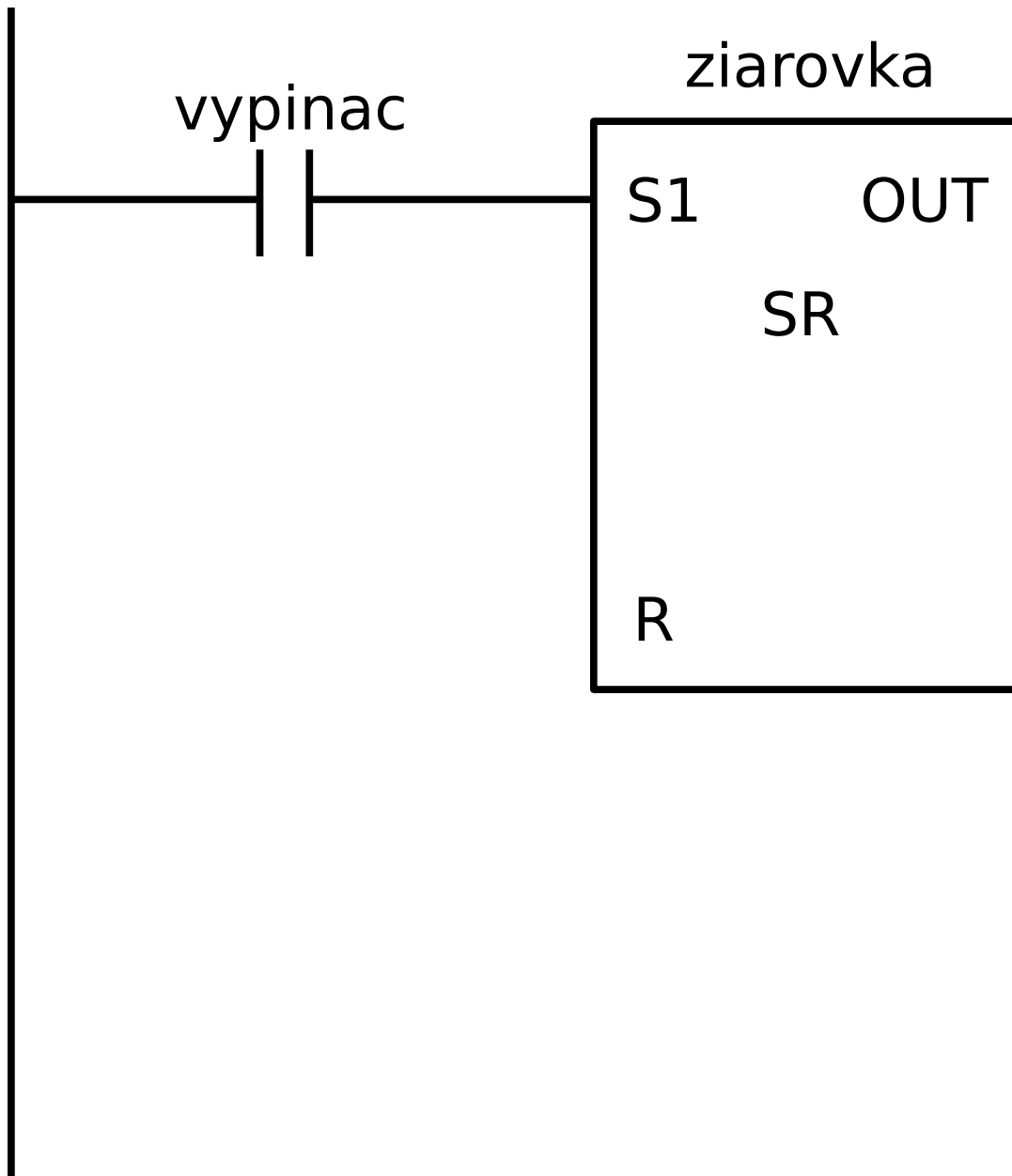
Príklad: Vypínač na chodbe

žiarovka

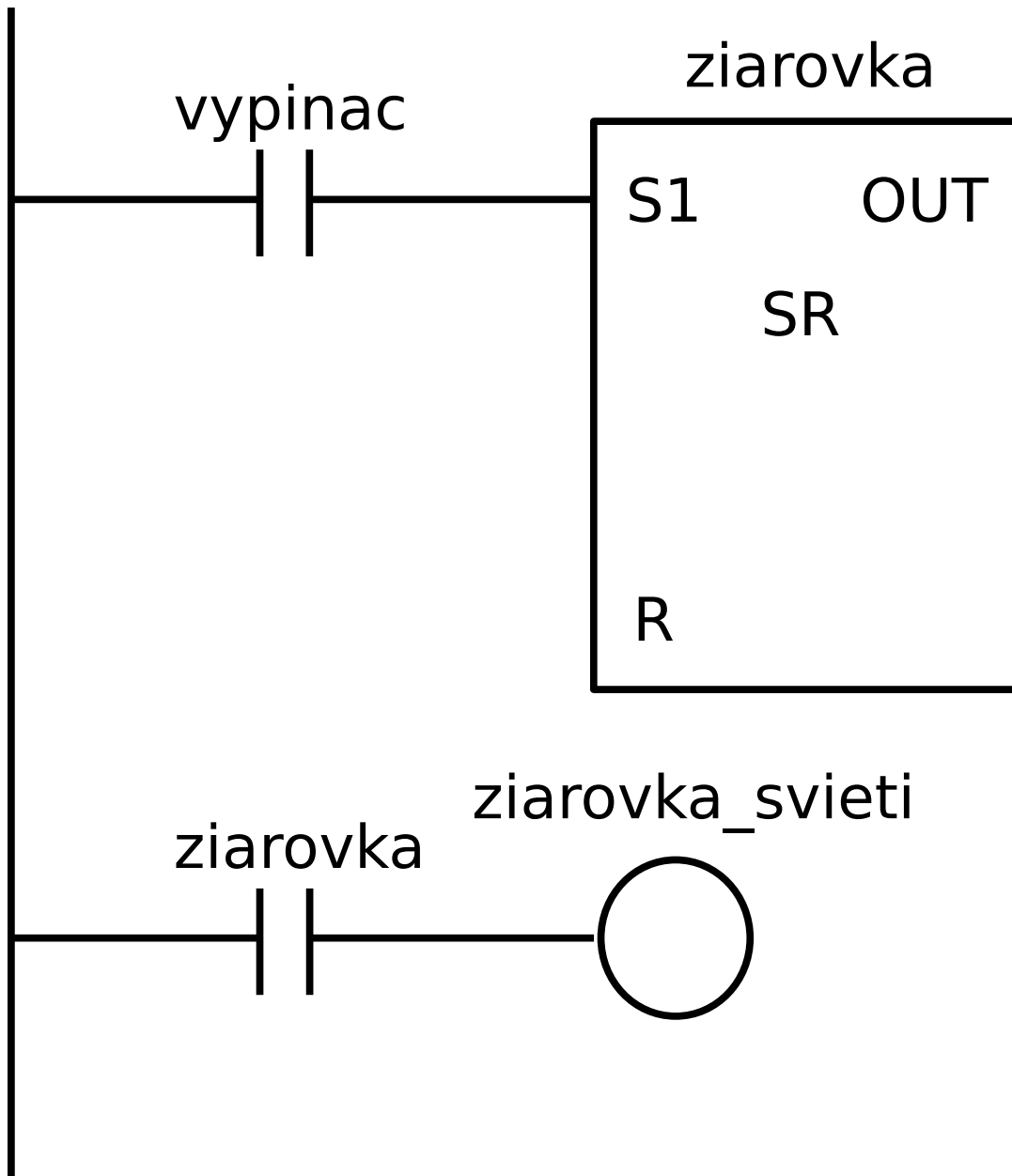
Kedy sa má žiarovka zapnúť?

Príklad: Vypínač na chodbe

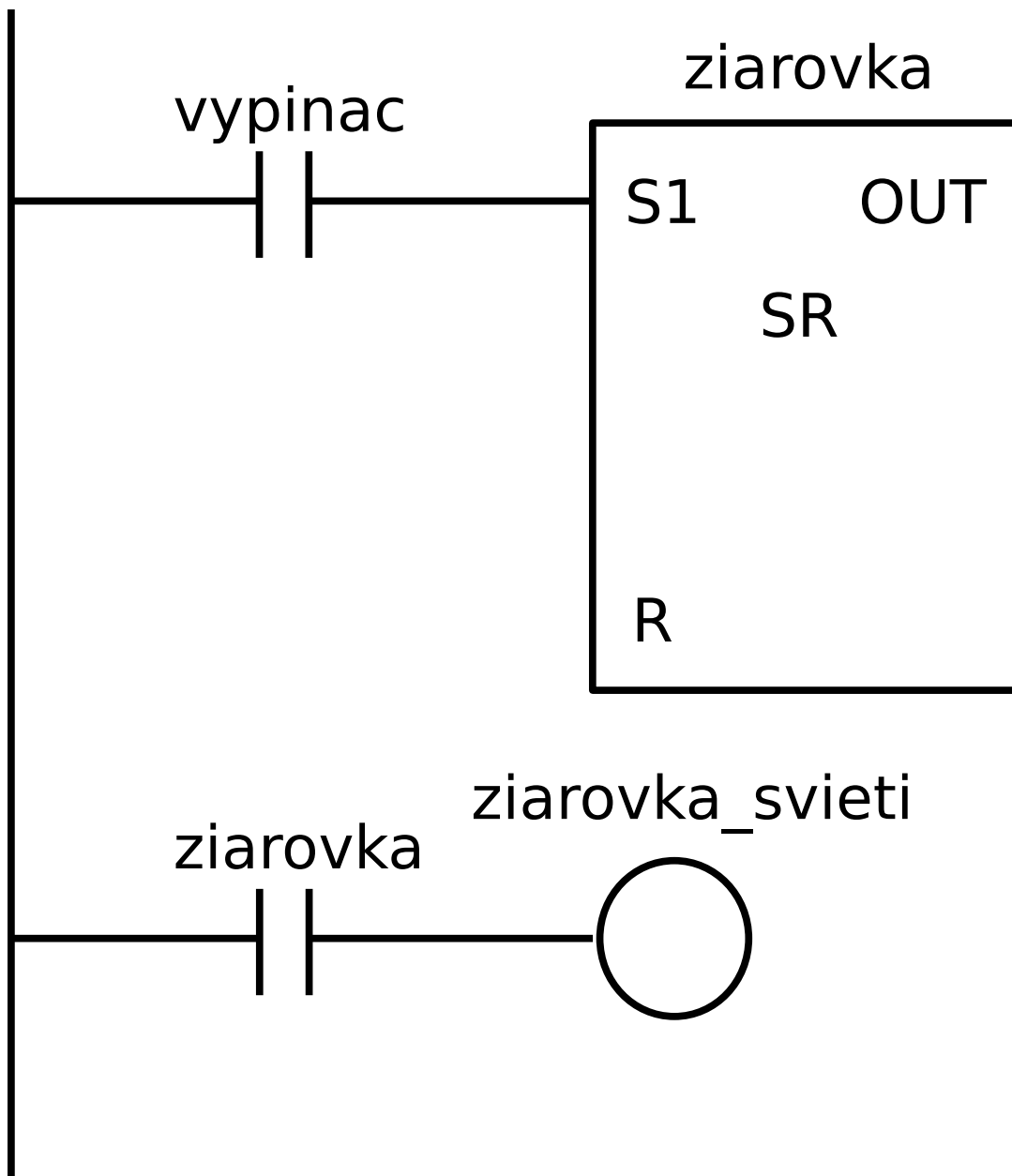
Kedy sa má žiarovka
zapnúť?
Keď sa stlačí vypínač

Príklad: Vypínač na chodbe

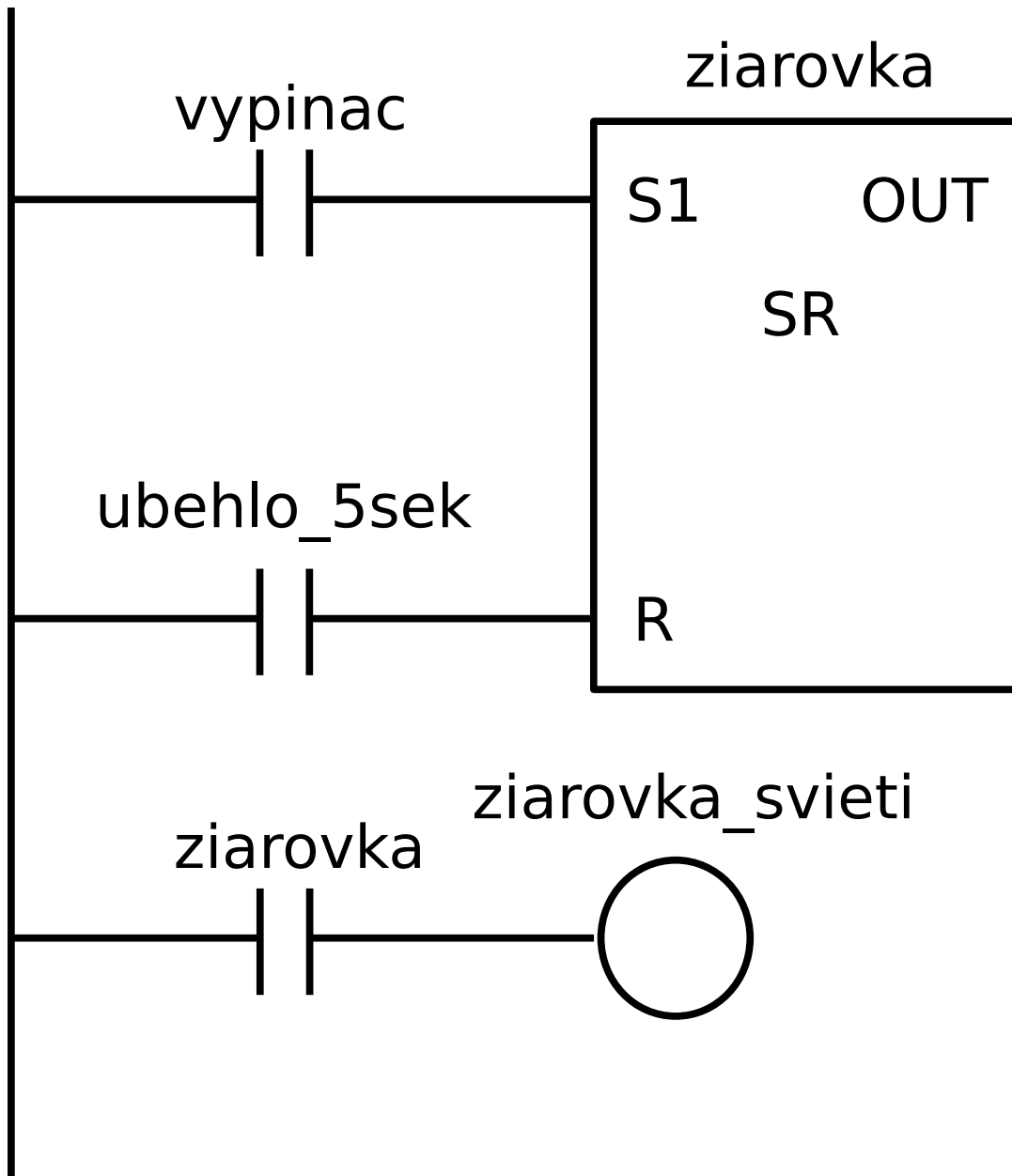
Aby sme videli výsledok SR bloku, potrebujeme ešte výstupný blok.

Príklad: Vypínač na chodbe

Kedy sa má žiarovka vypnúť?

Príklad: Vypínač na chodbe

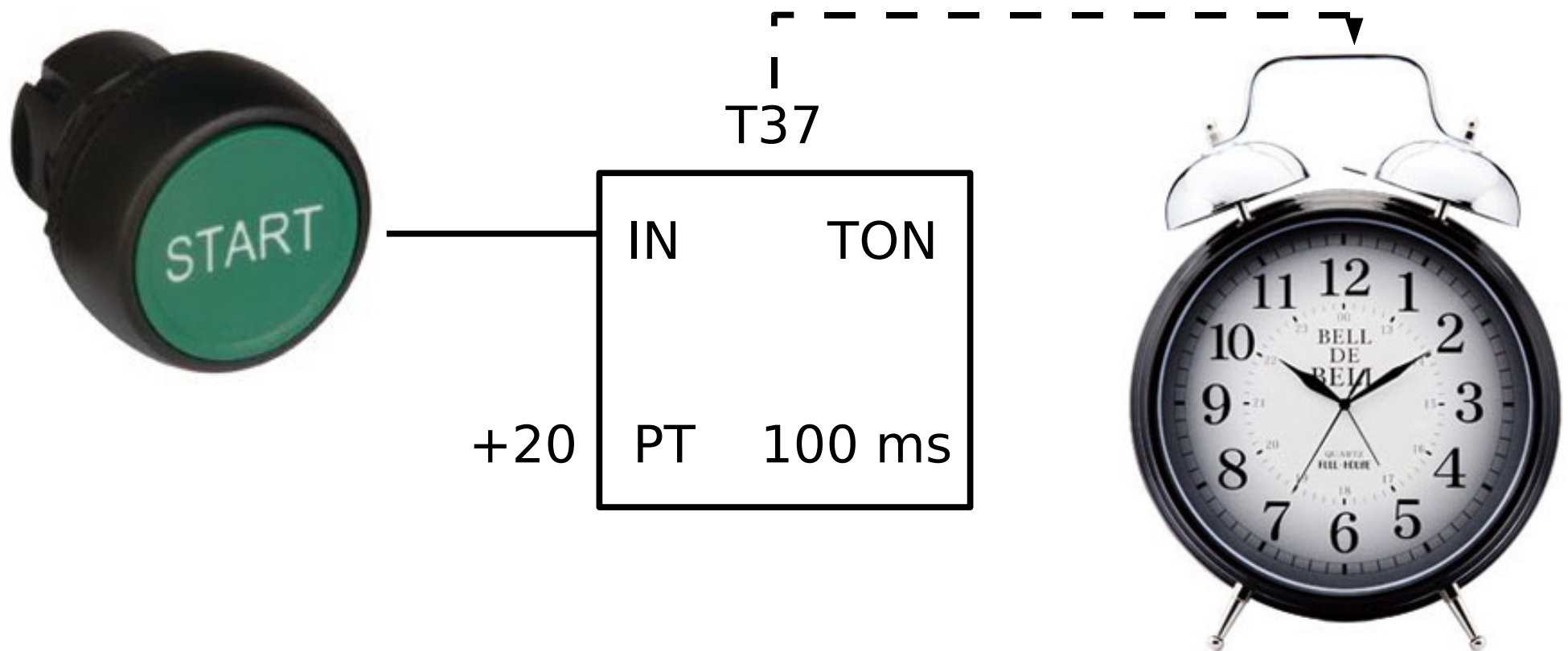

Kedy sa má žiarovka
vypnúť?
Keď ubehlo 5 sekúnd

Blok časovača TON

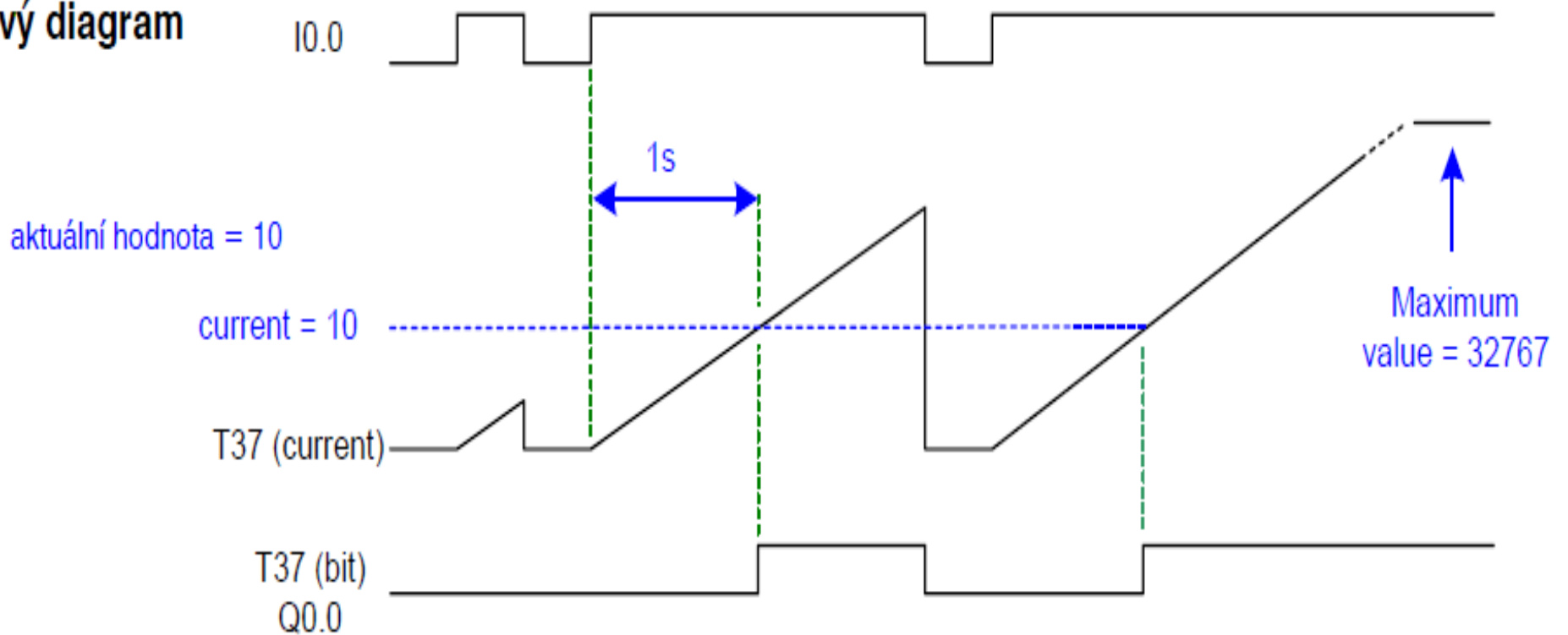
- Funguje ako budík, ktorý sa po uplynutí istého času zapne
- Má dva vstupy:
 - povel na spustenie hodín
 - čas, po ktorom sa má budík aktivovať
- A jeden výstup:
 - 1 ak prešlo X sekúnd od štartu
 - 0 ak neprešlo

Blok časovača TON

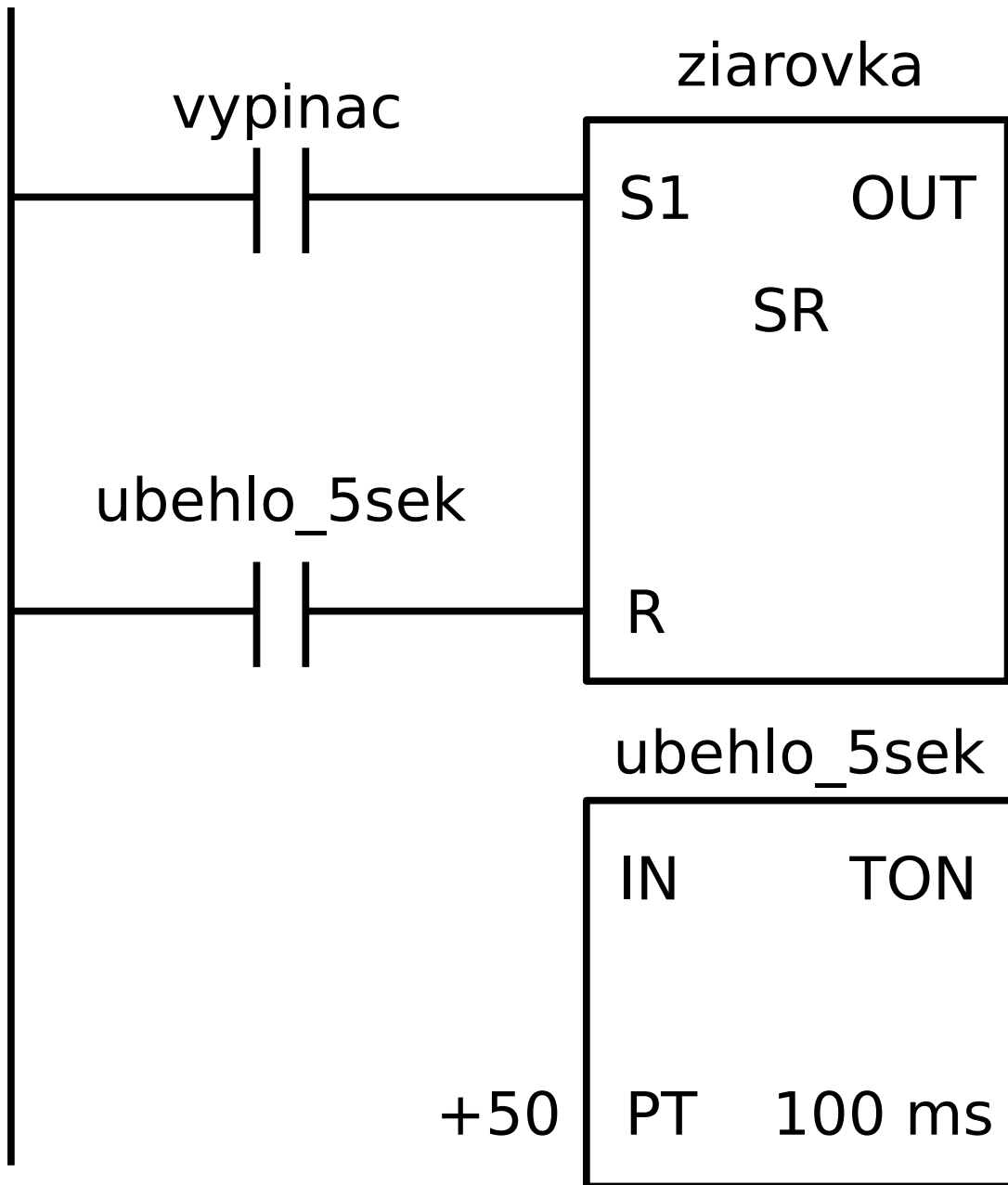

Časovač TON

Časový diagram

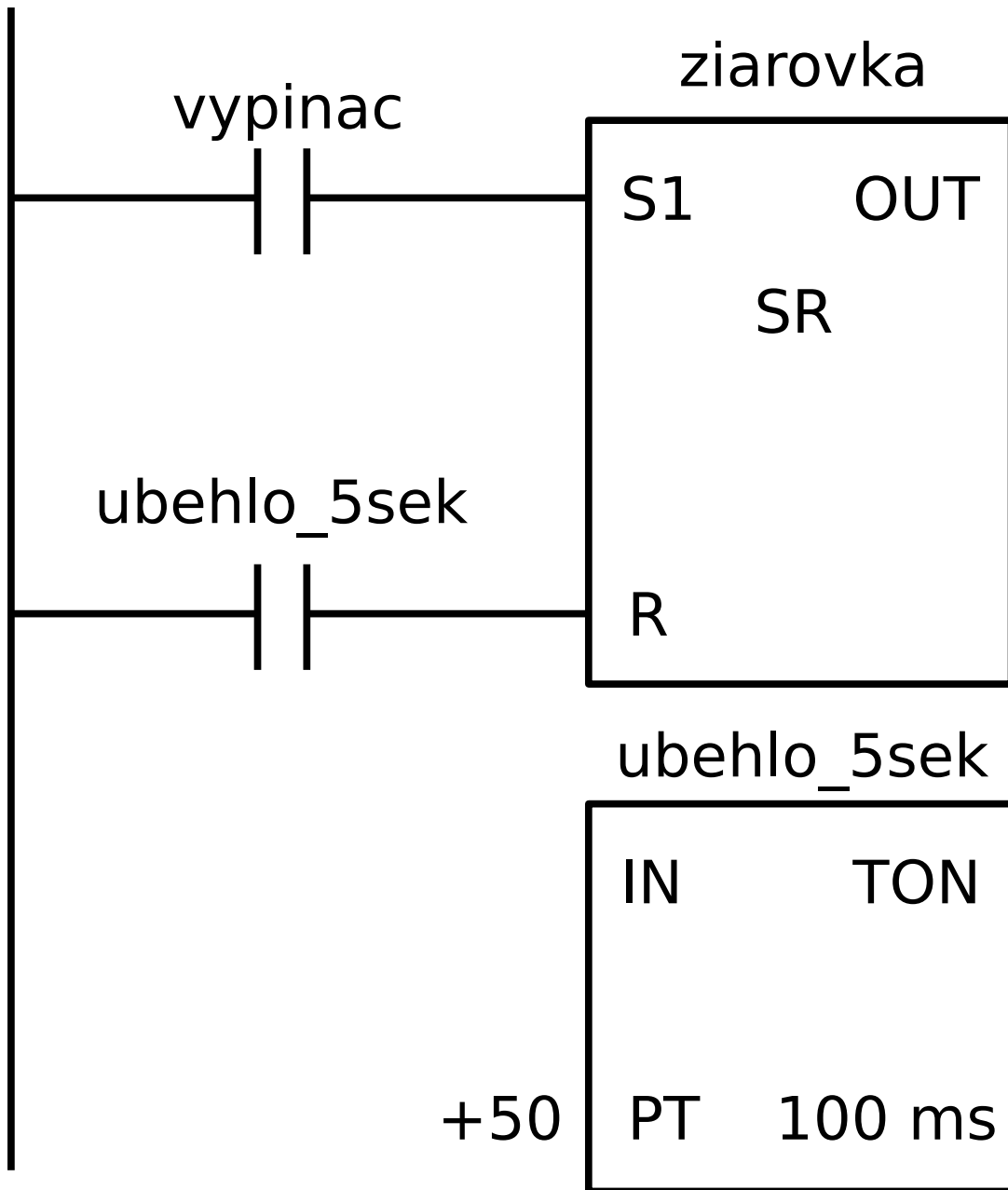

Príklad: Vypínač na chodbe

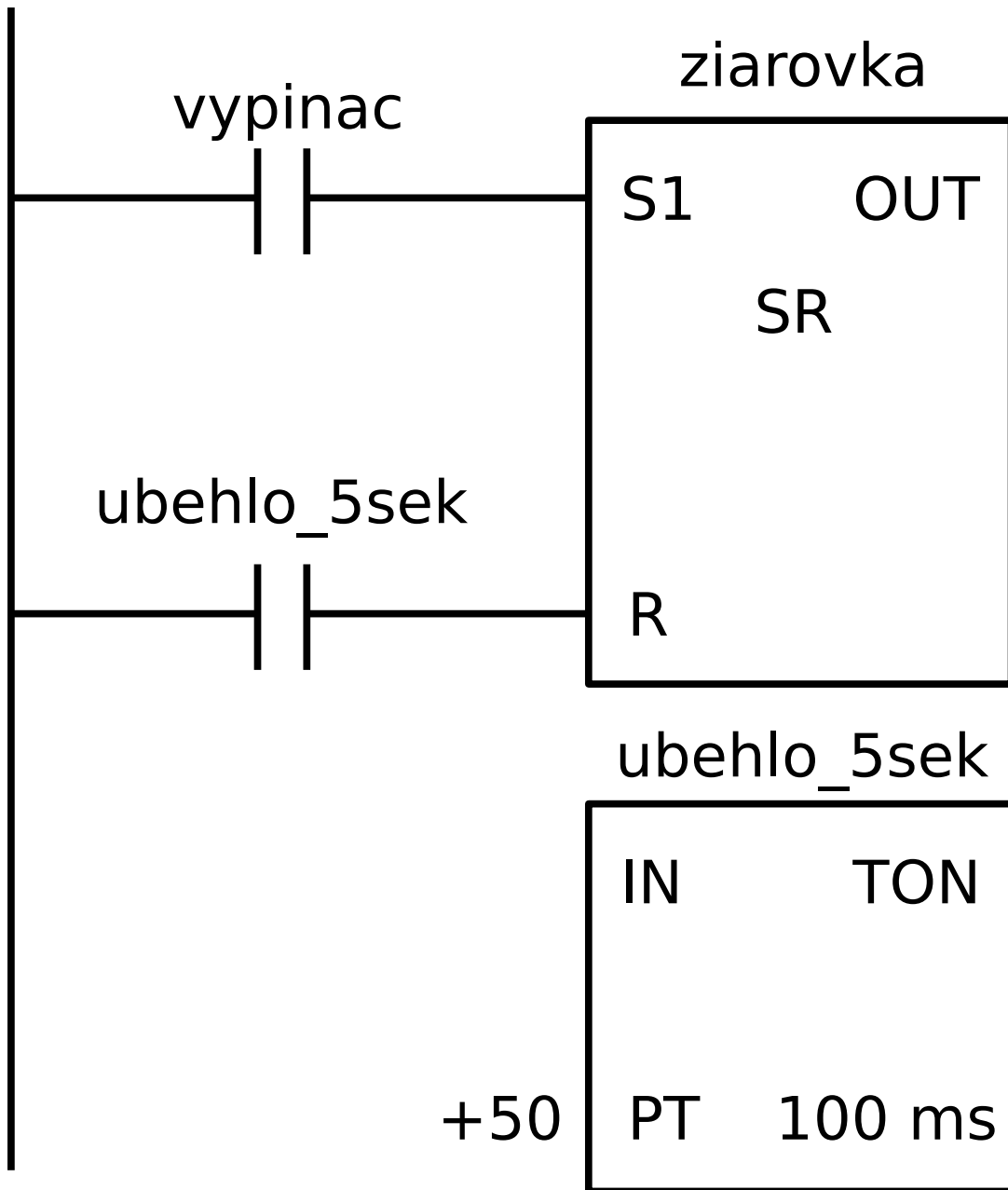
Prečo tieto hodiny odmerajú 5 sekúnd?

Príklad: Vypínač na chodbe

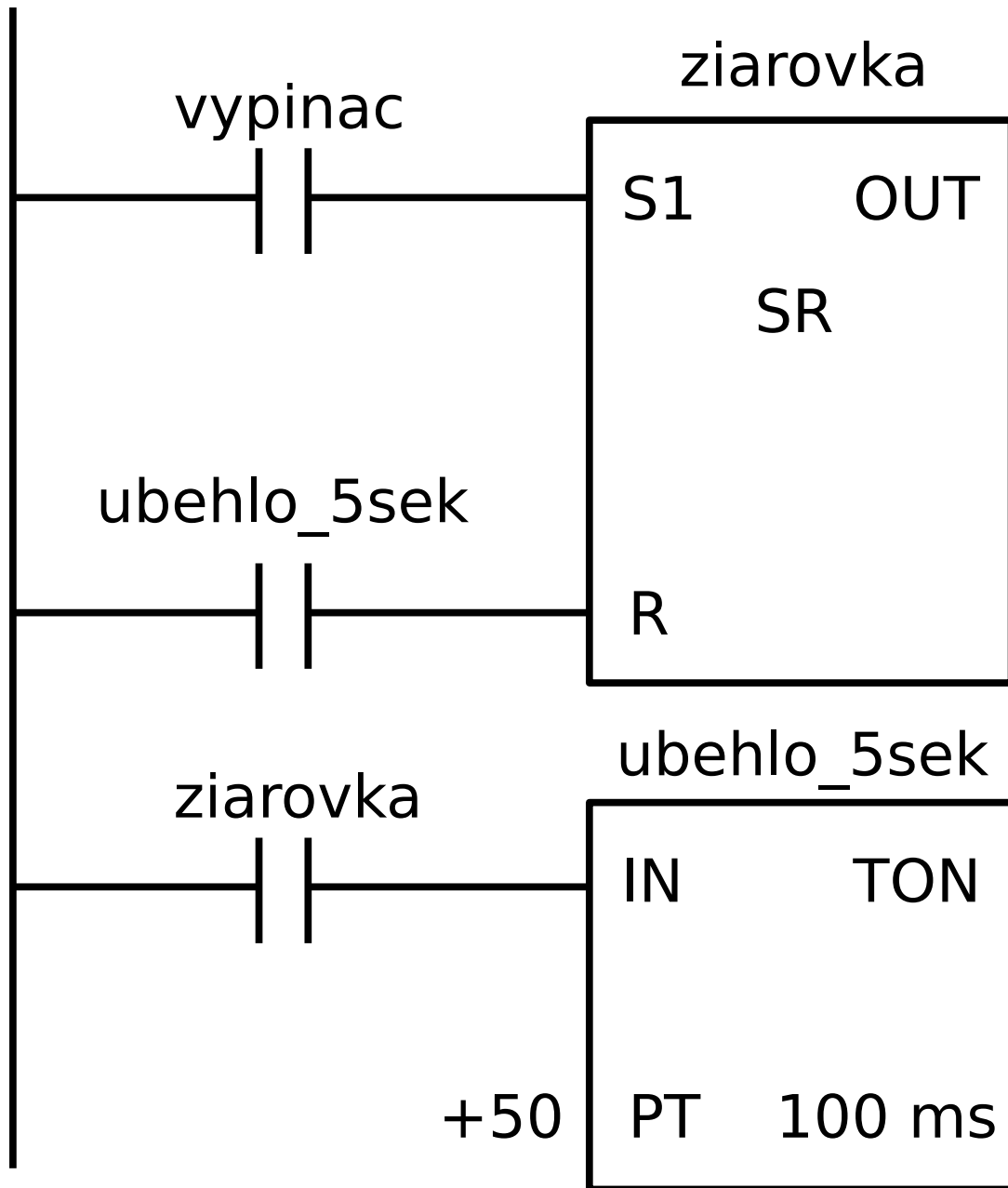
Prečo tieto hodiny
odmerajú 5 sekúnd?
Lebo $50 * 100\text{ms} =$
 $5000\text{ms} = 5 \text{ sekúnd}$

Príklad: Vypínač na chodbe

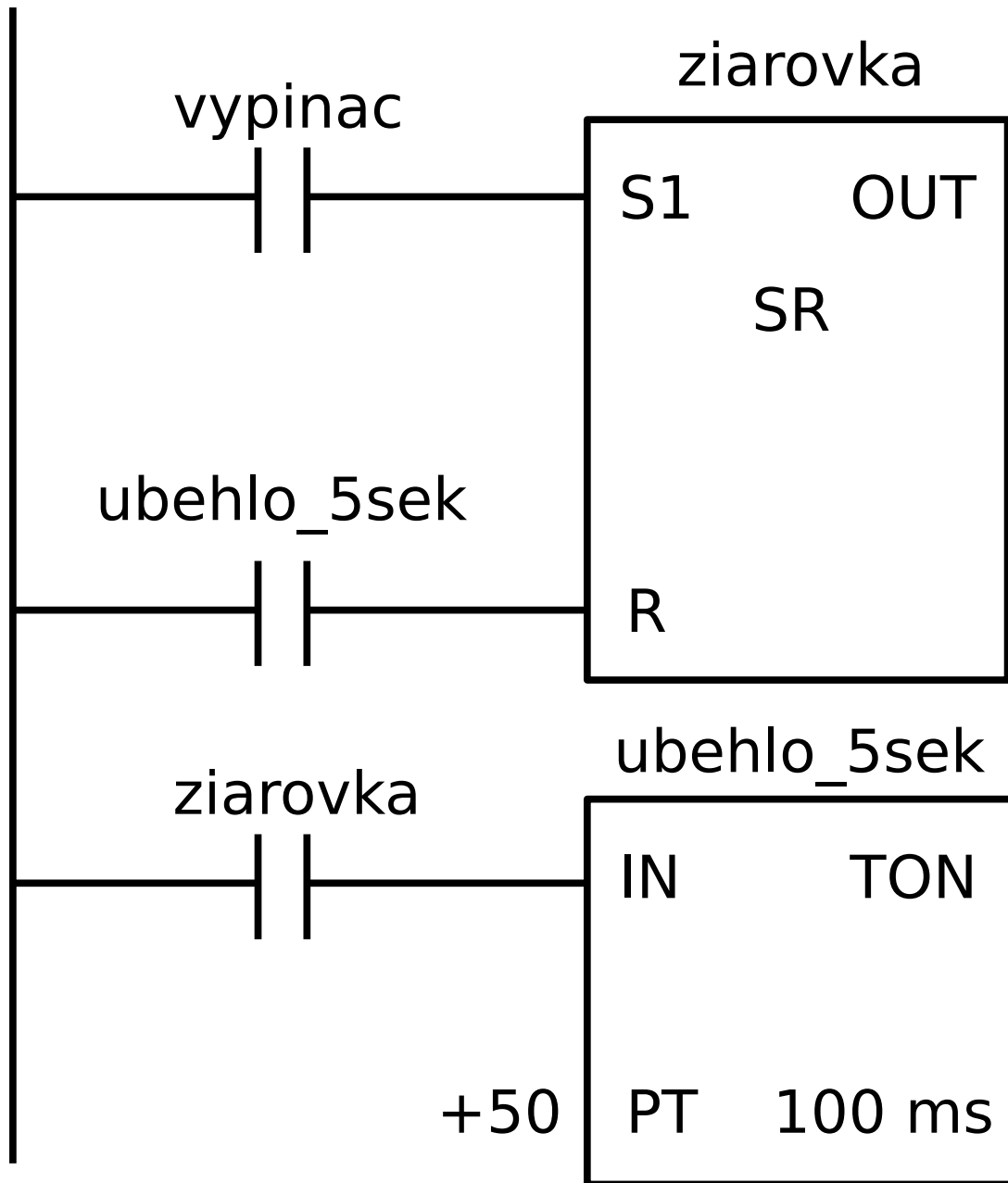
Kedy majú začať hodiny
merať čas?

Príklad: Vypínač na chodbe

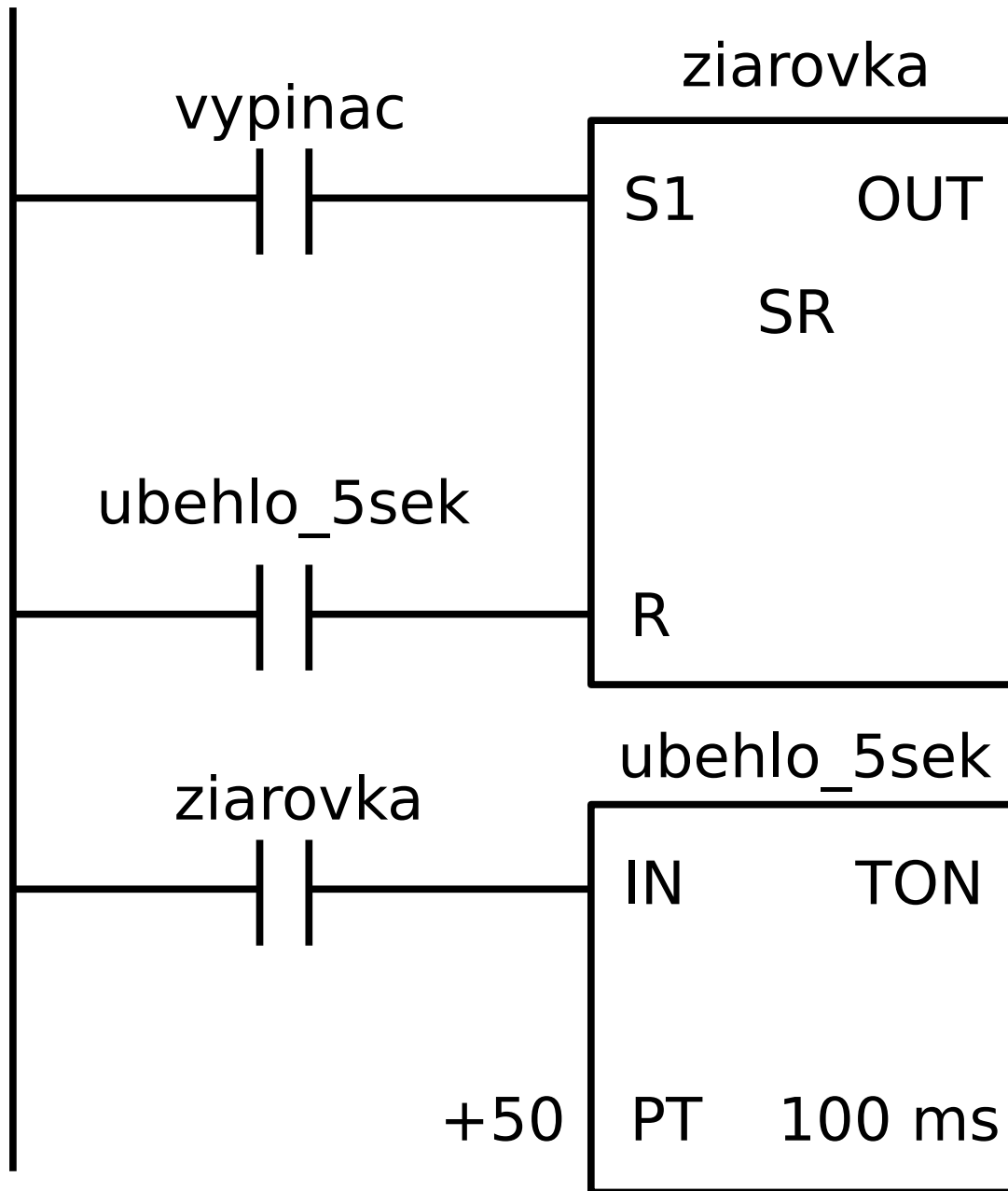
Kedy majú začať hodiny
merať čas?
Keď sa rozsvieti žiarovka

Príklad: Vypínač na chodbe

Čo sa stane po 5 sekundách?

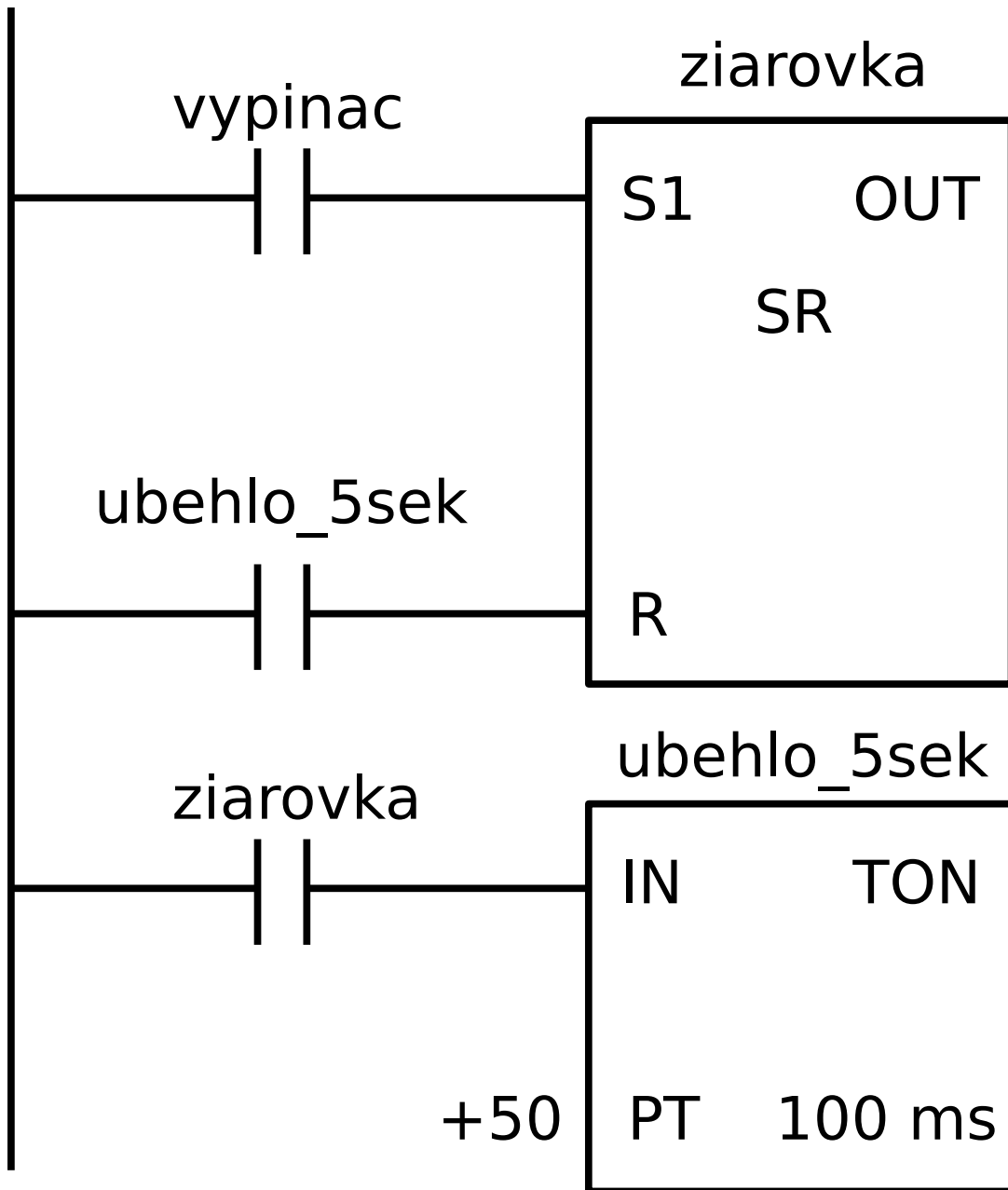
Príklad: Vypínač na chodbe

Čo sa stane po
5 sekundách?

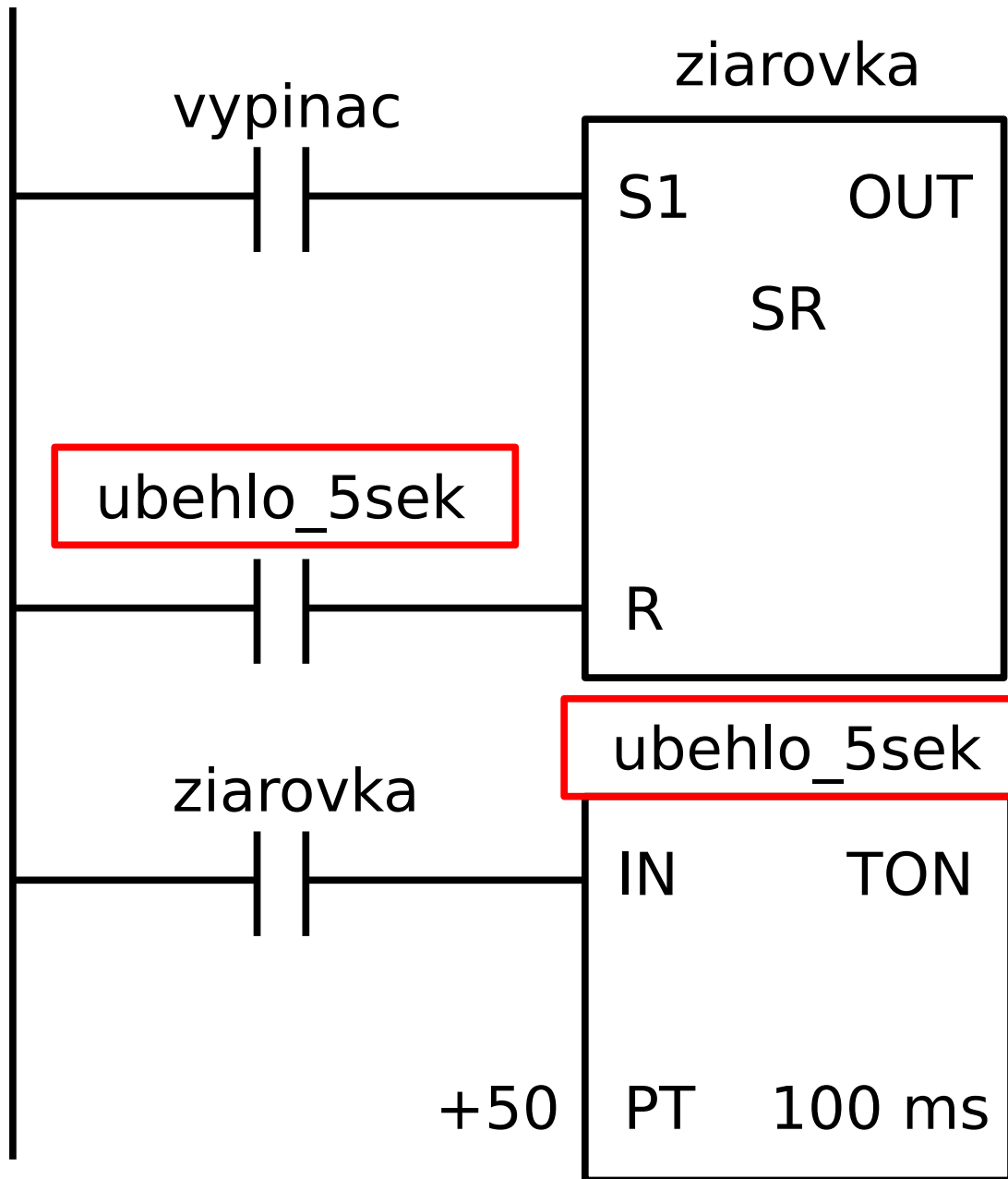
Zmení sa hodnota
premennej "ubehlo_5sek"
z 0 na 1

Príklad: Vypínač na chodbe

Prečo hodiny vypnú žiarovku po 5 sekundách?

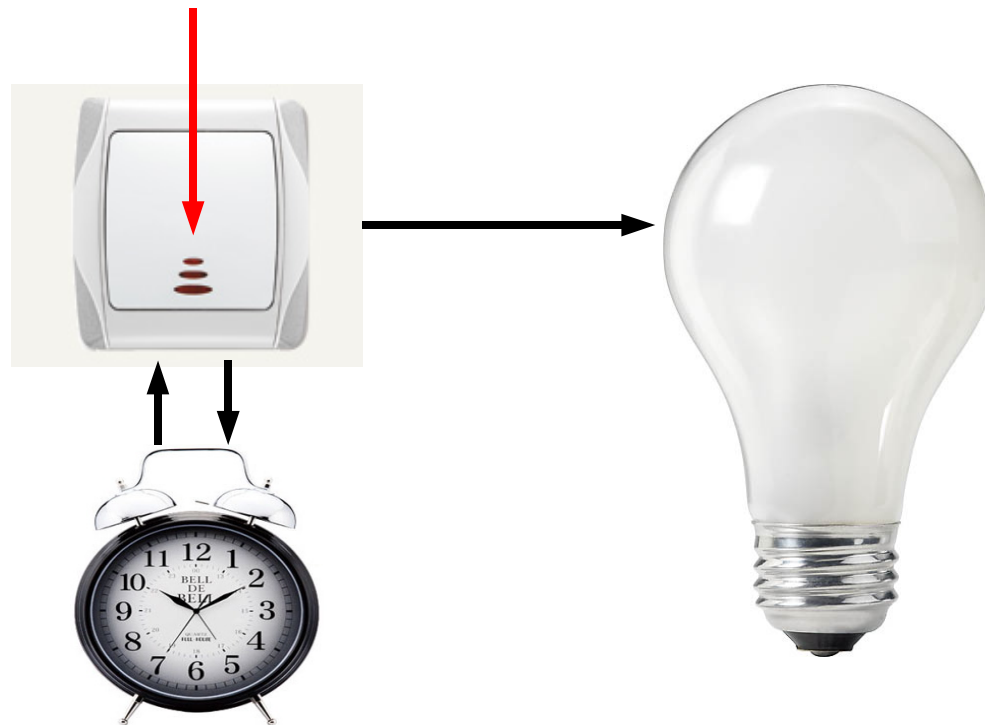
Príklad: Vypínač na chodbe

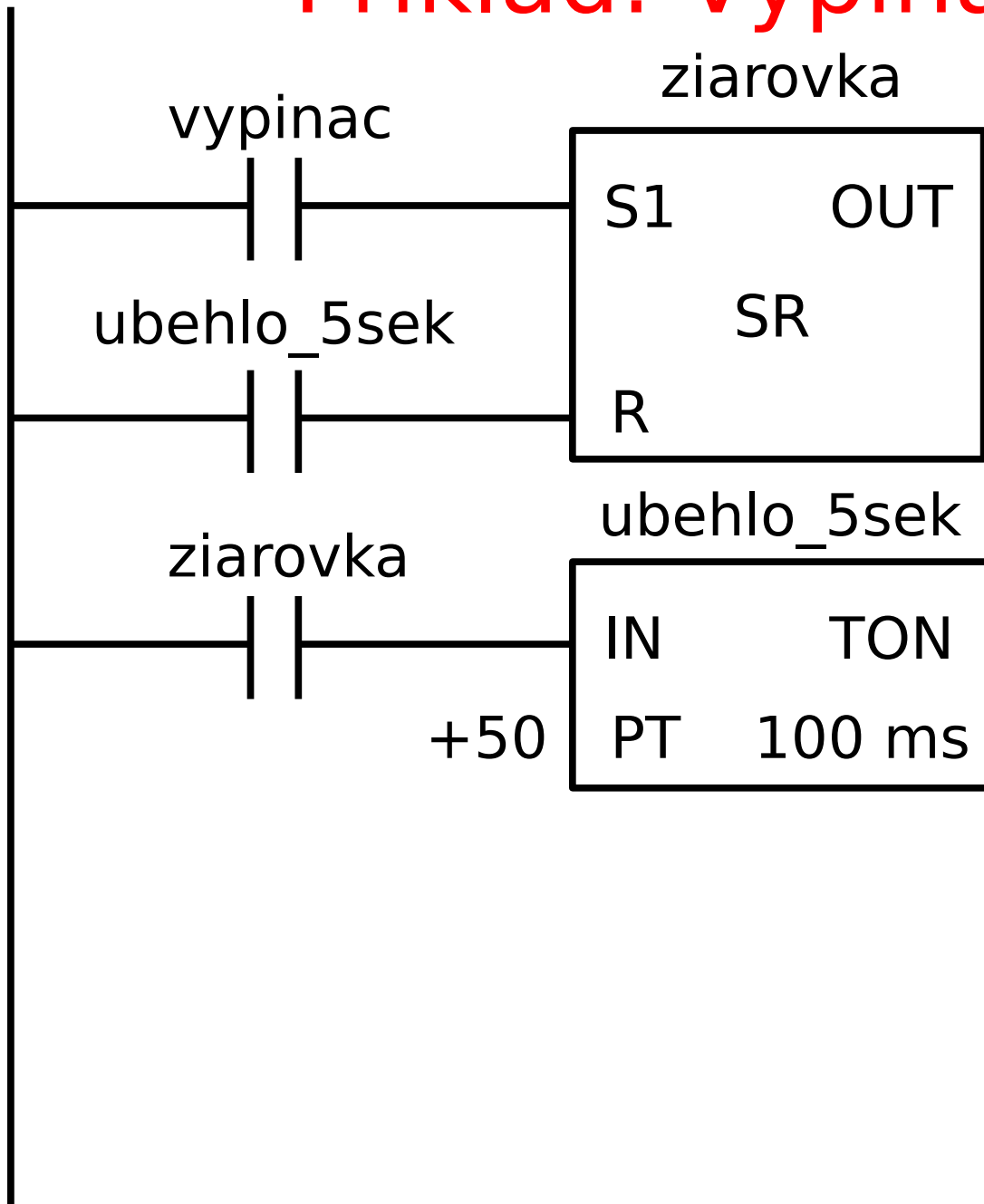
Prečo hodiny vypnú žiarovku po 5 sekundách?
Lebo hodiny používame ako povel na vypnutie v Set-Reset bloku

Príklad: Vypínač na chodbe

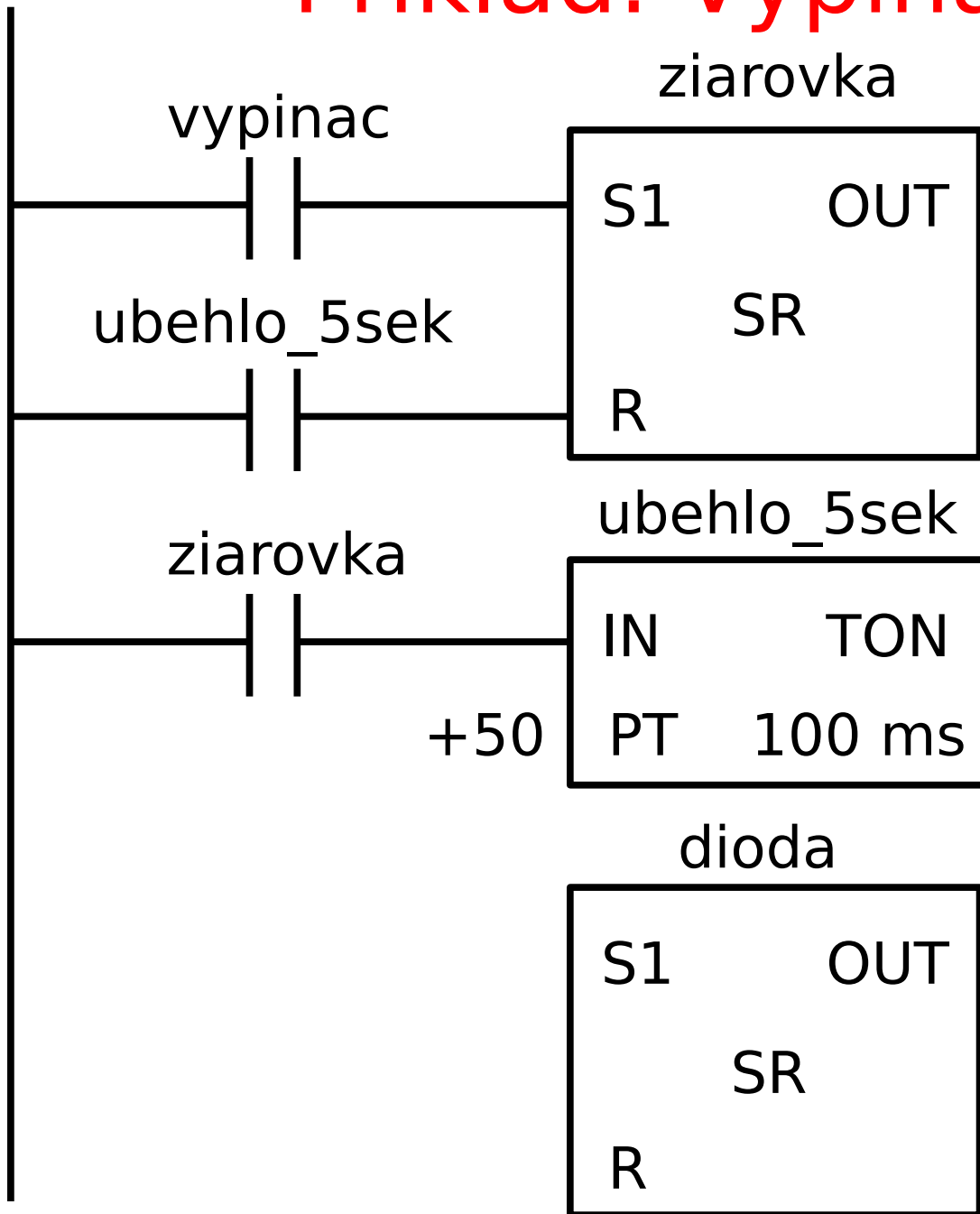
- Po stlačení vypínača sa má zapnúť žiarovka
- Žiarovka sa má vypnúť po 5 sekundách od zapnutia
- Ak je na chodbe tma, má svietiť dióda

Príklad: Vypínač a dióda

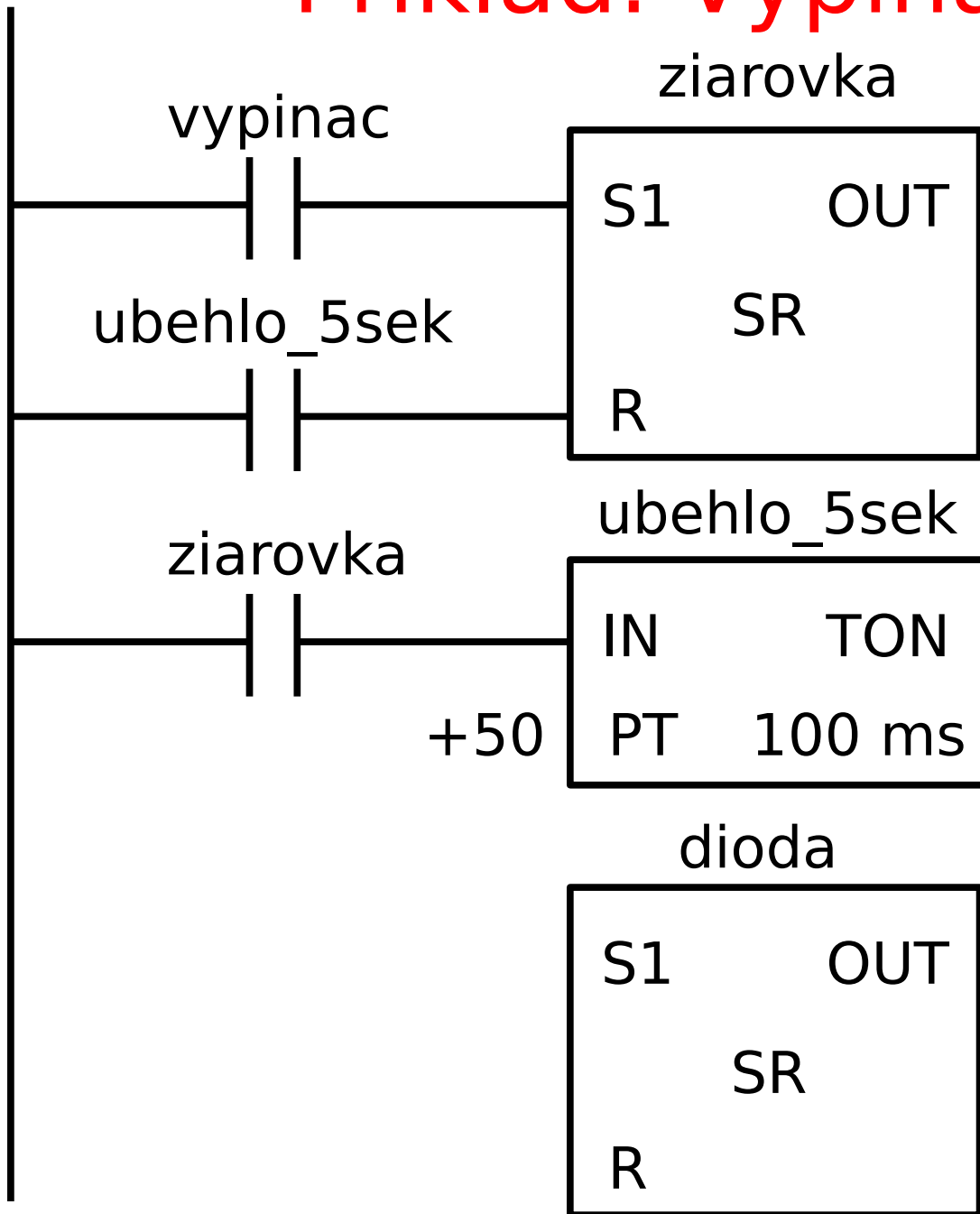

Príklad: Vypínač a dióda

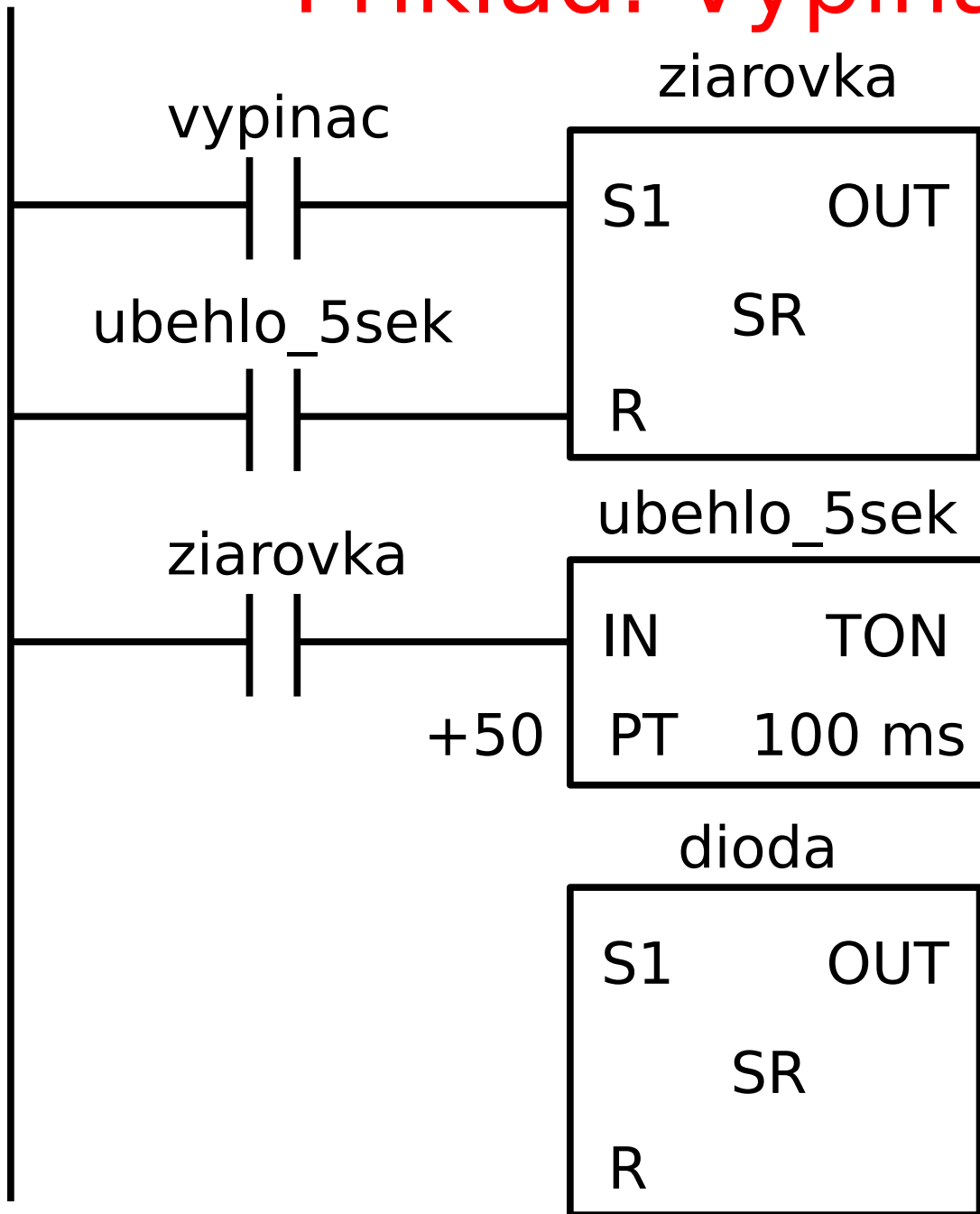
Pridáme ovládací pult
pre diódu

Príklad: Vypínač a dióda

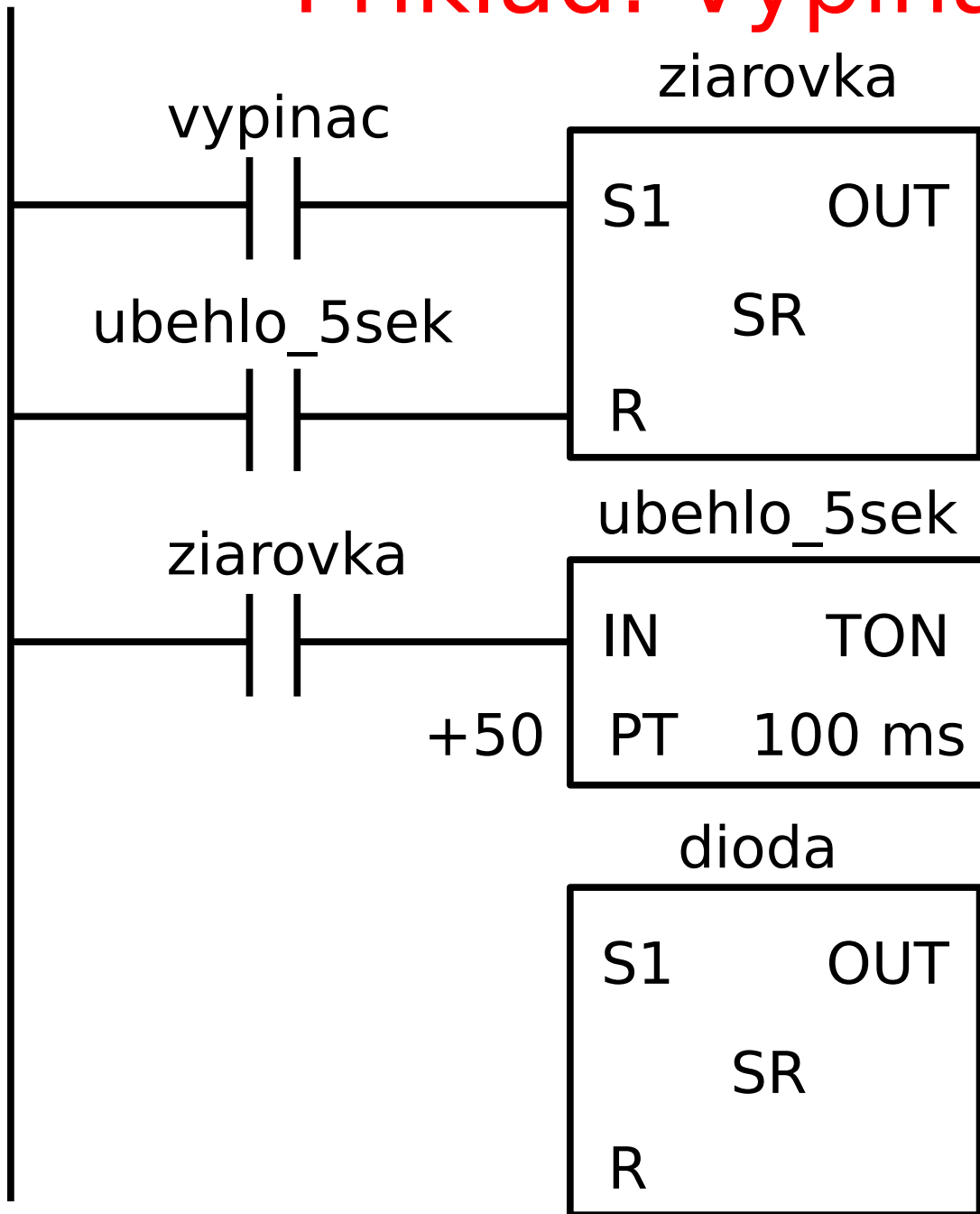
Kedy sa má dióda zapnúť?

Príklad: Vypínač a dióda

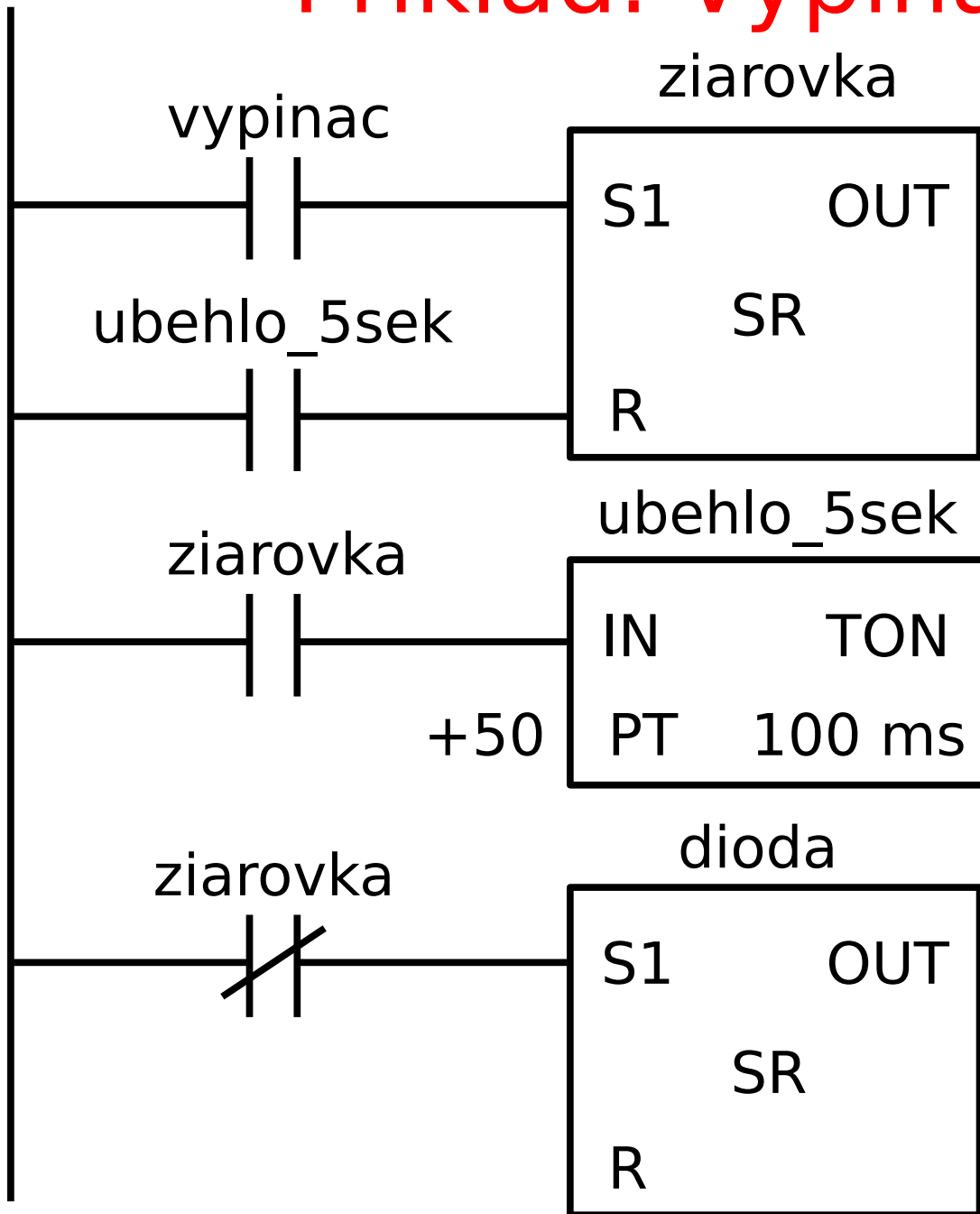
Kedy sa má dióda zapnúť?
Keď je na chodbe tma

Príklad: Vypínač a dióda

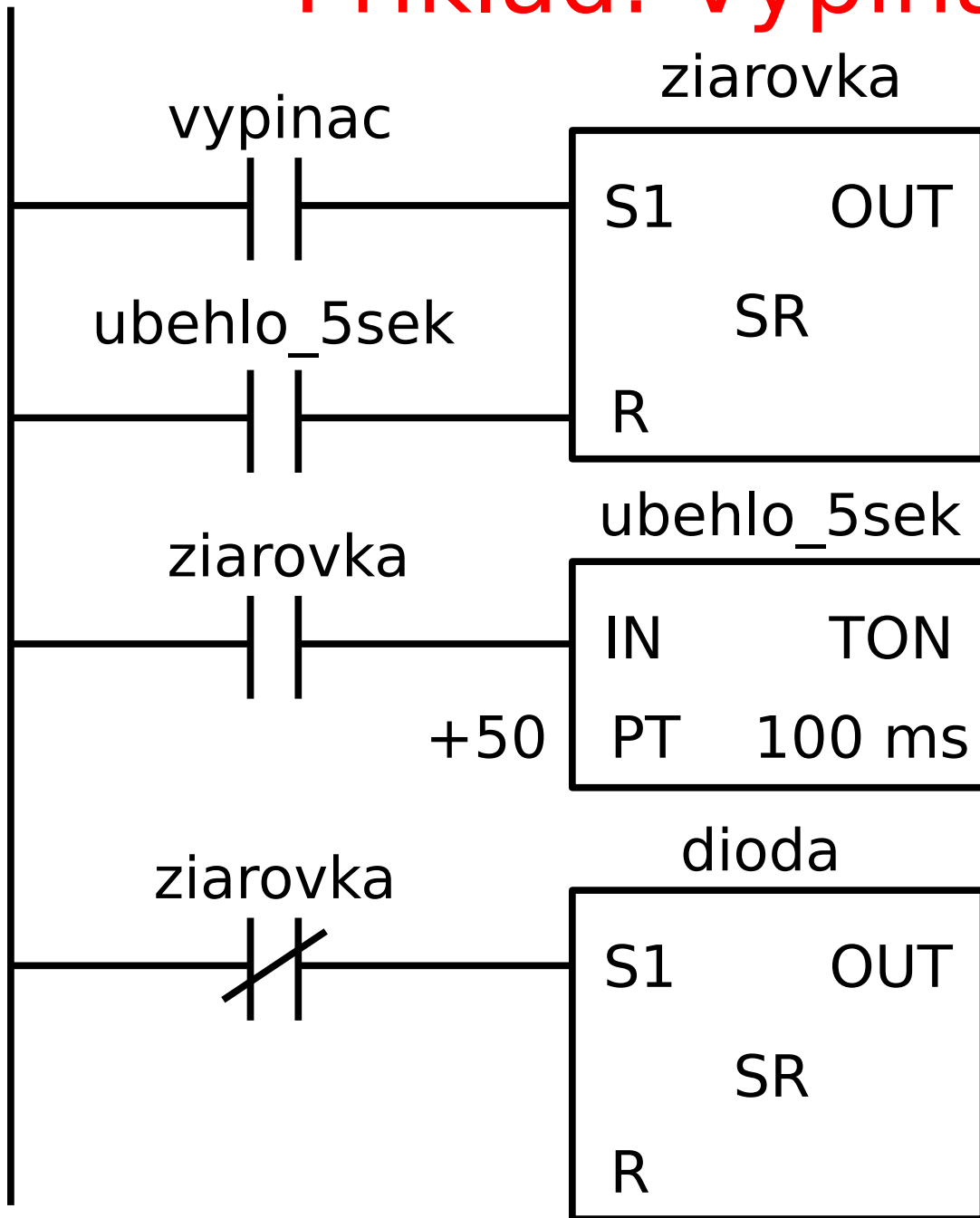
Kedy je na chodbe tma?

Príklad: Vypínač a dióda

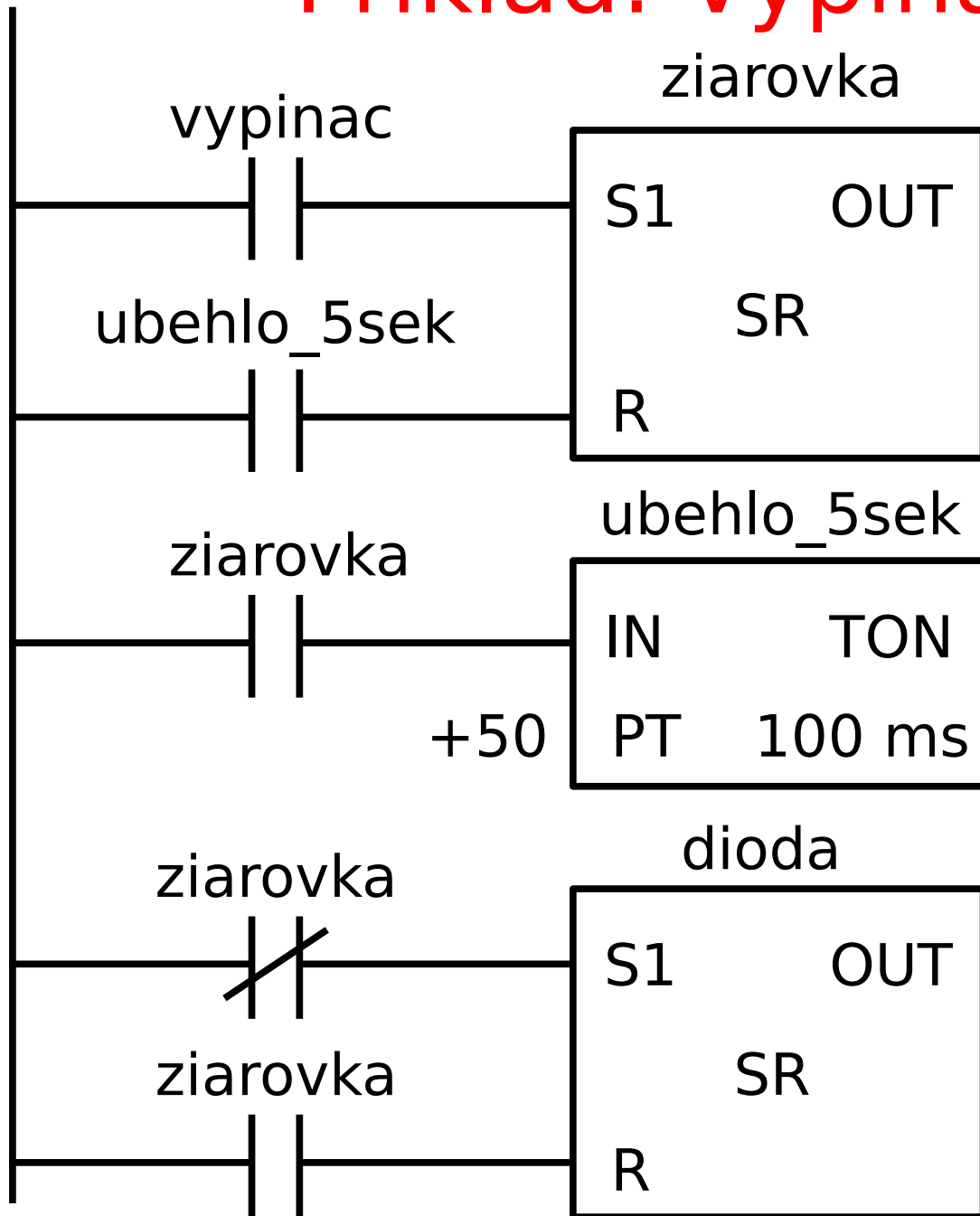
Kedy je na chodbe tma?
Keď nesvieti žiarovka

Príklad: Vypínač a dióda

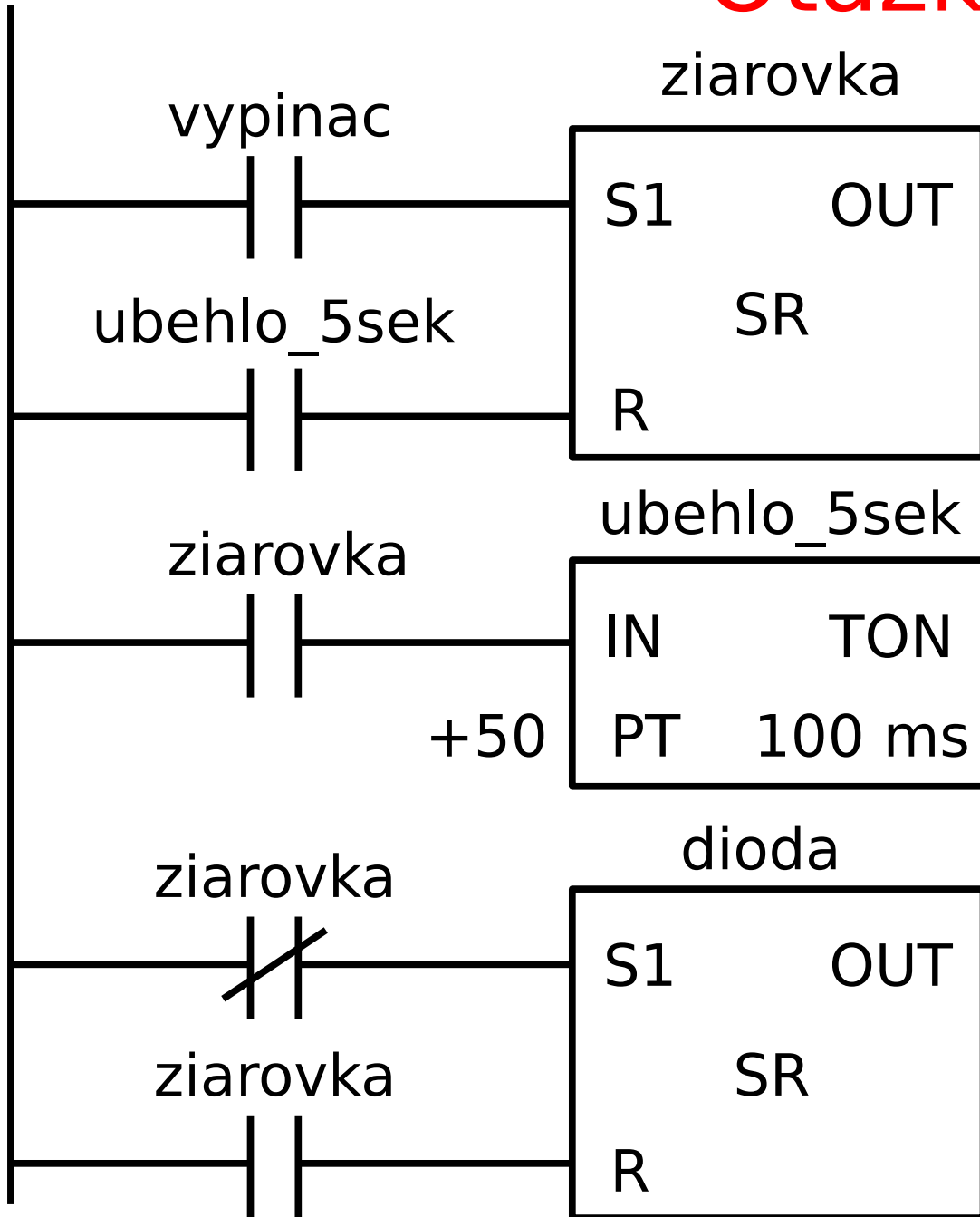
Kedy sa má dióda vypnúť?

Príklad: Vypínač a dióda

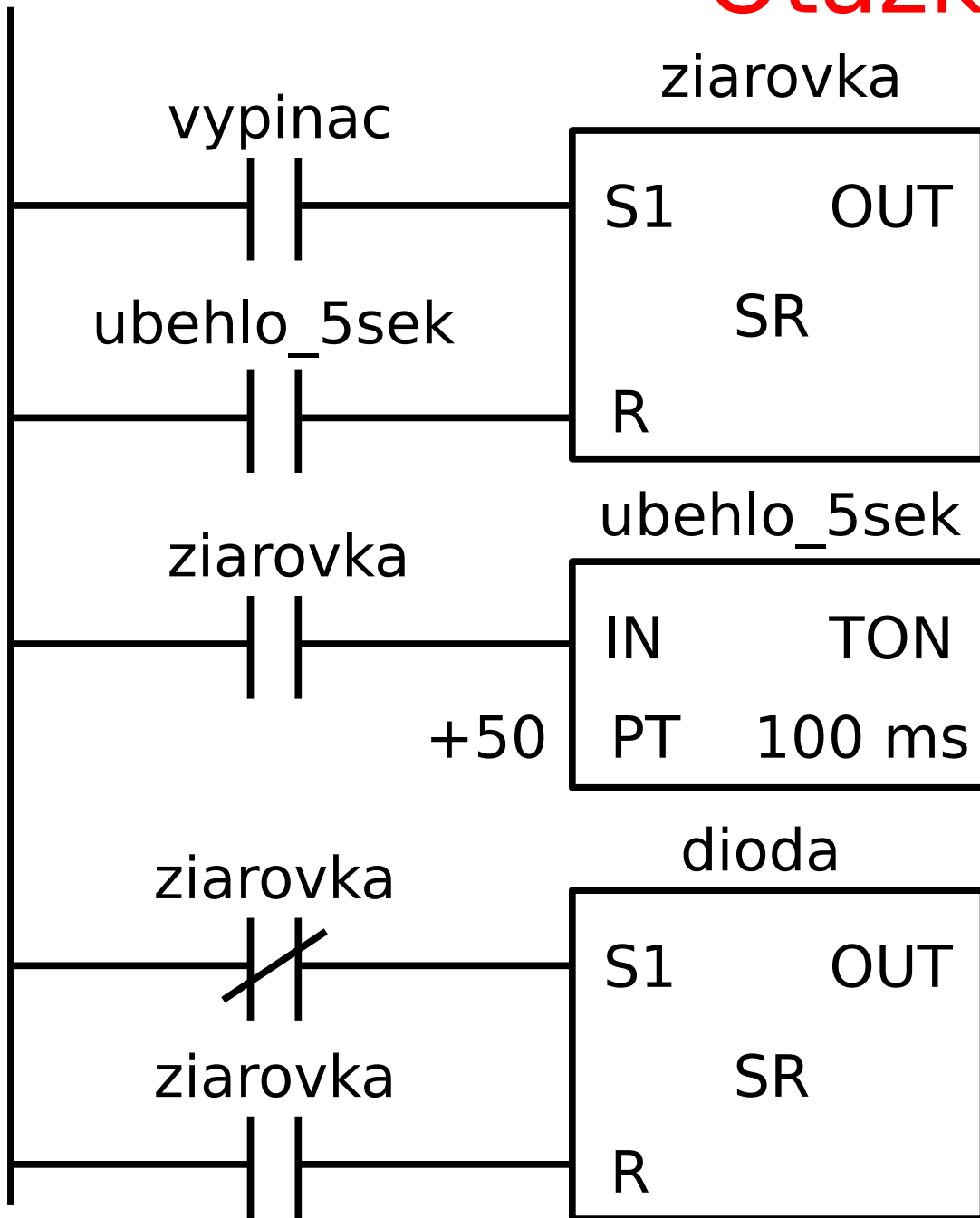
Kedy sa má dióda vypnúť?
Keď žiarovka svieti

Otázka

Čo sa stane ak po 3 sekundách od stlačenia vypínača ho stlačíme znova?

Otázka

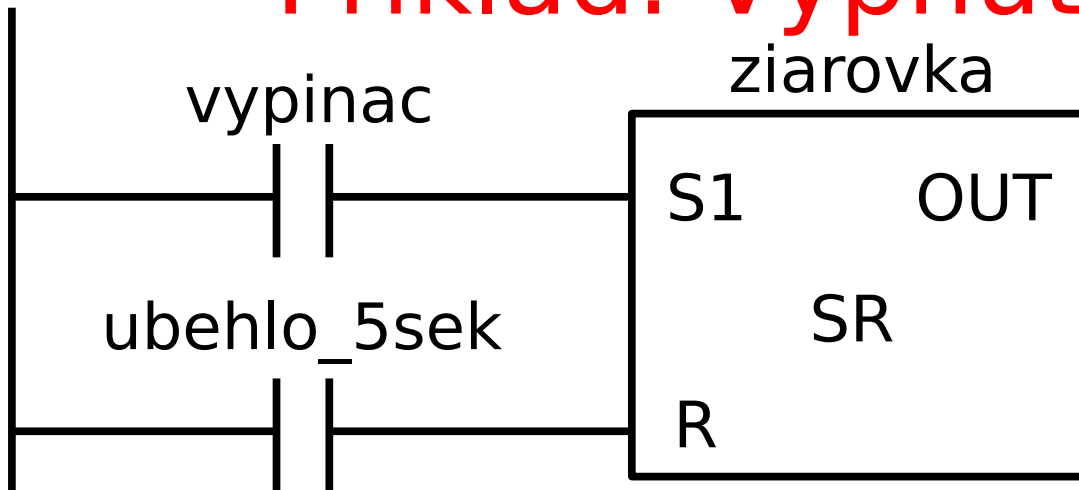
Čo sa stane ak po 3 sekundách od stlačenia vypínača ho stlačíme znova?

Nič, lebo hodiny sa vynulujú až po zhasnutí a opätovnom rozsvietení žiarovky (a tá teraz svieti)

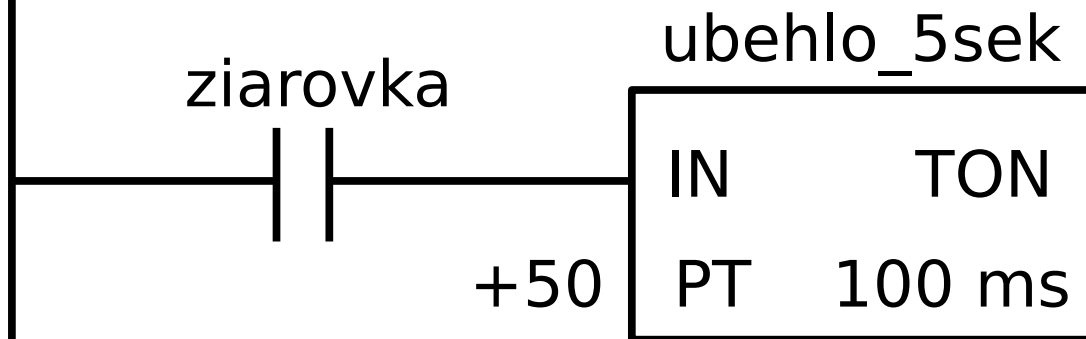
Príklad: Vypínač na chodbe

- Po stlačení vypínača sa má zapnúť žiarovka
- Žiarovka sa má vypnúť po 5 sekundách od zapnutia
- Ak sa vypínač aktivuje znova do 0.5 sekundy od rozsvietenia žiarovky, žiarovka sa má hneď vypnúť

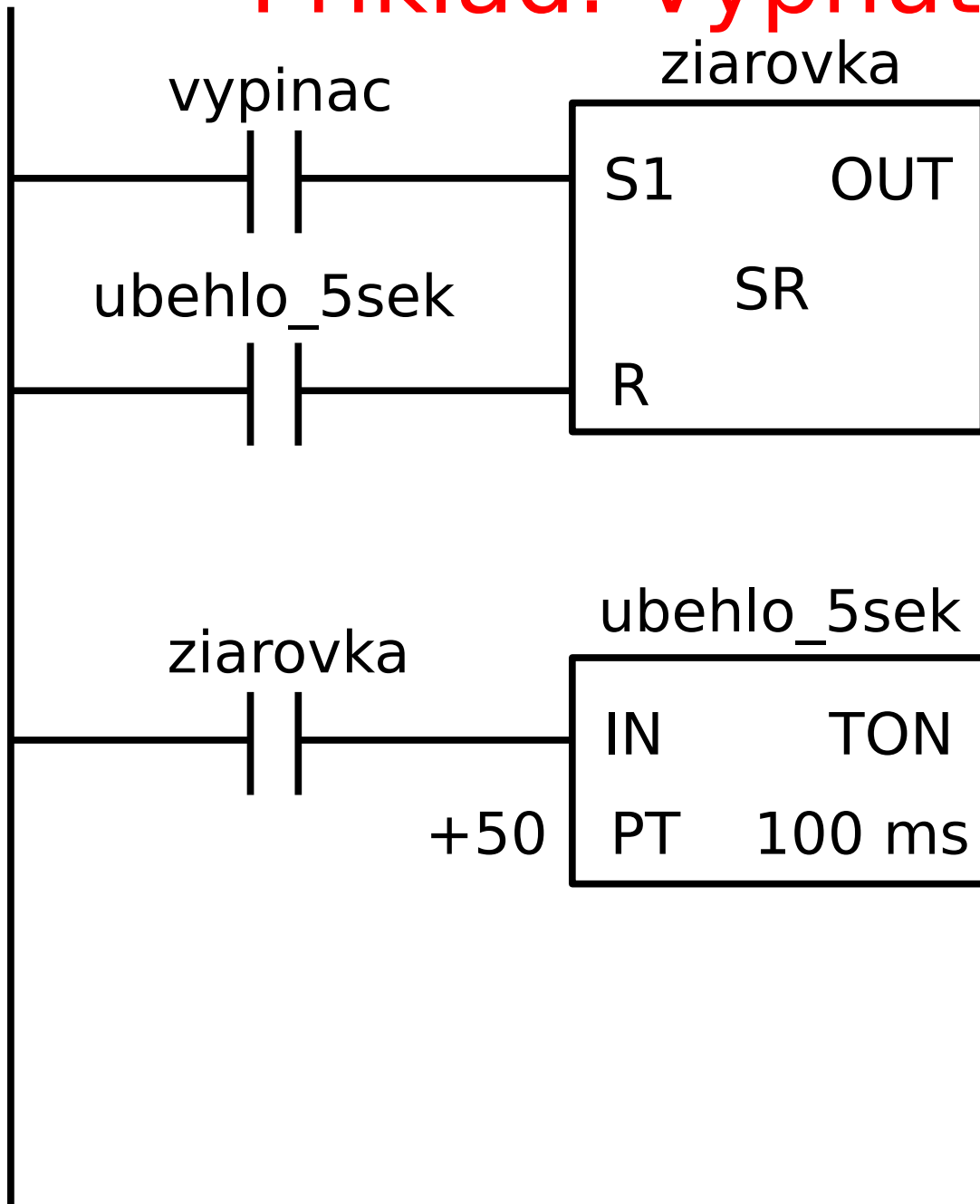
Príklad: Vypnutie žiarovky

Kedy sa má žiarovka vypnúť?

Príklad: Vypnutie žiarovky

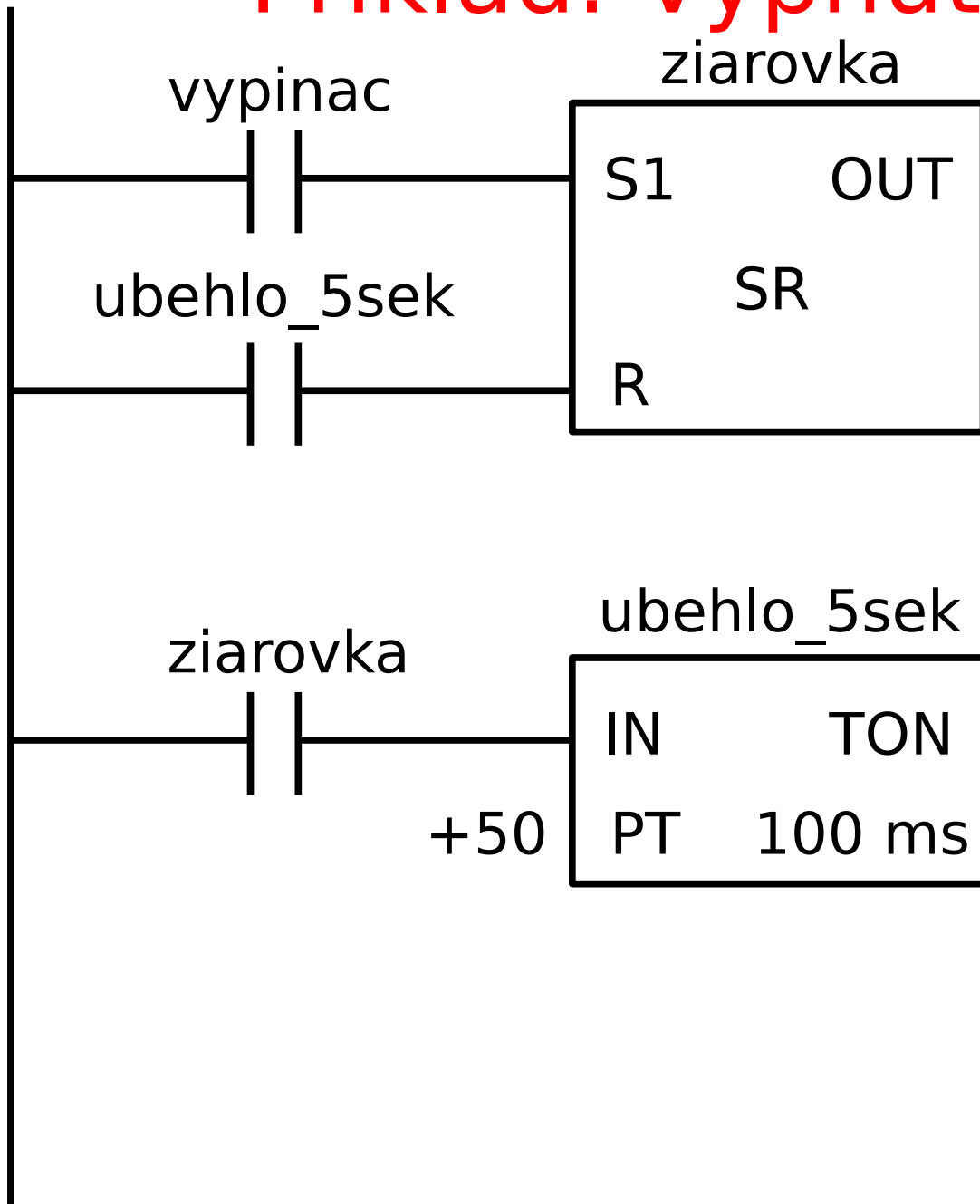

Kedy sa má žiarovka vypnúť?

“Prešlo 5 sekúnd”

ALEBO “**NE**prešlo 0.5 sekundy” **A** “vypínač je znova zapnutý”

Príklad: Vypnutie žiarovky

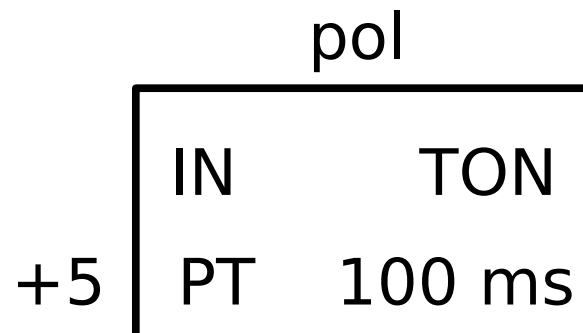
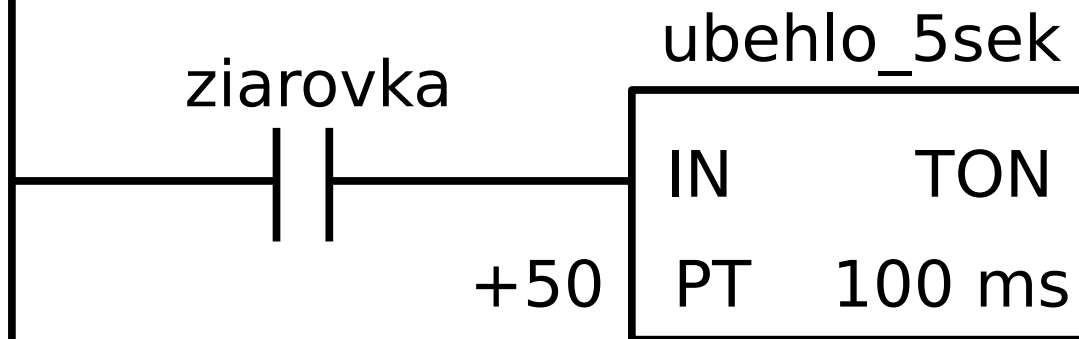
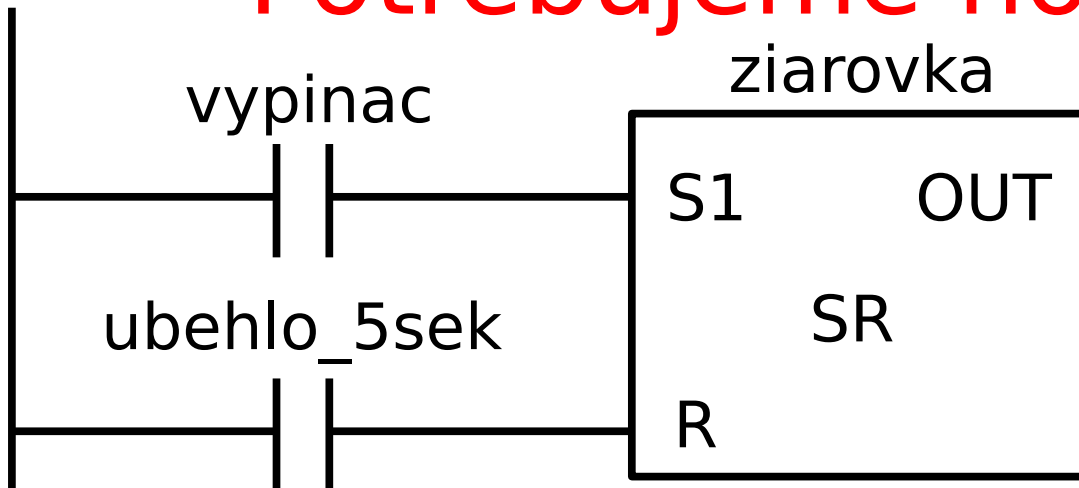
Kedy sa má žiarovka vypnúť?

“Prešlo 5 sekúnd”

ALEBO “**NE**prešlo 0.5 sekundy” **A** “vypínač je znova zapnutý”

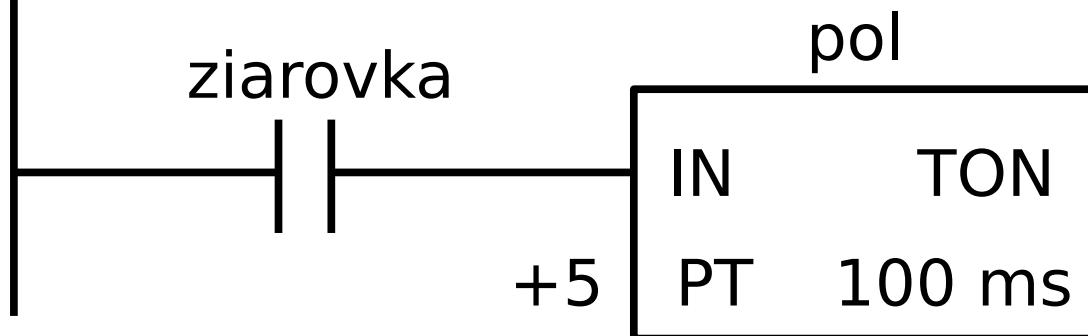
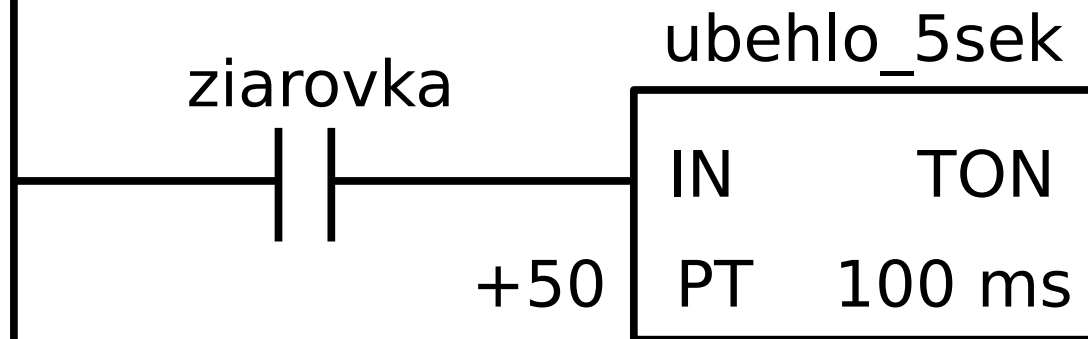
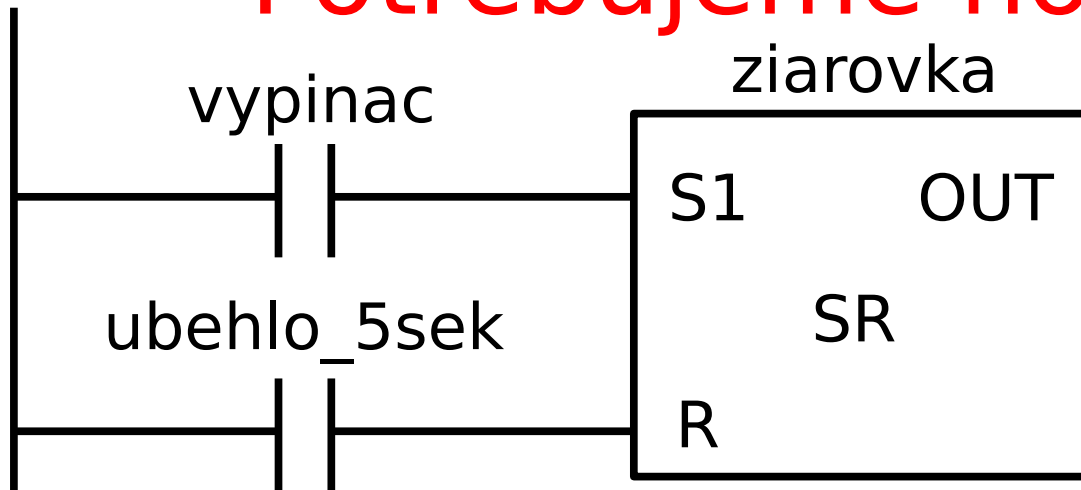
ubehlo_5sek +
~pol*vypinac

Potrebujeme nový časovač

Tieto hodiny odmerajú
0.5 sekundy (5*100ms)

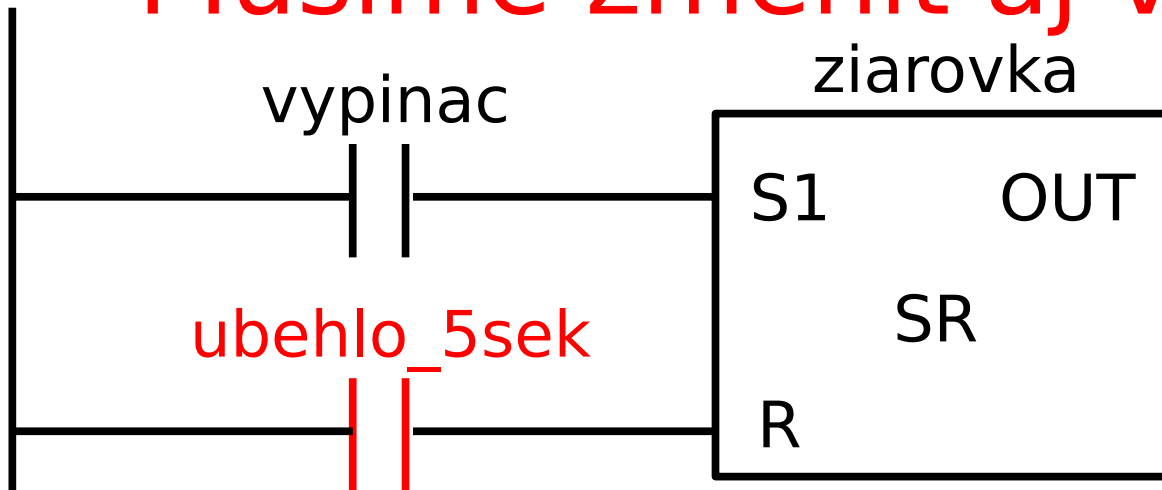
Potrebuujeme nový časovač

Kedy majú začať hodiny
merať čas?

Od zapnutia žiarovky

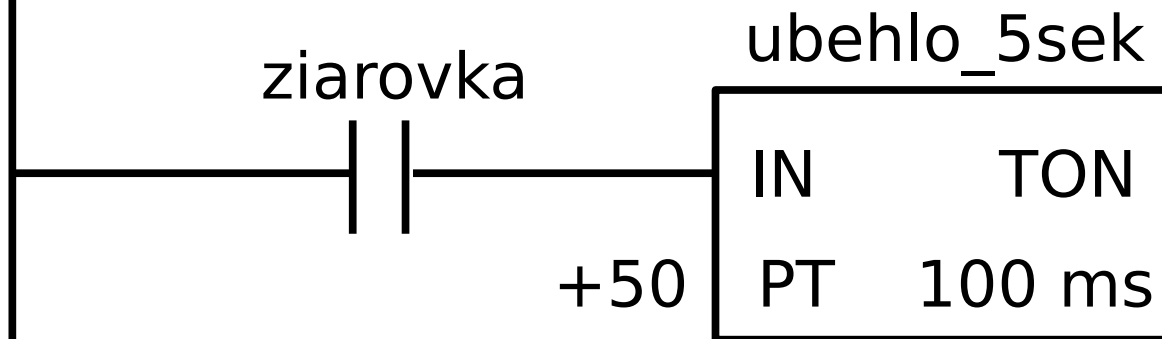
Musíme zmeniť aj vypínací príkaz

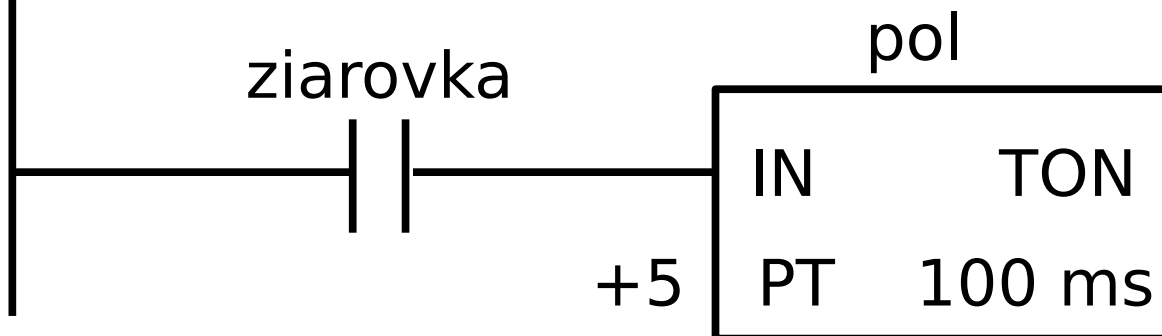
Kedy sa má žiarovka vypnúť?

“Prešlo 5 sekúnd”

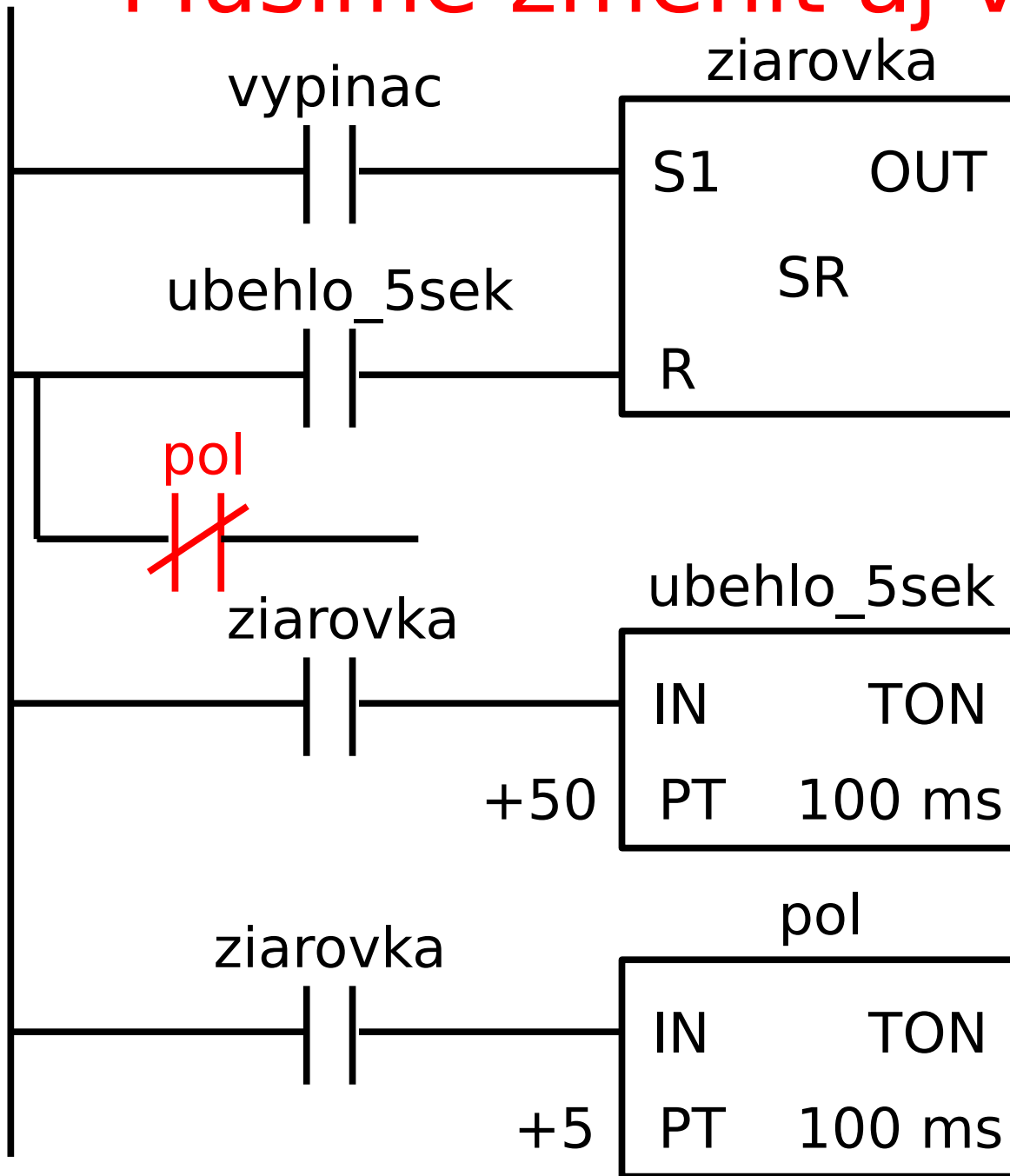
ALEBO “NEprešlo 0.5 sekundy” A “vypínač je zapnutý”

ubehlo_5sek +
~pol*vypinac

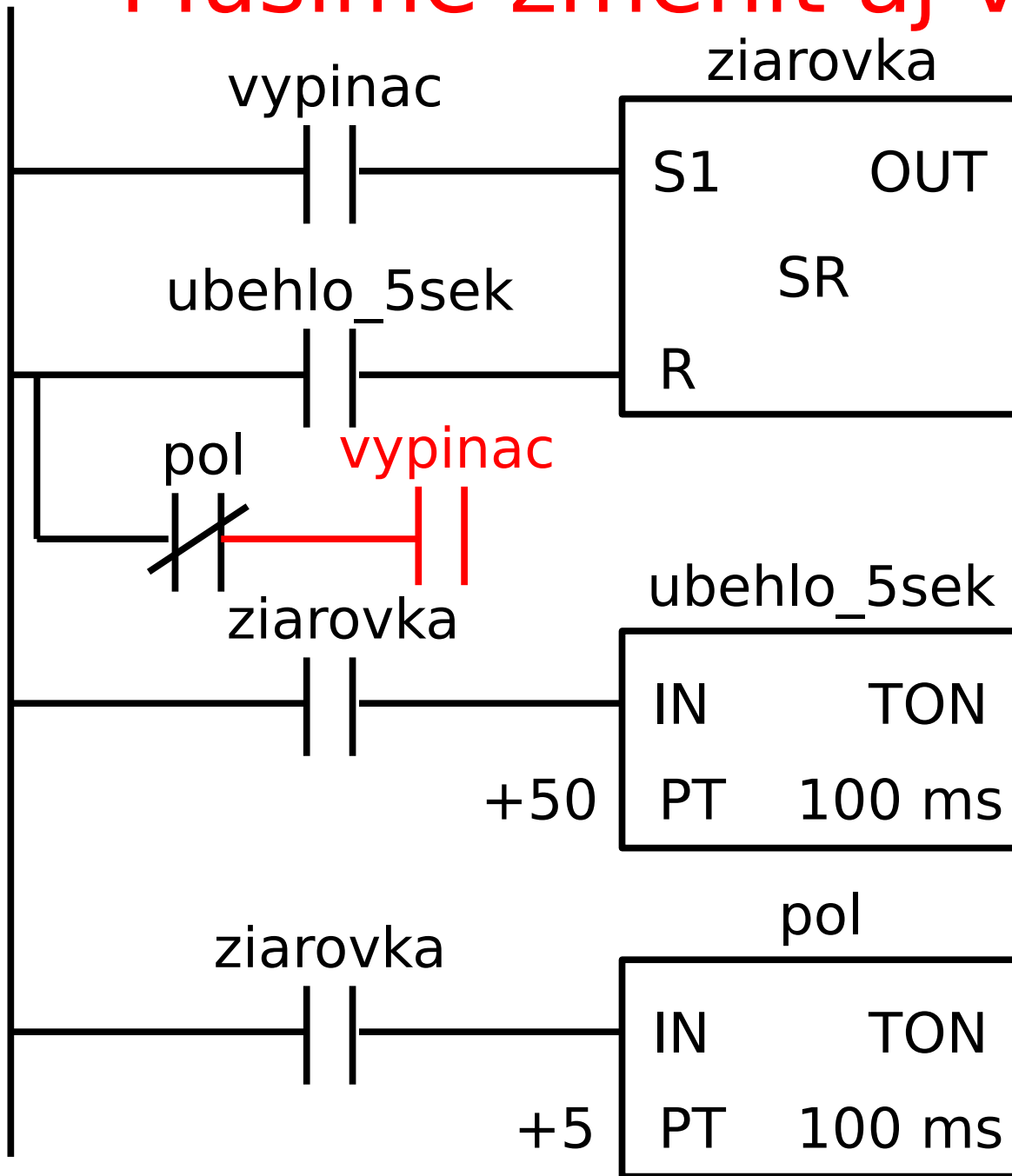
Musíme zmeniť aj vypínací príkaz

Kedy sa má žiarovka vypnúť?
“Prešlo 5 sekúnd”
ALEBO “NEprešlo 0.5 sekundy” A “vypínač je zapnutý”

ubehlo_5sek +
~pol*vypinac

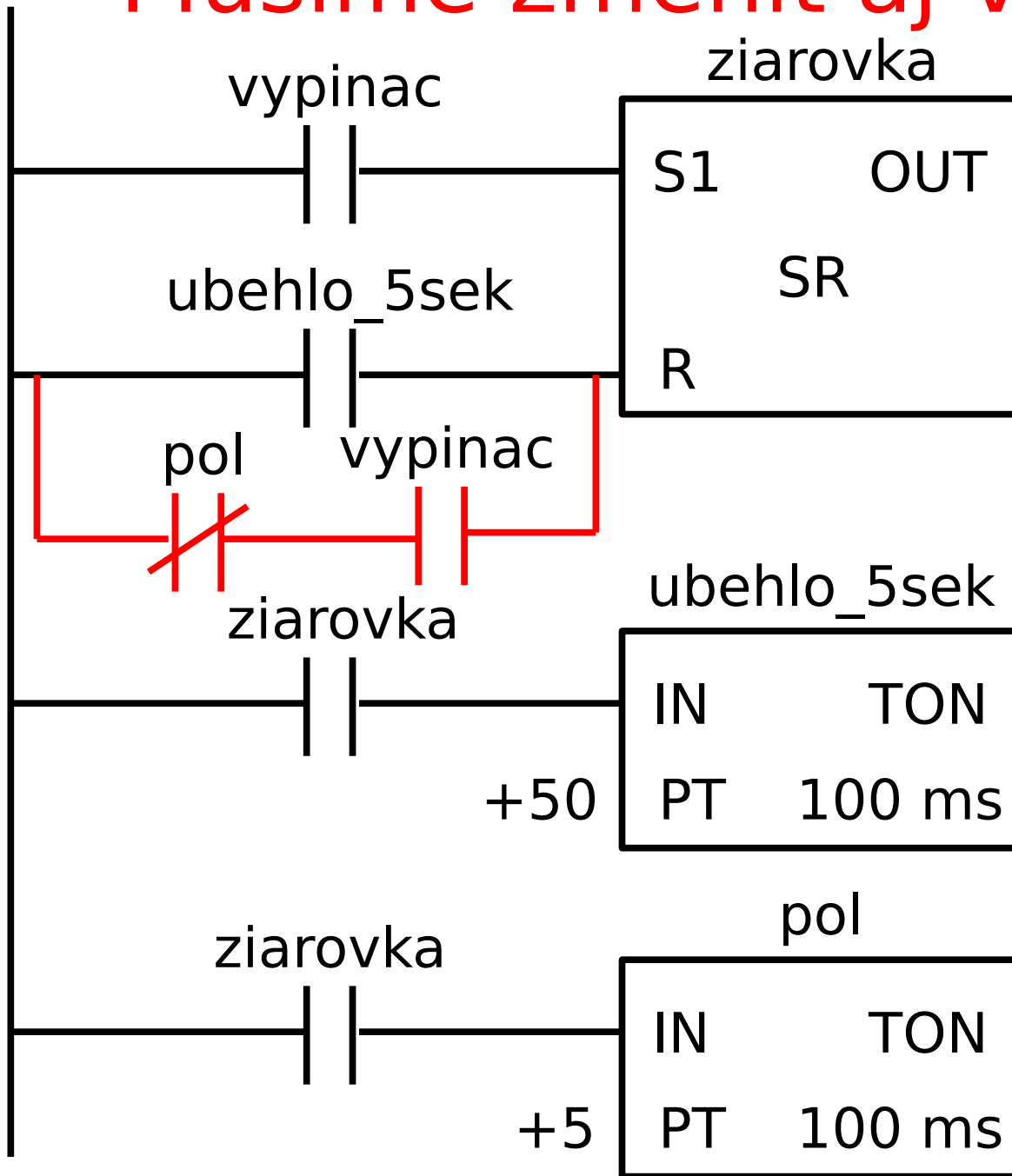
Musíme zmeniť aj vypínací príkaz

Kedy sa má žiarovka vypnúť?
“Prešlo 5 sekúnd”
ALEBO “NEprešlo 0.5 sekundy” A “vypínač je zapnutý”

$ubehlo_5sek + \sim pol * vypinac$

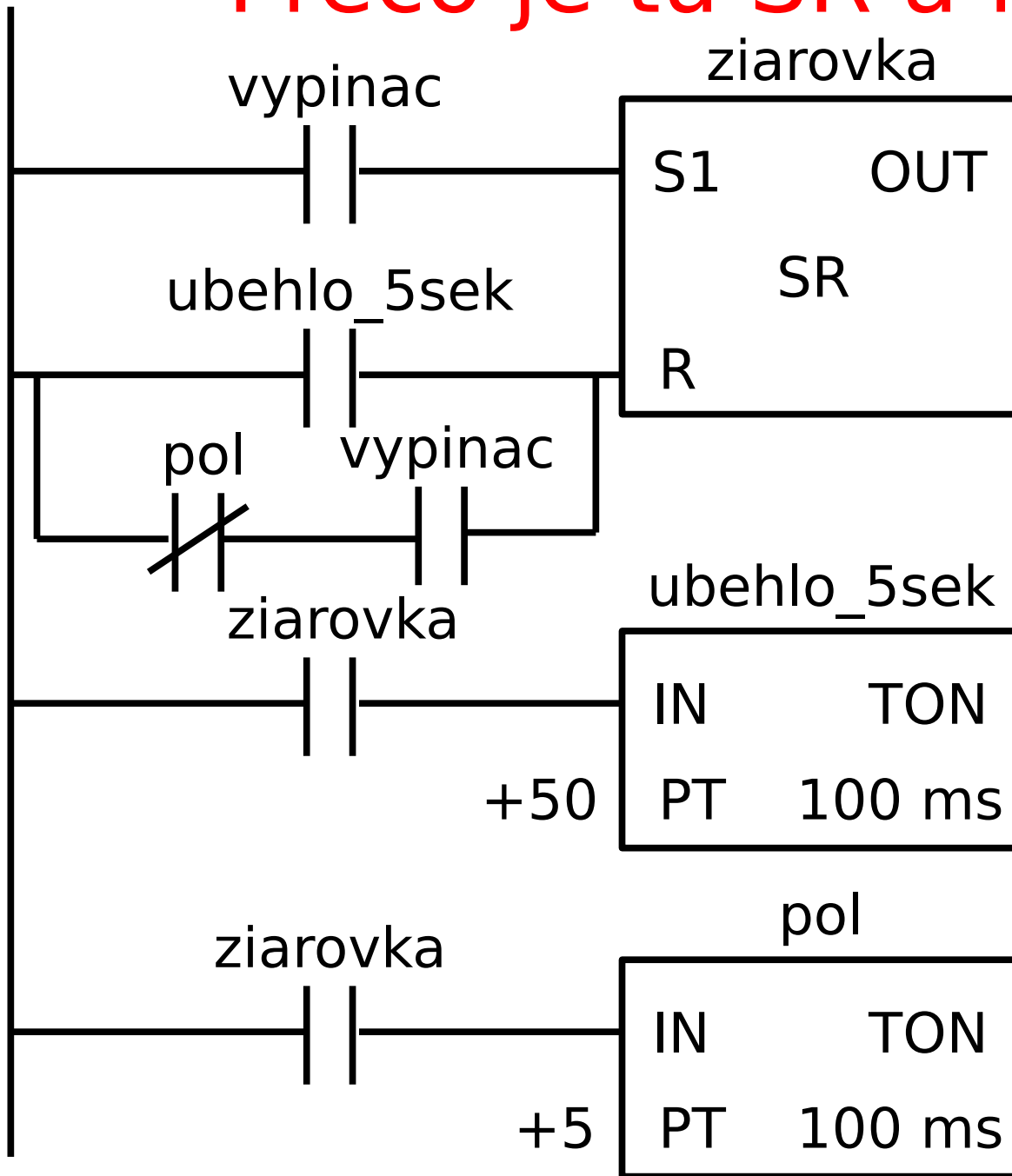
Musíme zmeniť aj vypínací príkaz

Kedy sa má žiarovka vypnúť?
“Prešlo 5 sekúnd”
ALEBO “NEprešlo 0.5 sekundy” A “vypínač je zapnutý”

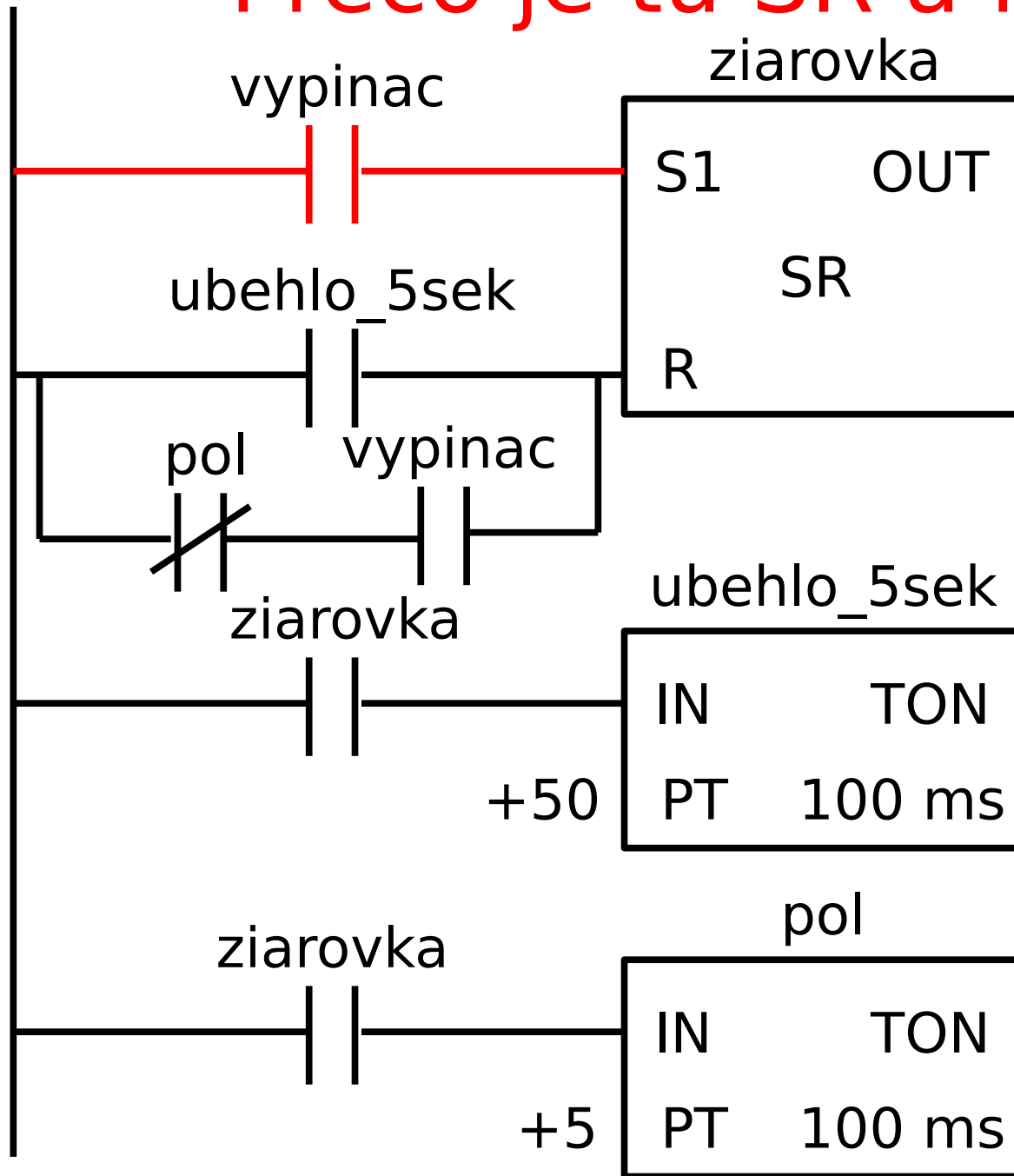
$ubehlo_5sek + \sim pol * vypinac$

Prečo je tu SR a nie RS blok?

Čo sa stane keď stlačíme vypínač prvýkrát?

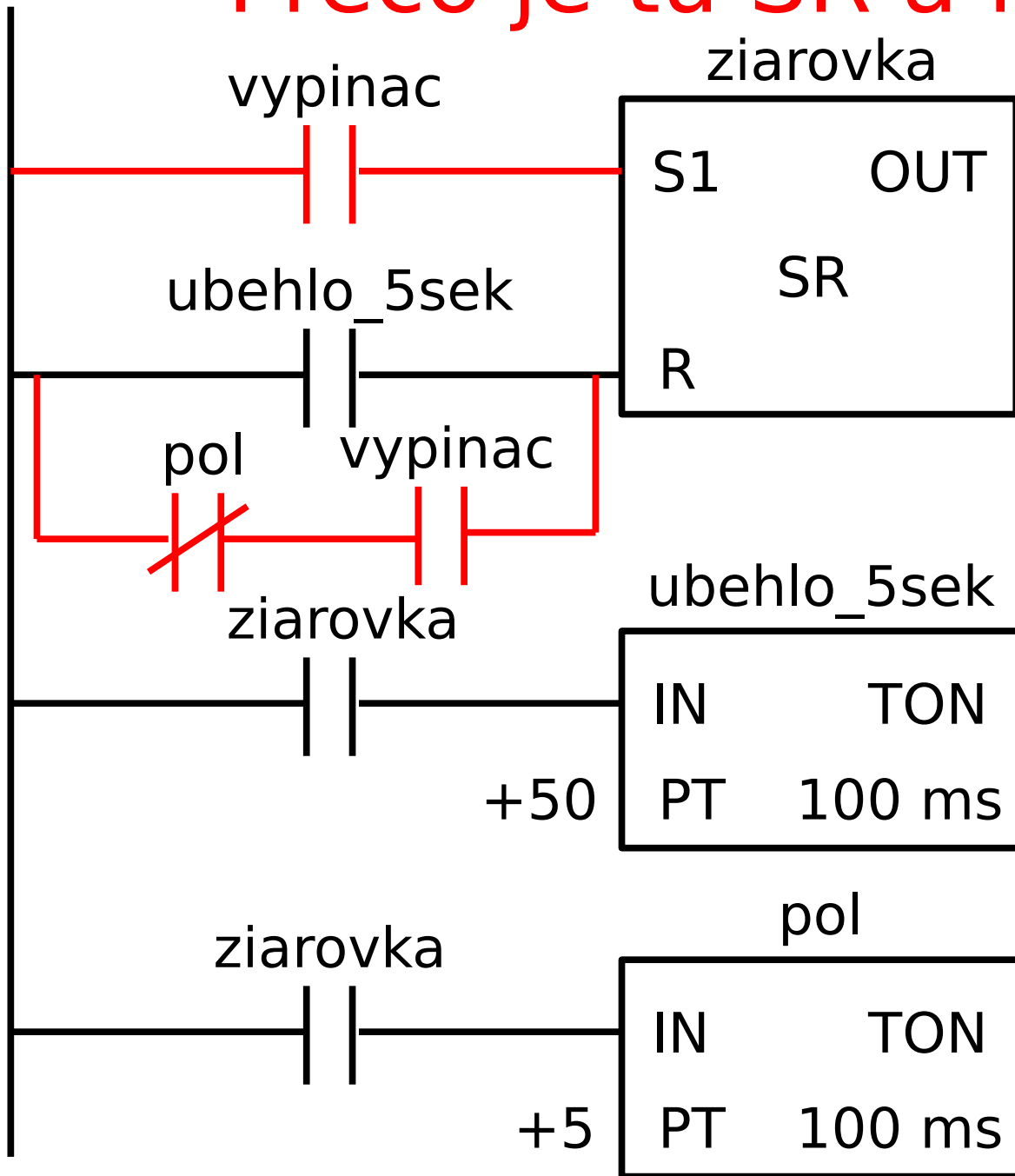
Prečo je tu SR a nie RS blok?

Čo sa stane keď stlačíme vypínač prvýkrát?

Je aktívny štartovací povel, lebo vypinac=1

Prečo je tu SR a nie RS blok?

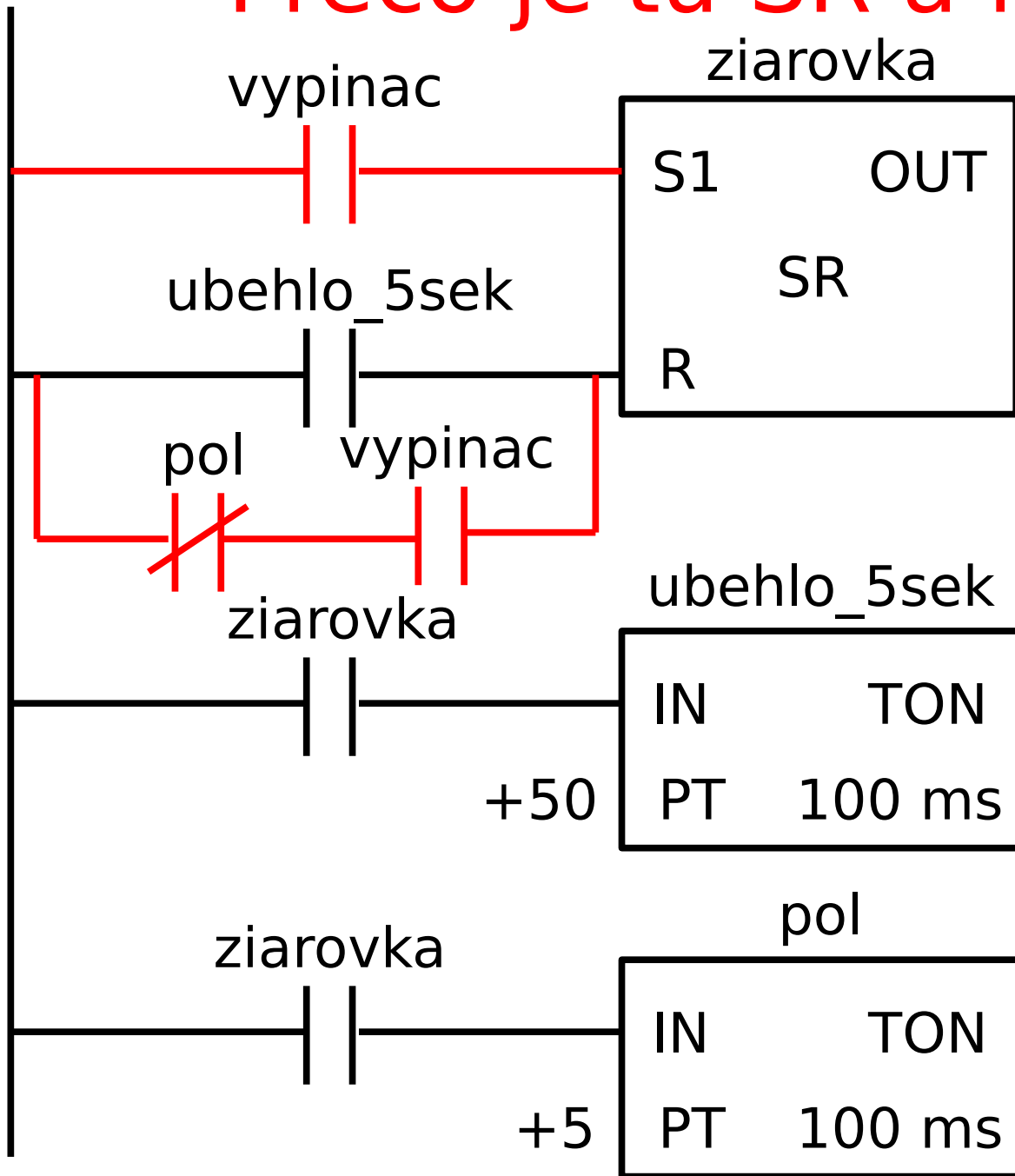

Čo sa stane keď stlačíme vypínač prvýkrát?

Je aktívny štartovací povel, lebo vypinac=1

Ale je aktívny aj vypínací povel, lebo vypinac=1 a neubehlo pol sekundy (lebo hodiny sme ešte nenaštartovali)

Prečo je tu SR a nie RS blok?

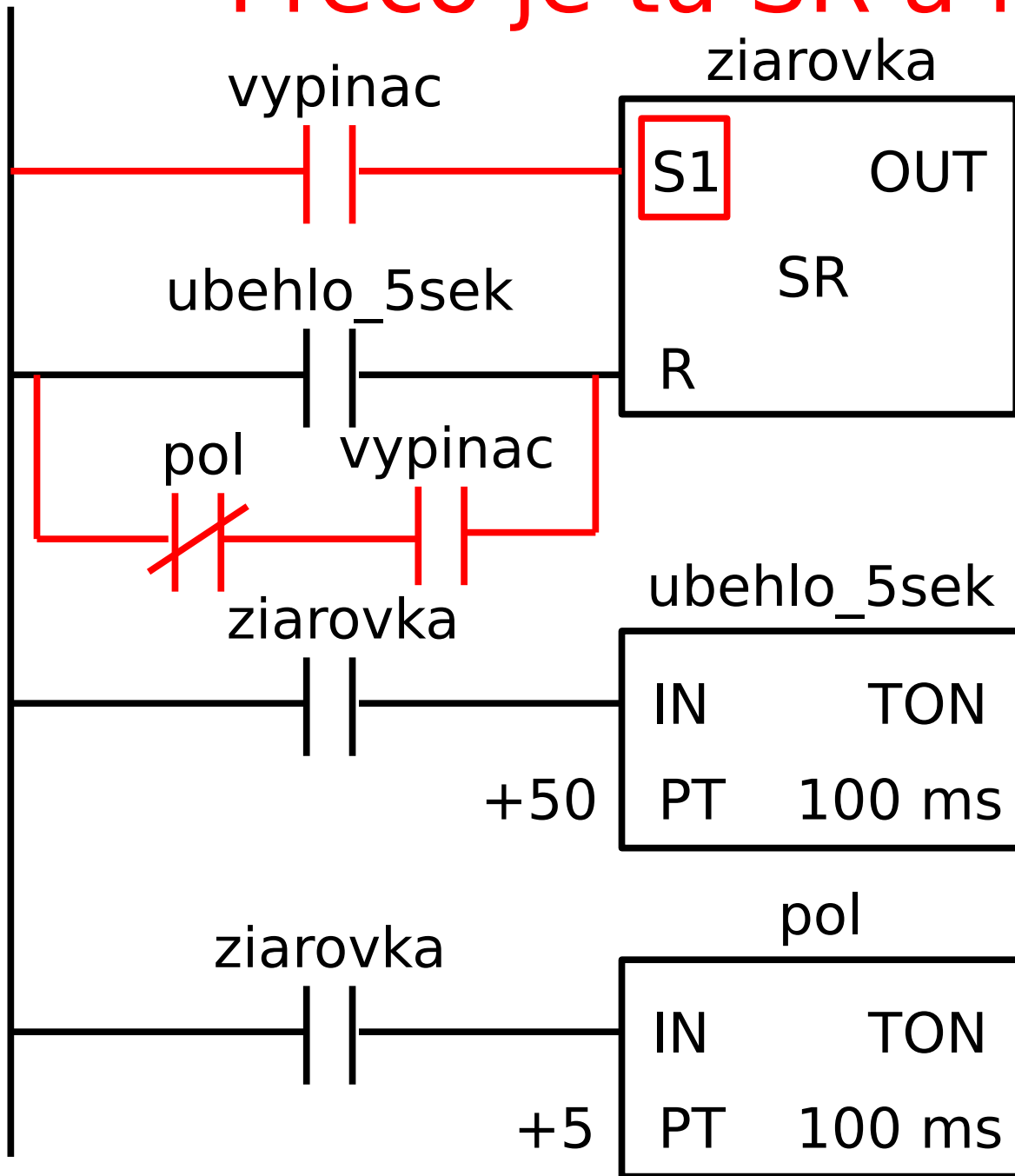
Čo sa stane keď stlačíme vypínač prvýkrát?

Je aktívny štartovací povel, lebo vypinac=1

Ale je aktívny aj vypínací povel, lebo vypinac=1 a neubehlo pol sekundy (lebo hodiny sme ešte nenaštartovali)

Bude teda žiarovka zapnutá alebo vypnutá?

Prečo je tu SR a nie RS blok?

Čo sa stane keď stlačíme vypínač prvýkrát?

Je aktívny štartovací povel, lebo vypinac=1

Ale je aktívny aj vypínací povel, lebo vypinac=1 a neubehlo pol sekundy (lebo hodiny sme ešte nenaštartovali)

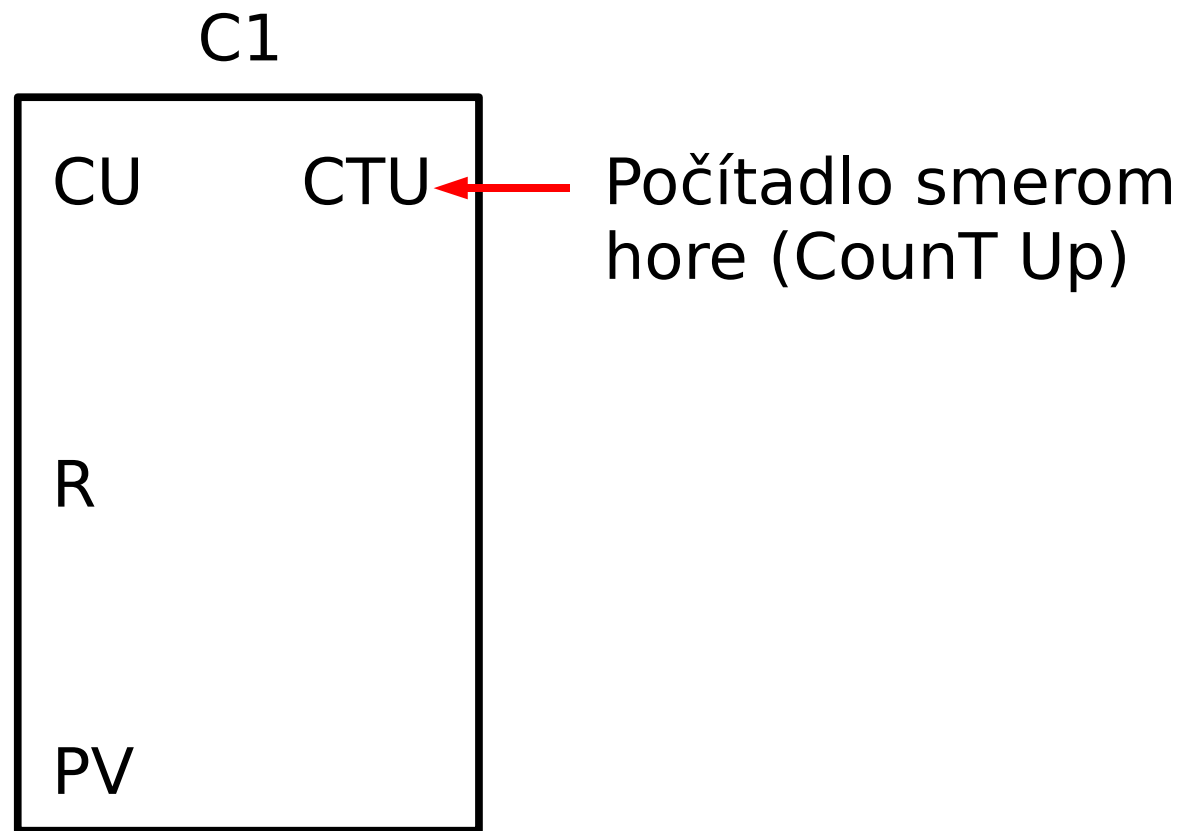
Bude teda žiarovka **zapnutá** alebo vypnutá?

Set tu má prednosť!

Príklad: Vypínač na chodbe

- Po stlačení vypínača sa má zapnúť žiarovka
- Žiarovka sa má vypnúť po 5 sekundách od zapnutia
- Ak sa vypínač aktivuje znova do 0.5 sekundy od rozsvietenia žiarovky, žiarovka sa má hneď vypnúť
- Žiarovka sa má vypnúť aj vtedy, ak sa behom 5tich sekúnd stlačí vypínač trikrát

Počítadlo smerom hore

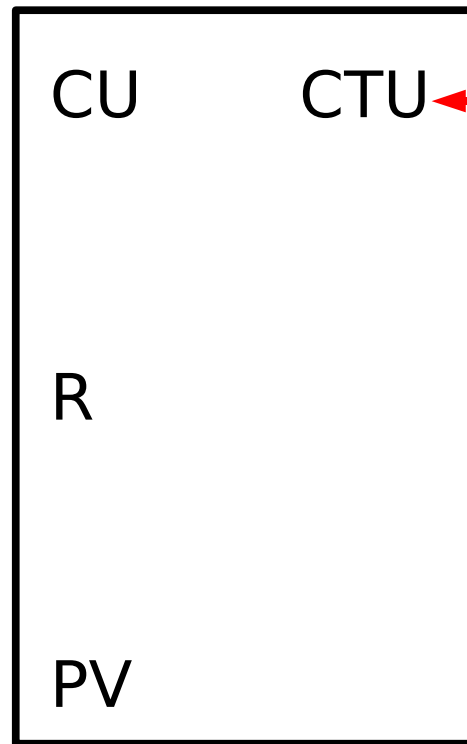

Počítadlo smerom hore

Označenie počítadla

C1

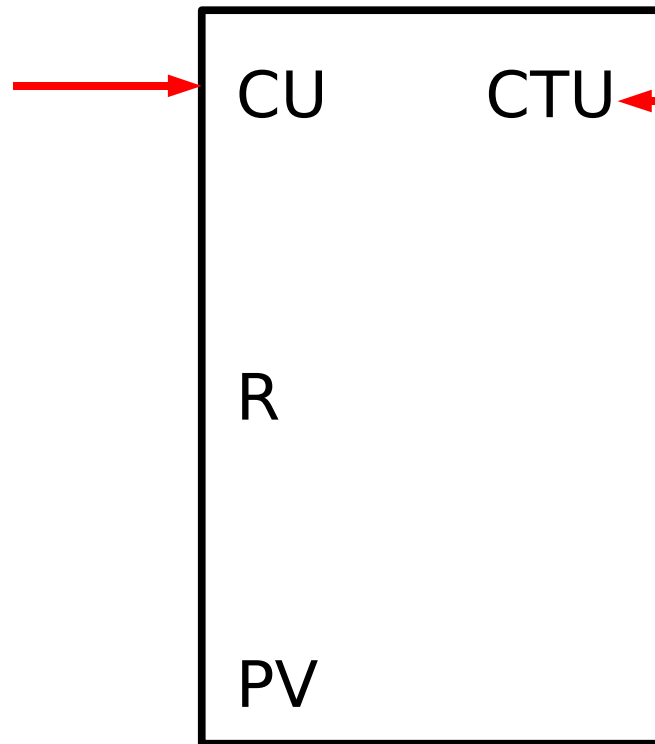
Počítadlo smerom hore (CounT Up)

Počítadlo smerom hore

Označenie počítadla

C1

Povel na zvýšenie
hodnoty počítadla
o jednotku

Počítadlo smerom
hore (CounT Up)

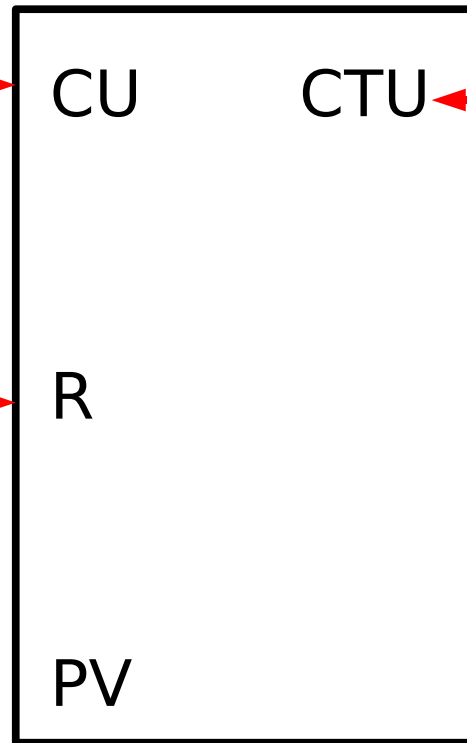
Počítadlo smerom hore

Označenie počítadla

C1

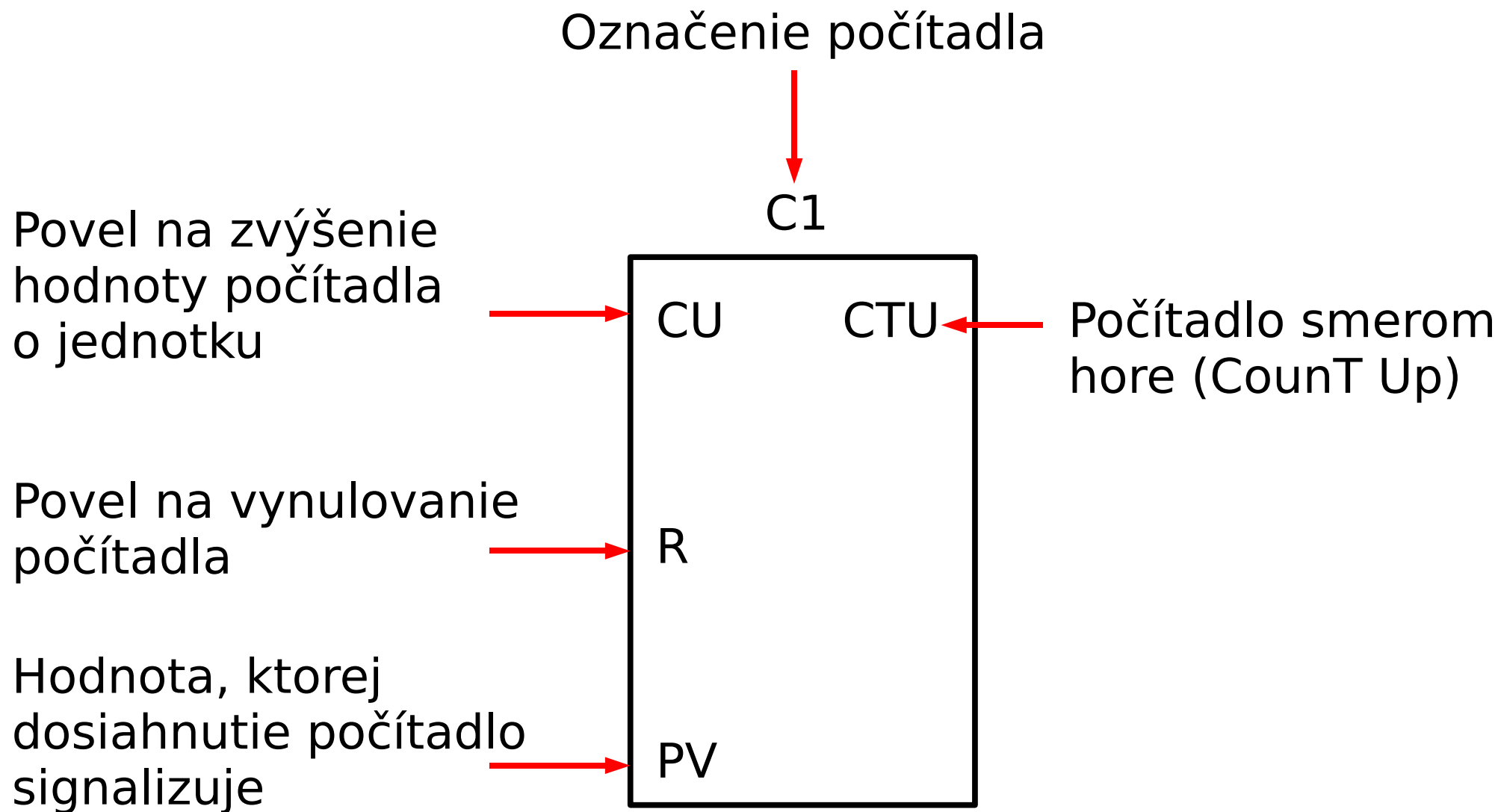
Povel na zvýšenie
hodnoty počítadla
o jednotku

Povel na vynulovanie
počítadla

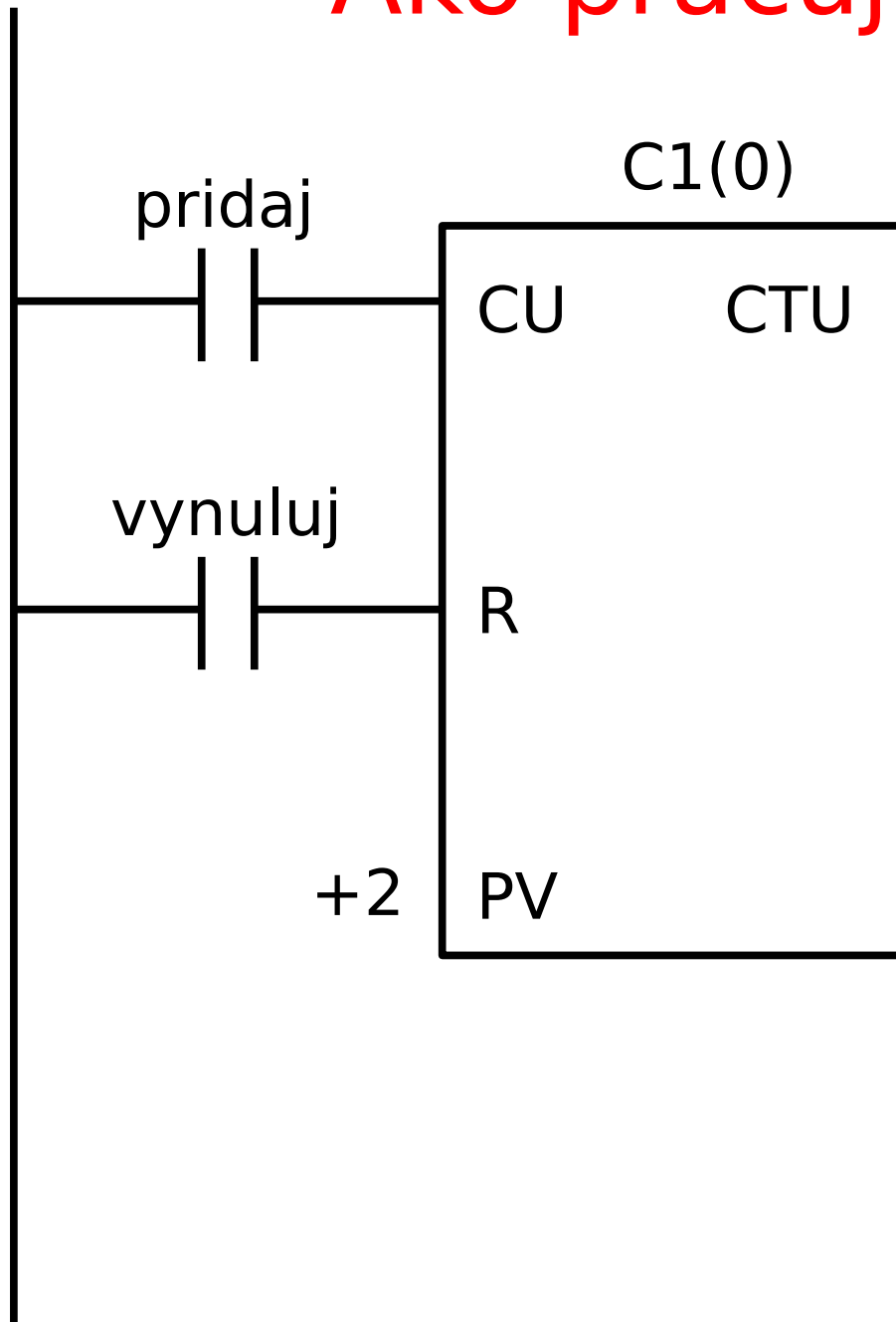

Počítadlo smerom
hore (CounT Up)

Počítadlo smerom hore

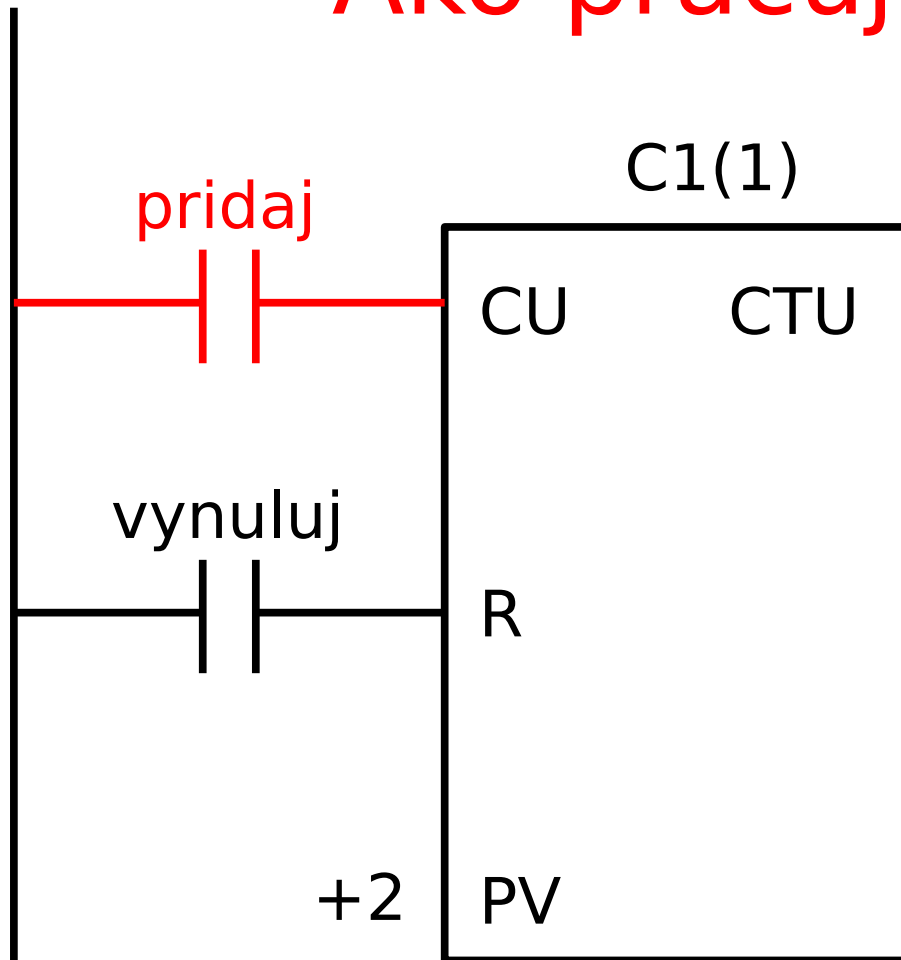

Ako pracuje počítadlo CTU

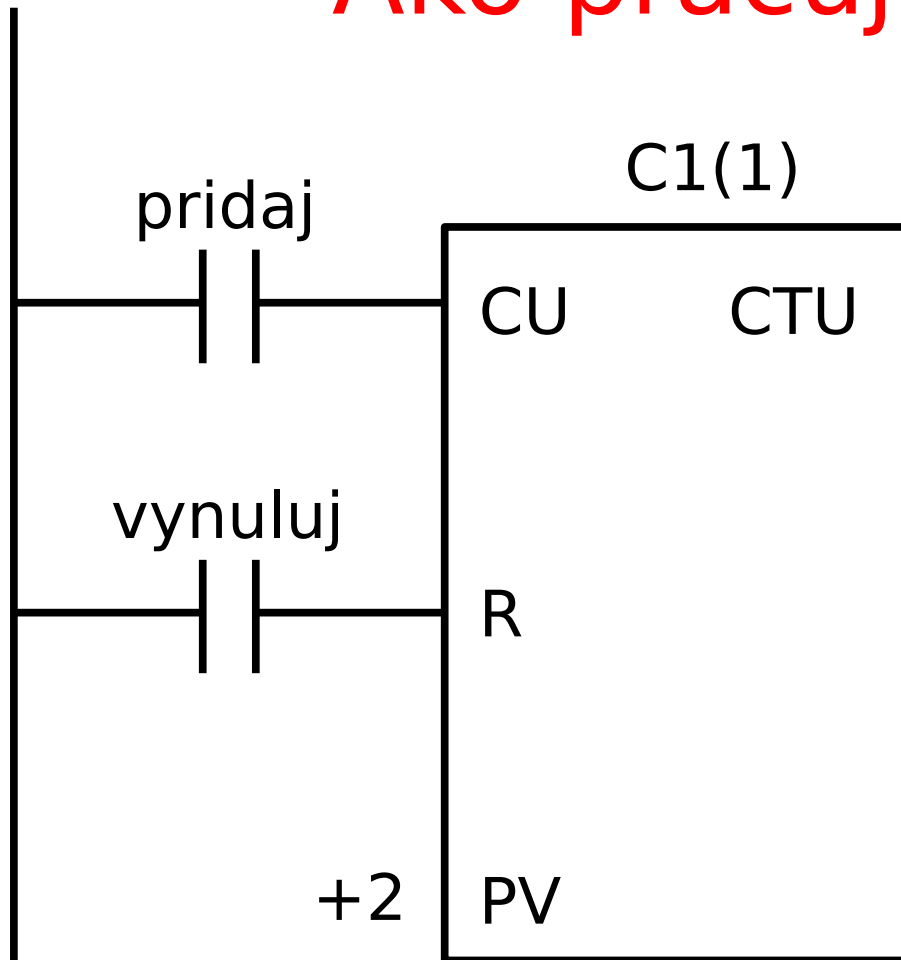
- Na začiatku je počítadlo CTU vynulované

Ako pracuje počítadlo CTU

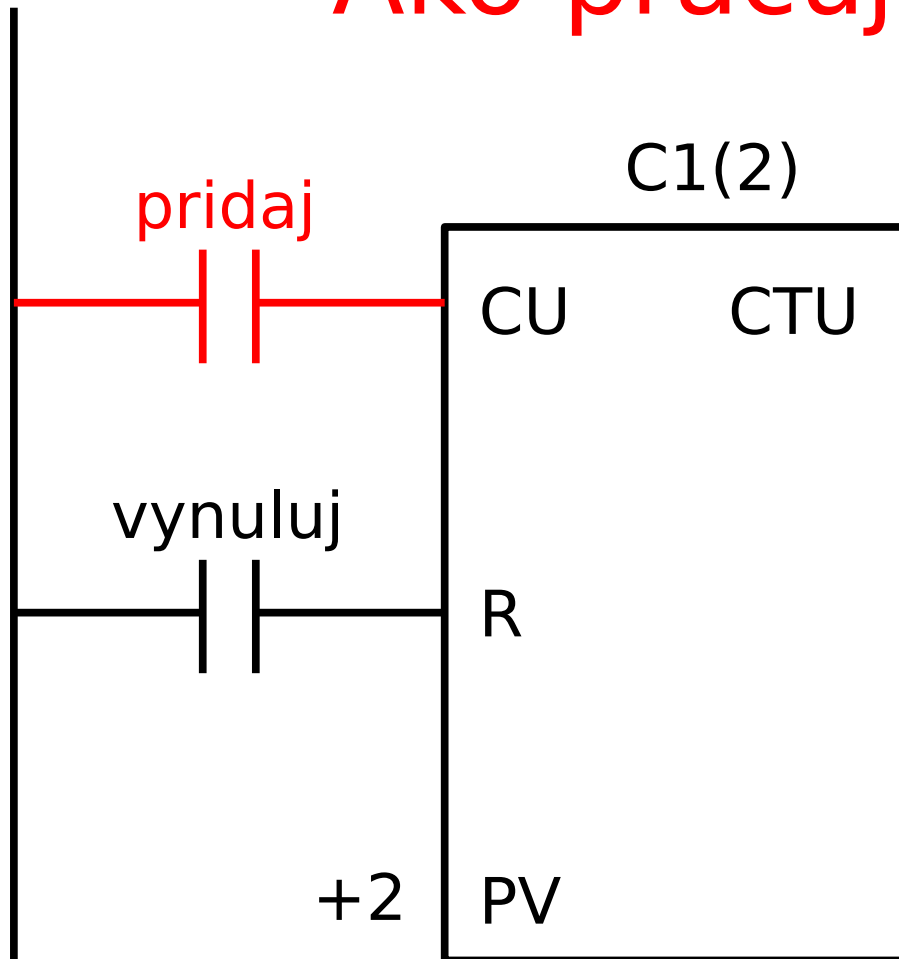
- Na začiatku je počítadlo CTU vynulované
- Aktivácia CU signálu zvýši hodnotu počítadla o 1

Ako pracuje počítadlo CTU

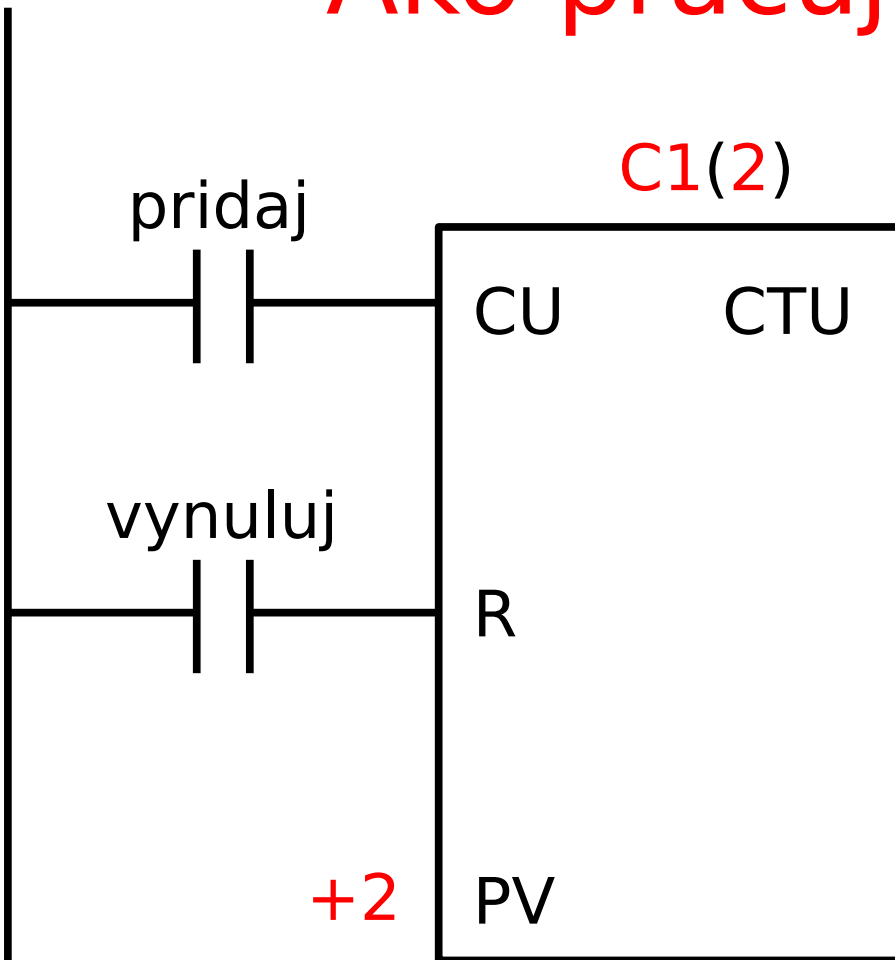
- Na začiatku je počítadlo CTU vynulované
- Aktivácia CU signálu zvýši hodnotu počítadla o 1
- Keď sa signál preruší...

Ako pracuje počítadlo CTU

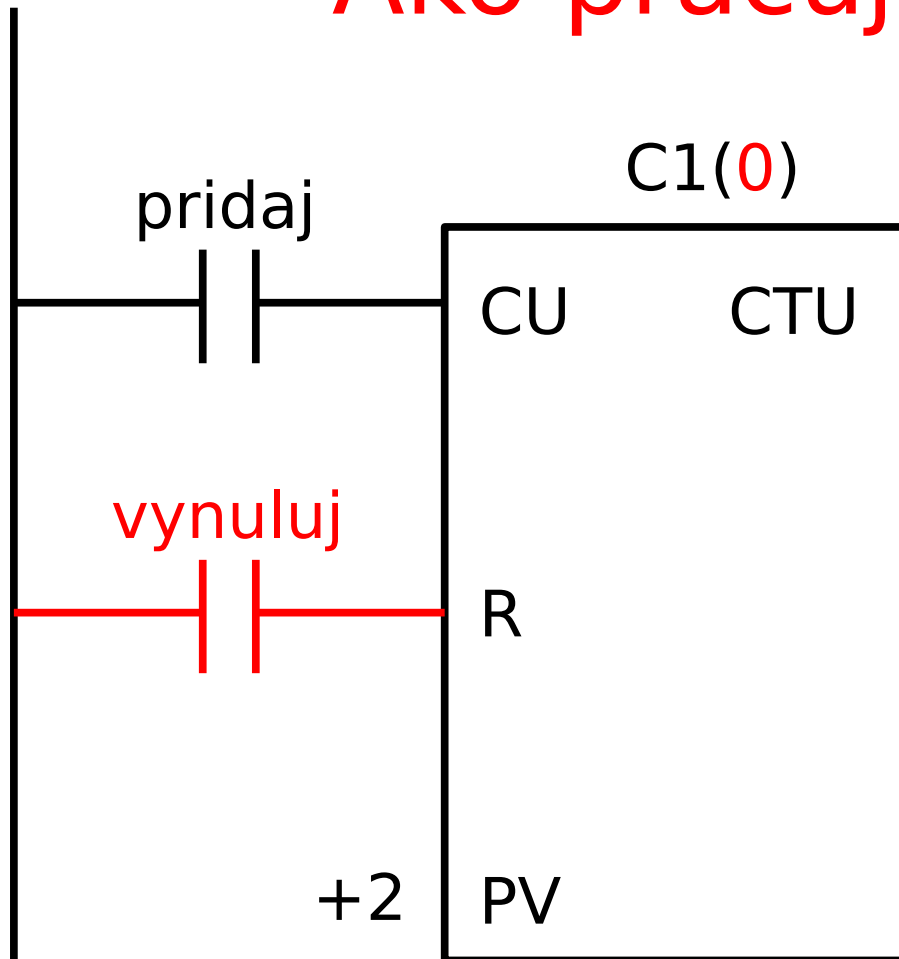
- Na začiatku je počítadlo CTU vynulované
- Aktivácia CU signálu zvýši hodnotu počítadla o 1
- Keď sa signál preruší a znova sa aktivuje, zasa sa zvýši hodnota počítadla

Ako pracuje počítadlo CTU

- Na začiatku je počítadlo CTU vynulované
- Aktivácia CU signálu zvýši hodnotu počítadla o 1
- Keď sa signál preruší a znova sa aktivuje, zasa sa zvýši hodnota počítadla
- Keď počítadlo dosiahne hodnotu PV, premenná **C1** sa nastaví na **1**

Ako pracuje počítadlo CTU

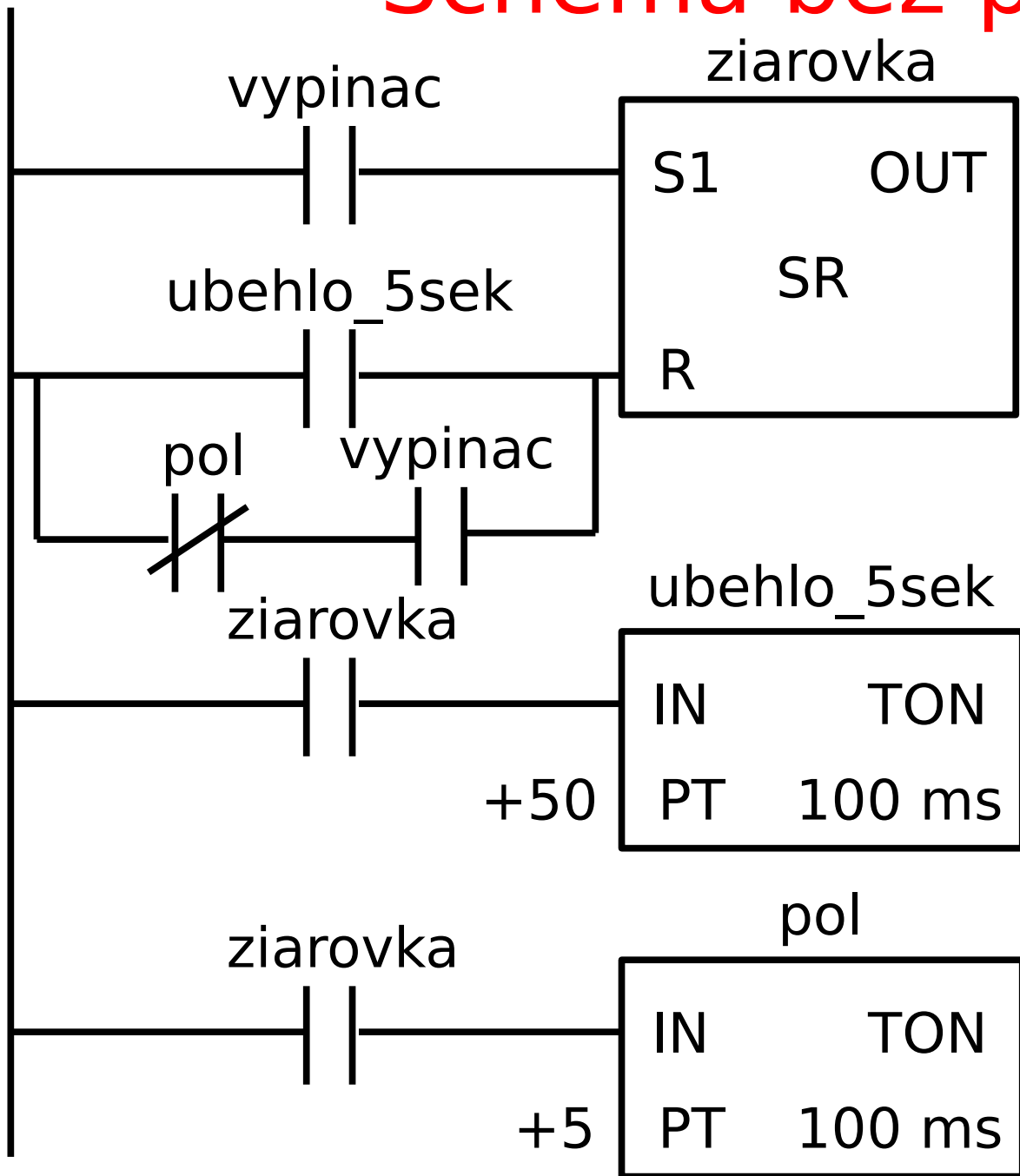

- Na začiatku je počítadlo CTU vynulované
- Aktivácia CU signálu zvýši hodnotu počítadla o 1
- Keď sa signál preruší a znova sa aktivuje, zasa sa zvýši hodnota počítadla
- Keď počítadlo dosiahne hodnotu PV, premenná C1 sa nastaví na 1
- Aktivácia resetu vráti počítadlo znova na nulu
- A C1 sa vypne, t.j. $C1=0$

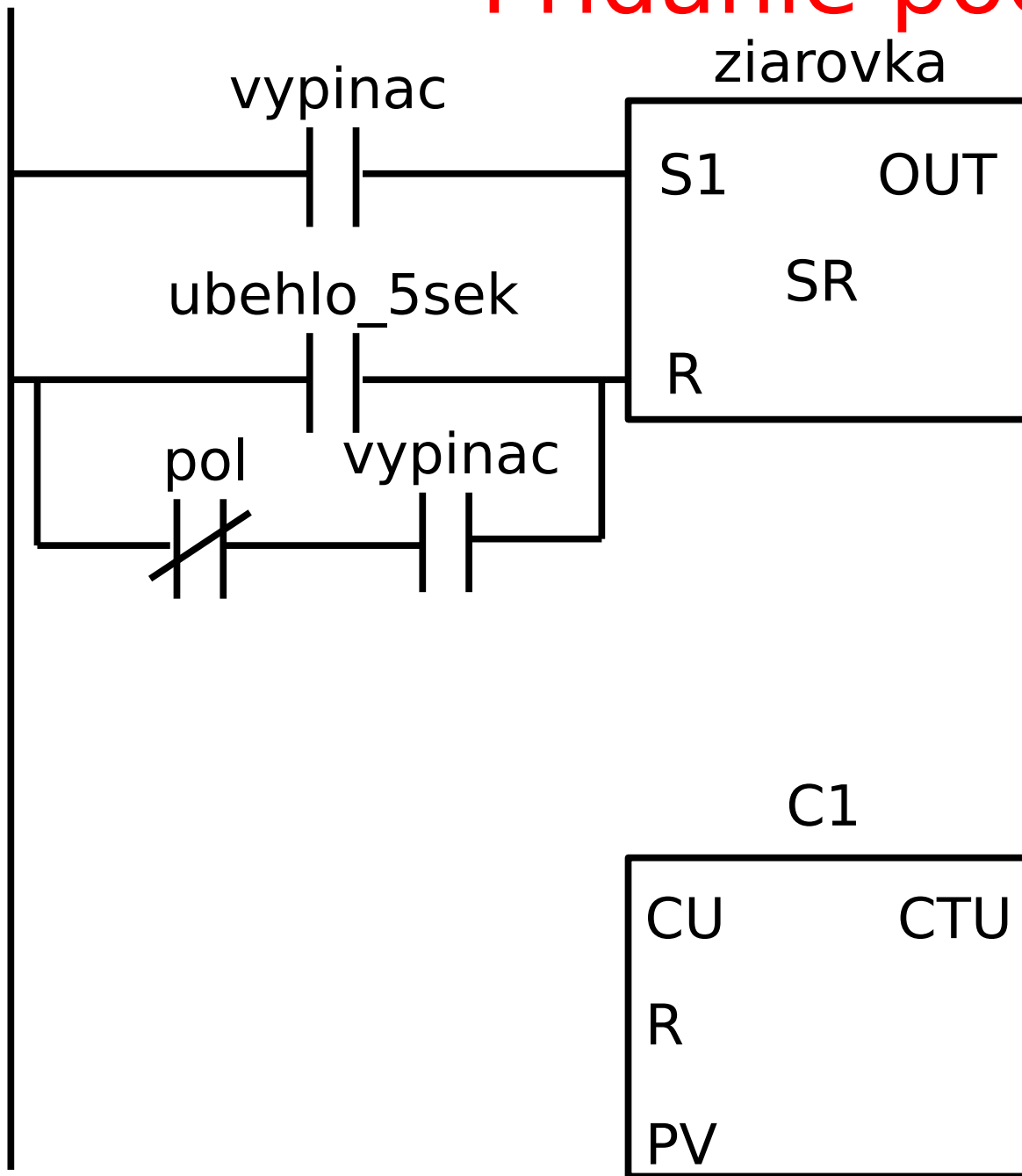
Príklad: Vypínač na chodbe

- Po stlačení vypínača sa má zapnúť žiarovka
- Žiarovka sa má vypnúť po 5 sekundách od zapnutia
- Ak sa vypínač aktivuje znova do 0.5 sekundy od rozsvietenia žiarovky, žiarovka sa má hneď vypnúť
- Žiarovka sa má vypnúť aj vtedy, ak sa behom 5tich sekúnd stlačí vypínač trikrát

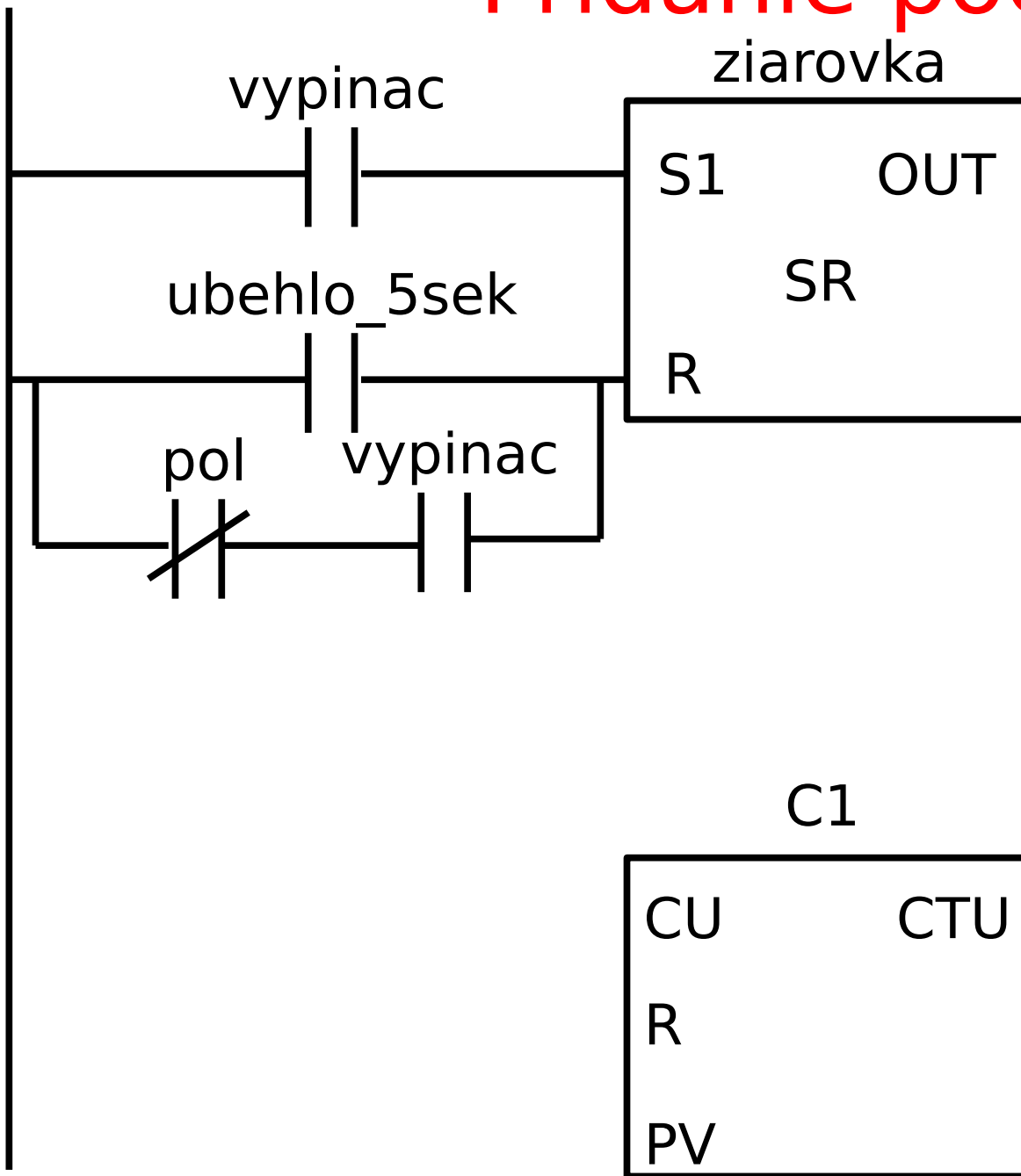
Schéma bez počítačla

Pridanie počítadla

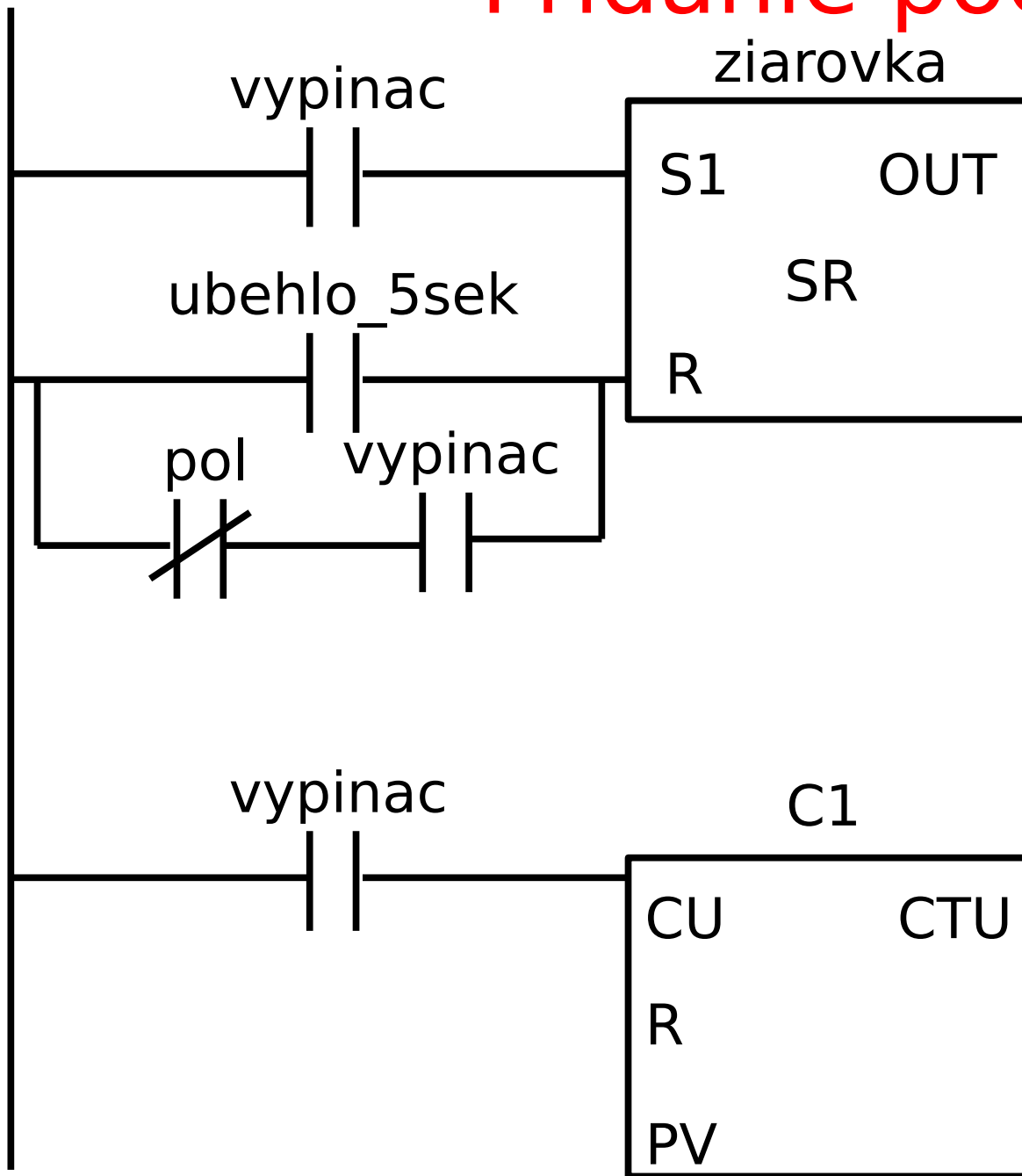

Pridanie počítadla

Kedy má počítadlo zvýšiť honodtu o 1?

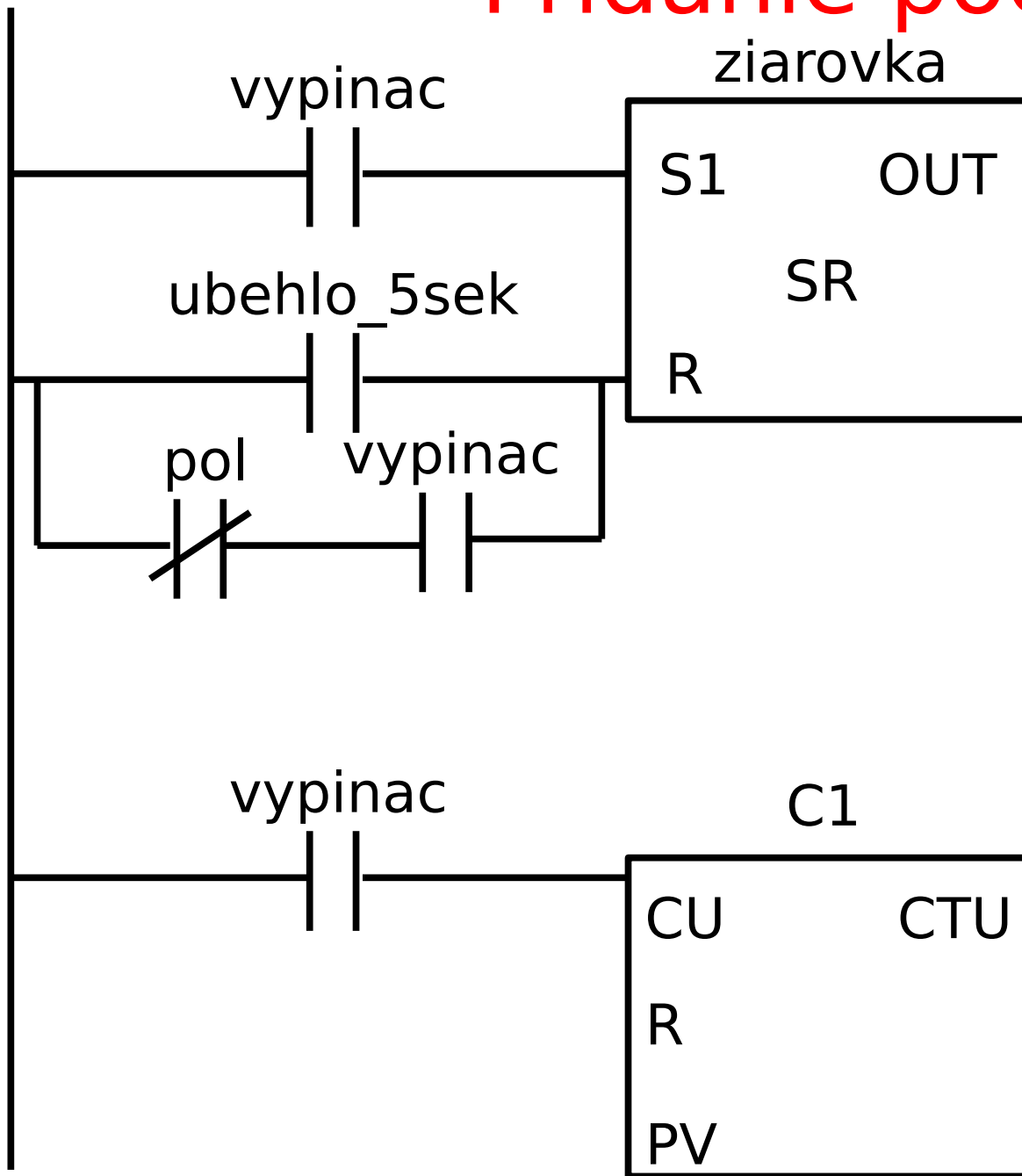
Pridanie počítadla

Kedy má počítadlo zvýšiť hodnotu o 1?

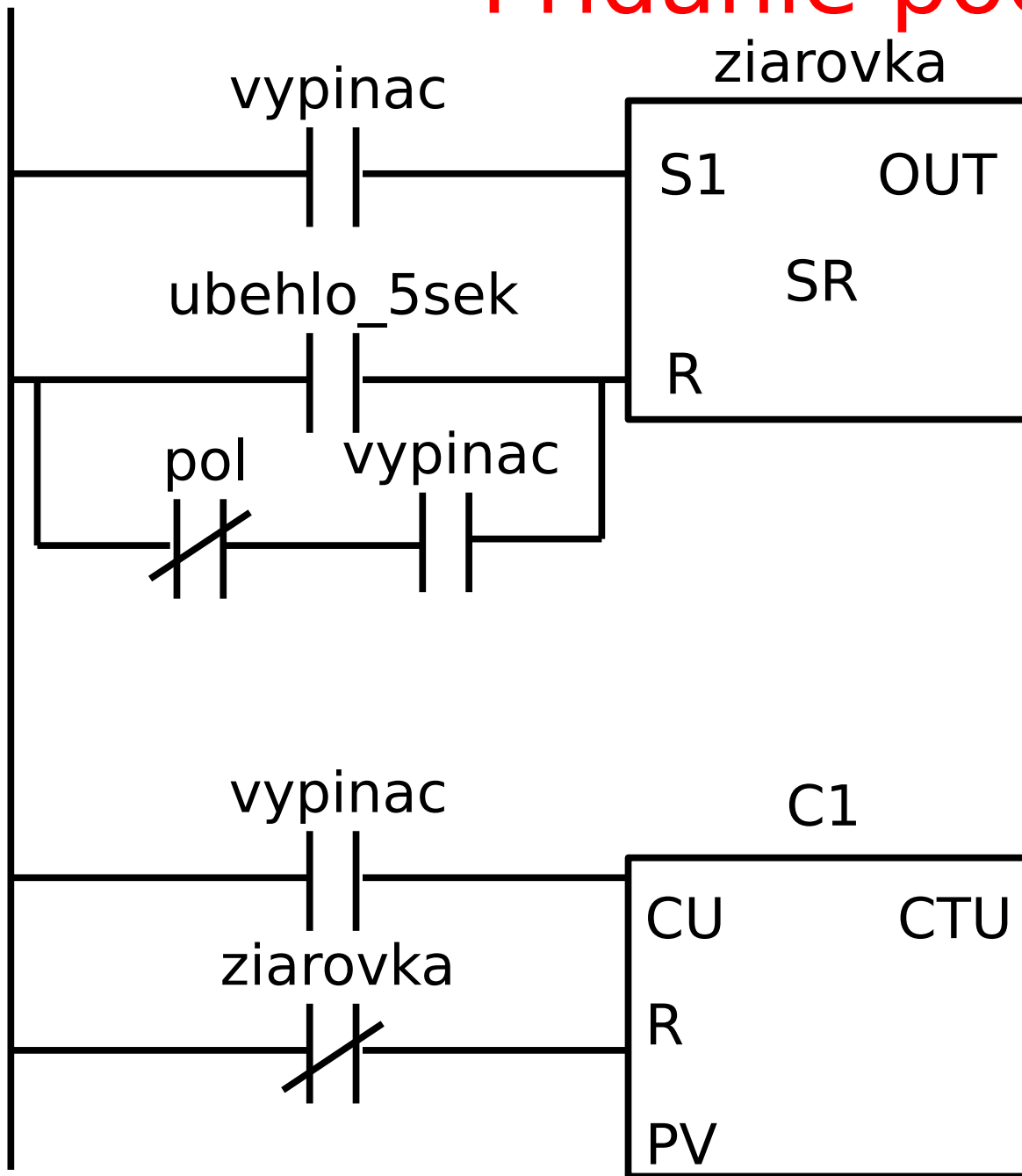
Keď sa aktivuje vypínač

Pridanie počítadla

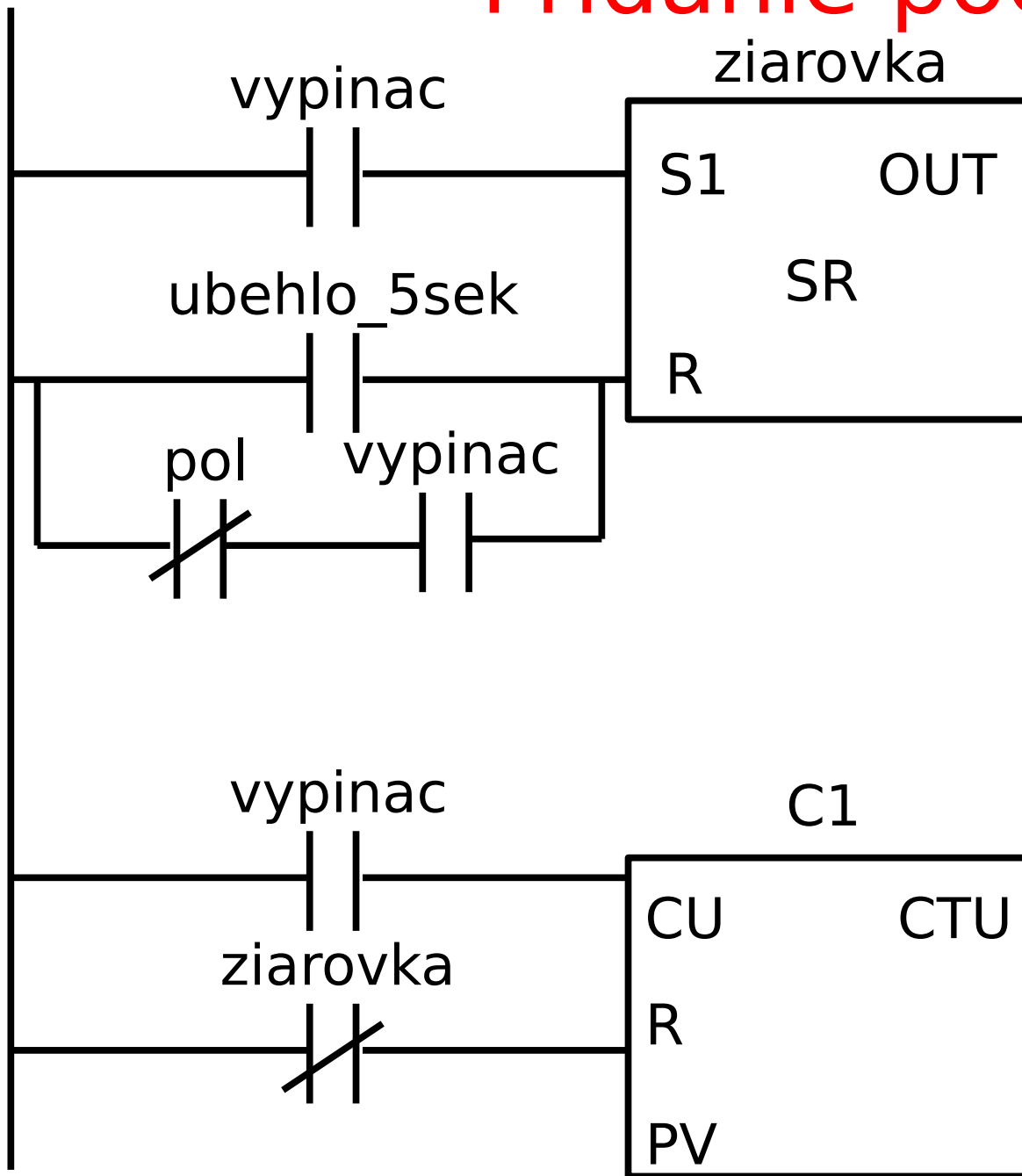
Kedy sa má počítadlo
resetnúť na nulu?

Pridanie počítadla

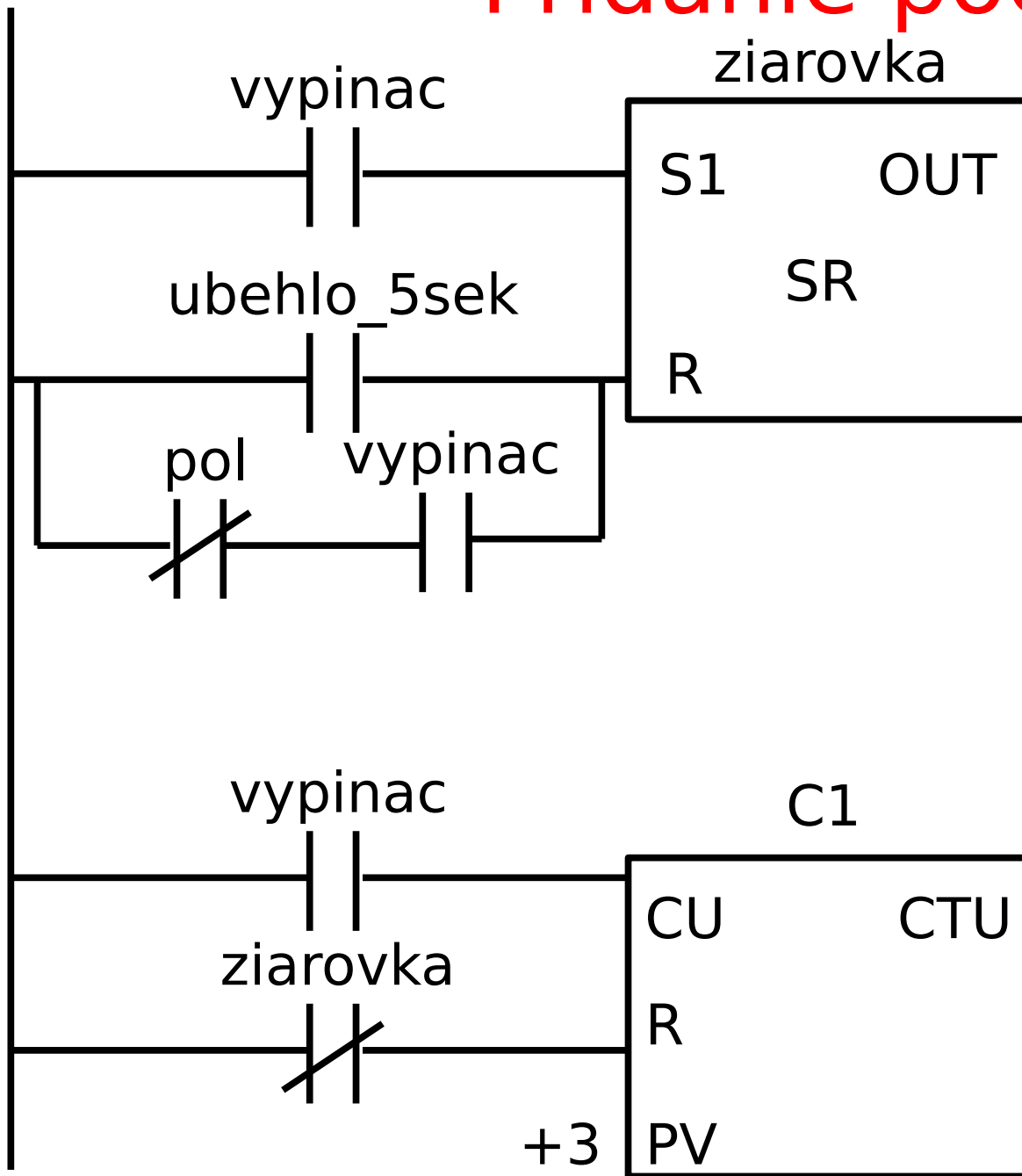
Kedy sa má počítadlo
resetnúť na nulu?
Keď sa žiarovka vypne

Pridanie počítadla

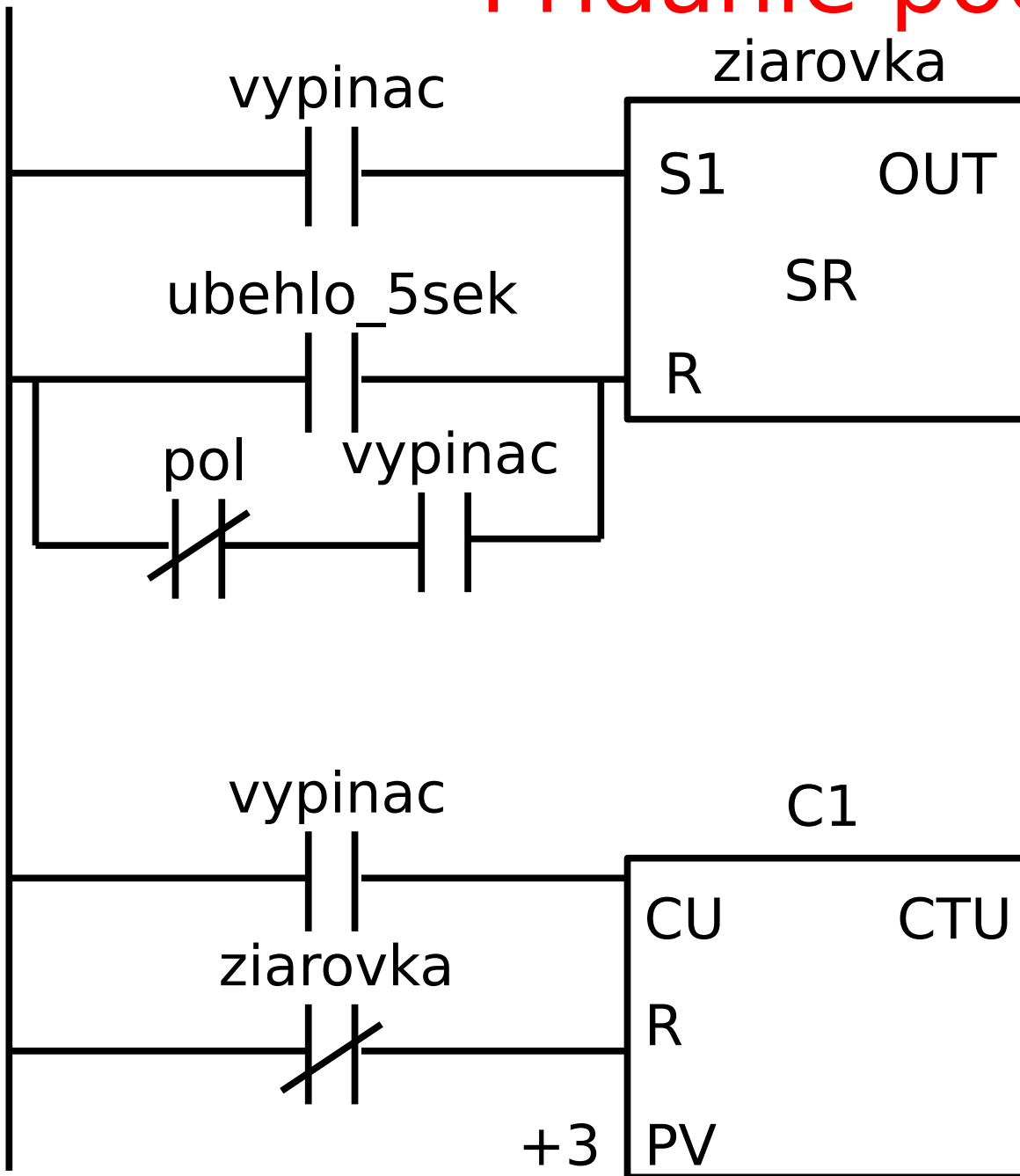
Dosiahnutie (a prekročenie) akej hodnoty má počítadlo hlásiť?

Pridanie počítadla

Dosiahnutie (a
prekročenie) akej hodnoty
má počítadlo hlásiť?
3 zapnutia vypínača

Pridanie počítadla

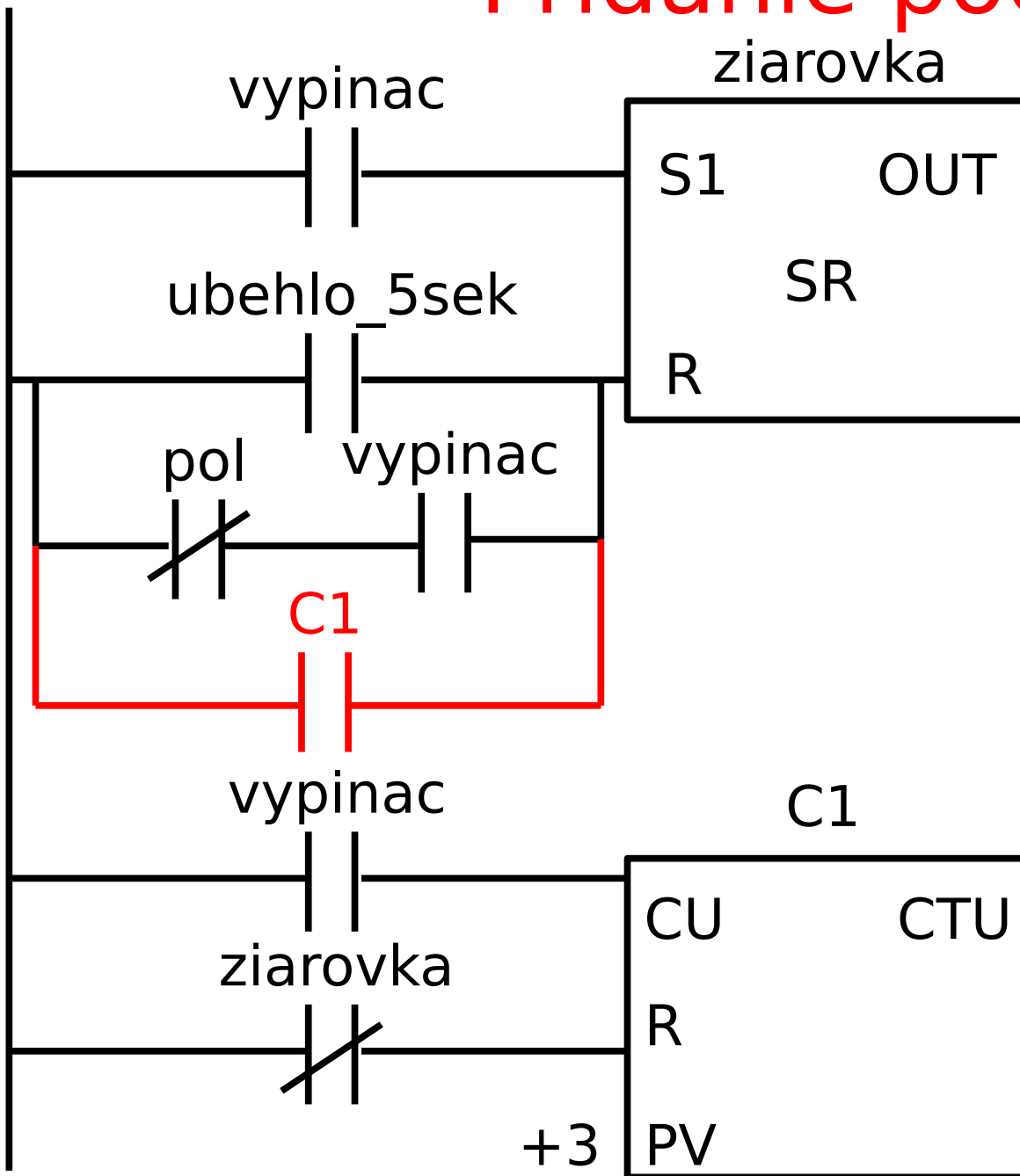

Kedy sa má žiarovka vypnúť?

“Prešlo 5 sekúnd”
ALEBO “NEprešlo 0.5 sekundy” A “vypínač je znova zapnutý”

ALEBO “počítadlo dosiahlo hodnotu 3”

Pridanie počítadla

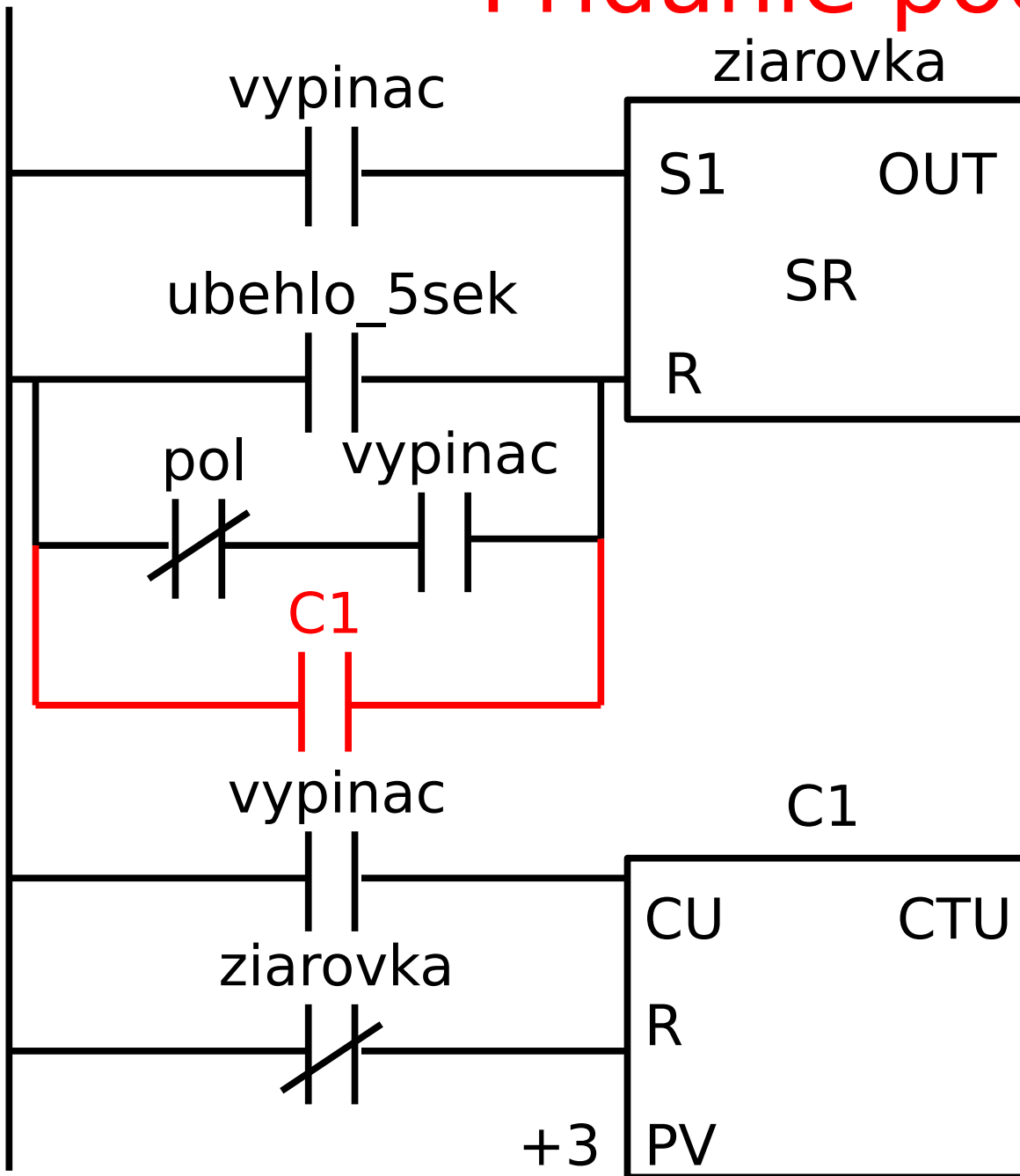

Kedy sa má žiarovka vypnúť?

“Prešlo 5 sekúnd”
ALEBO “NEprešlo 0.5 sekundy” A “vypínač je znova zapnutý”

ALEBO “počítadlo dosiahlo hodnotu 3”

Pridanie počítadla

Kedy sa má žiarovka vypnúť?
"Prešlo 5 sekúnd"
ALEBO "NEprešlo 0.5 sekundy" A "vypínač je znova zapnutý"
ALEBO "počítadlo dosiahlo hodnotu 3"

Ak má počítadlo hodnotu menšiu ako 3, C1 bude nastavená na 0

V opačnom prípade bude mať C1 hodnotu 1

Príklad: Semafor

- Na začiatku má semafor vypnuté všetky farby
- Po stlačení štartovacieho tlačidla má semafor začať pracovať
- Po stlačení zastavovacieho tlačidla má semafor prestať pracovať, t.j. vypnúť všetky svetlá
- Semafor pracuje tak, že prepína svetlá v poradí zelená, oranžová a červená, pričom každé svetlo má byť zapnuté 3 sekundy

Analýza

- Aké vstupy potrebujeme?
 - spust (štartovacie tlačidlo)
 - zastav (zastavovacie tlačidlo)

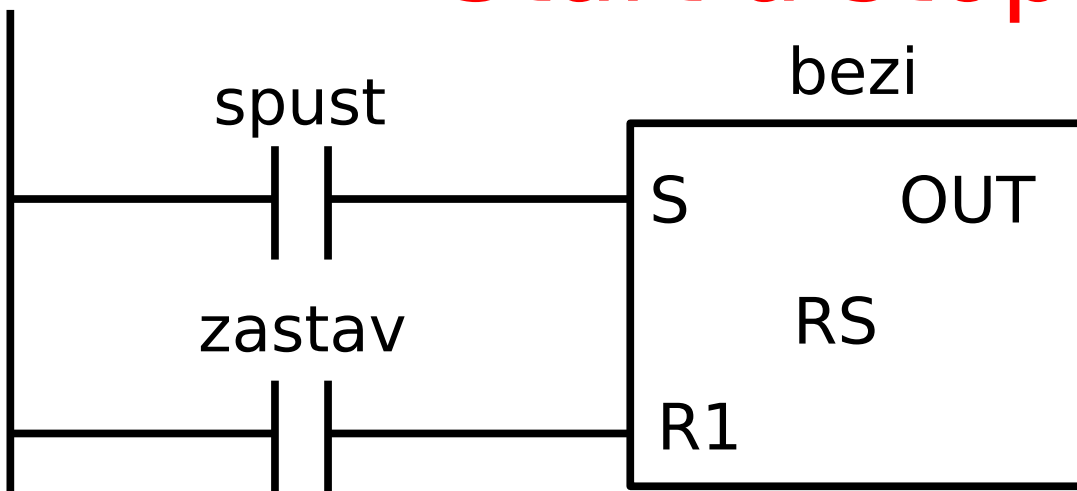
Analýza

- Aké vstupy potrebujeme?
 - spust (štartovacie tlačidlo)
 - zastav (zastavovacie tlačidlo)
- Aké výstupy bude mať?
 - zel, orz, cer (ovládanie typu 0=svetlo vypnuté, 1=svetlo zapnuté)

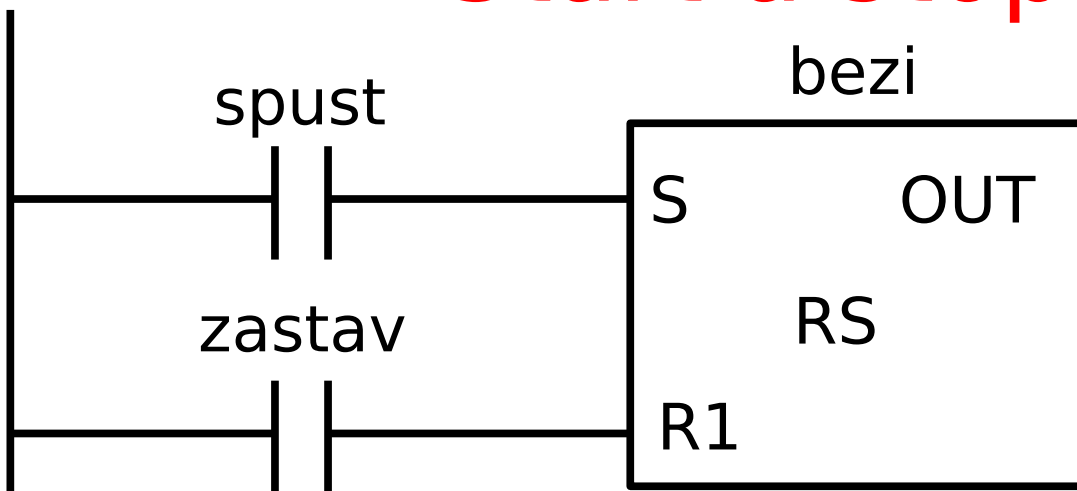
Analýza

- Aké vstupy potrebujeme?
 - spust (štartovacie tlačidlo)
 - zastav (zastavovacie tlačidlo)
- Aké výstupy bude mať?
 - zel, orz, cer (ovládanie typu 0=svetlo vypnuté, 1=svetlo zapnuté)
- Aké ostatné bloky potrebujeme?
 - časovače

Štart a stop semafora

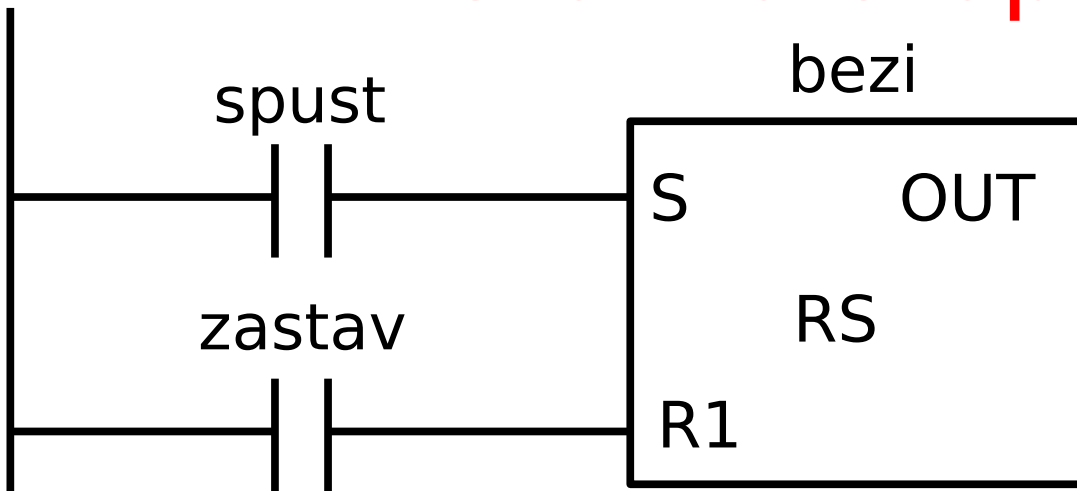

Štart a stop semafora

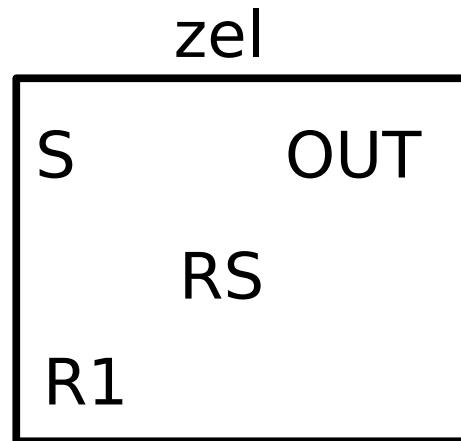
- Reset má prednosť pred set-om (keď sú stlačené naraz obe tlačidlá, prednosť bude mať vypnutie semafora)

Štart a stop semafora

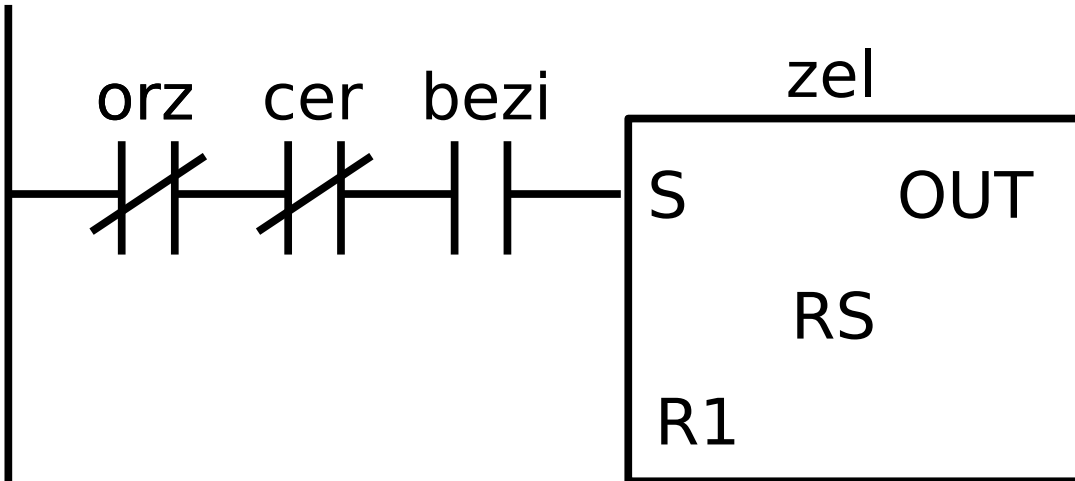

- Reset má prednosť pred set-om (keď sú stlačené naraz obe tlačidlá, prednosť bude mať vypnutie semafora)
- Premenná "bezi" bude označovať, či semafor funguje

Ovládanie zeleného svetla

Ovládanie zeleného svetla

Kedy sa má zelená
zapnúť?

oranžová je vypnutá

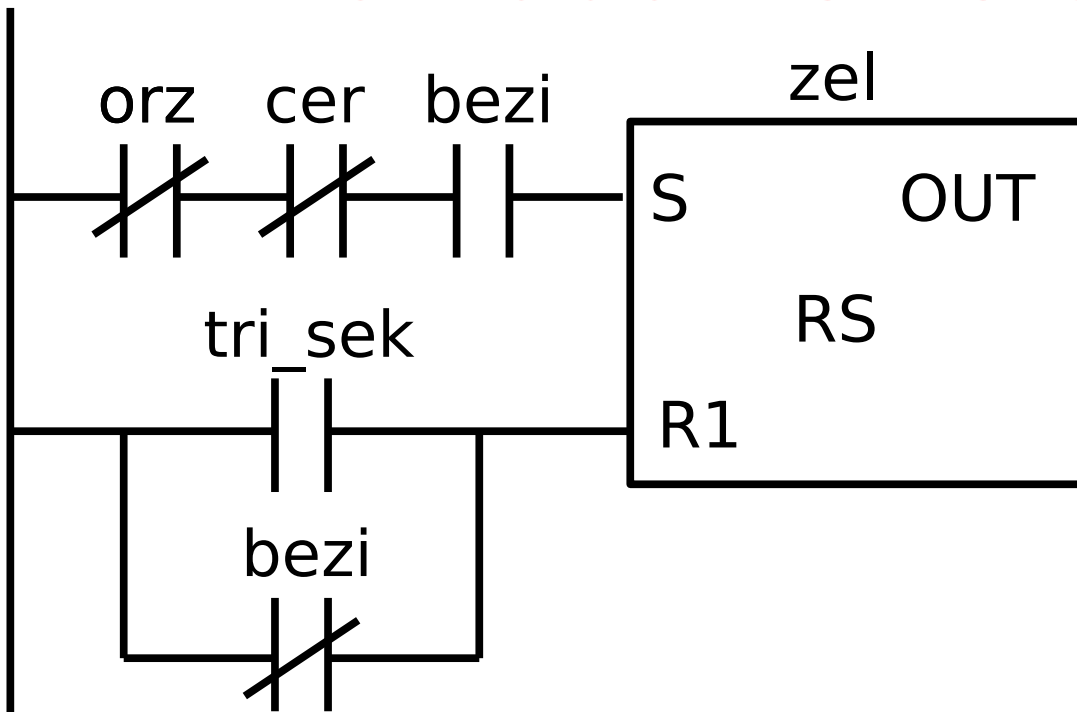
A ZÁROVEŇ

červená je vypnutá

A ZÁROVEŇ

semafor beží

Ovládanie zeleného svetla

Kedy sa má zelená zapnúť?

oranžová je vypnutá

A ZÁROVEŇ

červená je vypnutá

A ZÁROVEŇ

semafor beží

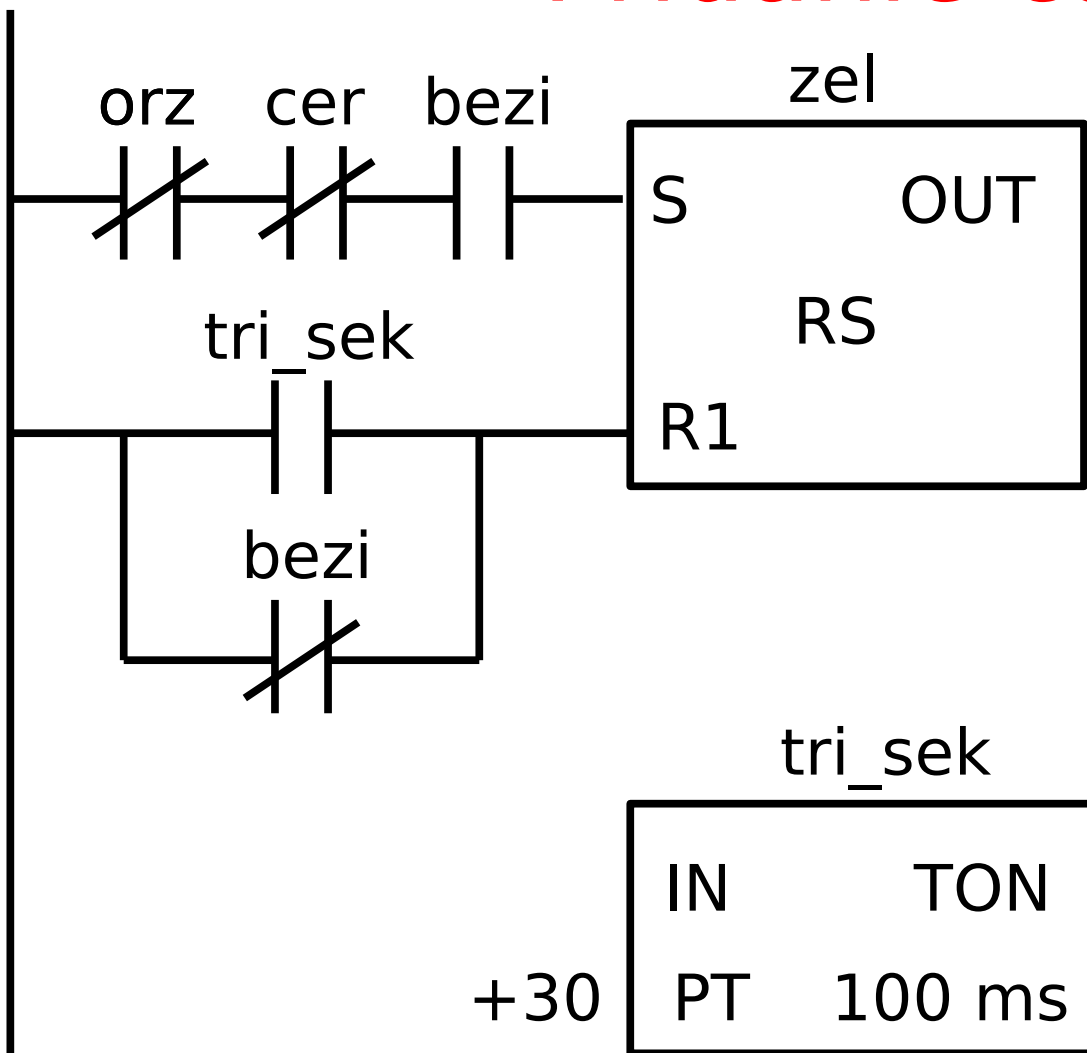
Kedy sa má zelená vypnúť?

prešli 3 sekundy od zapnutia zelenej

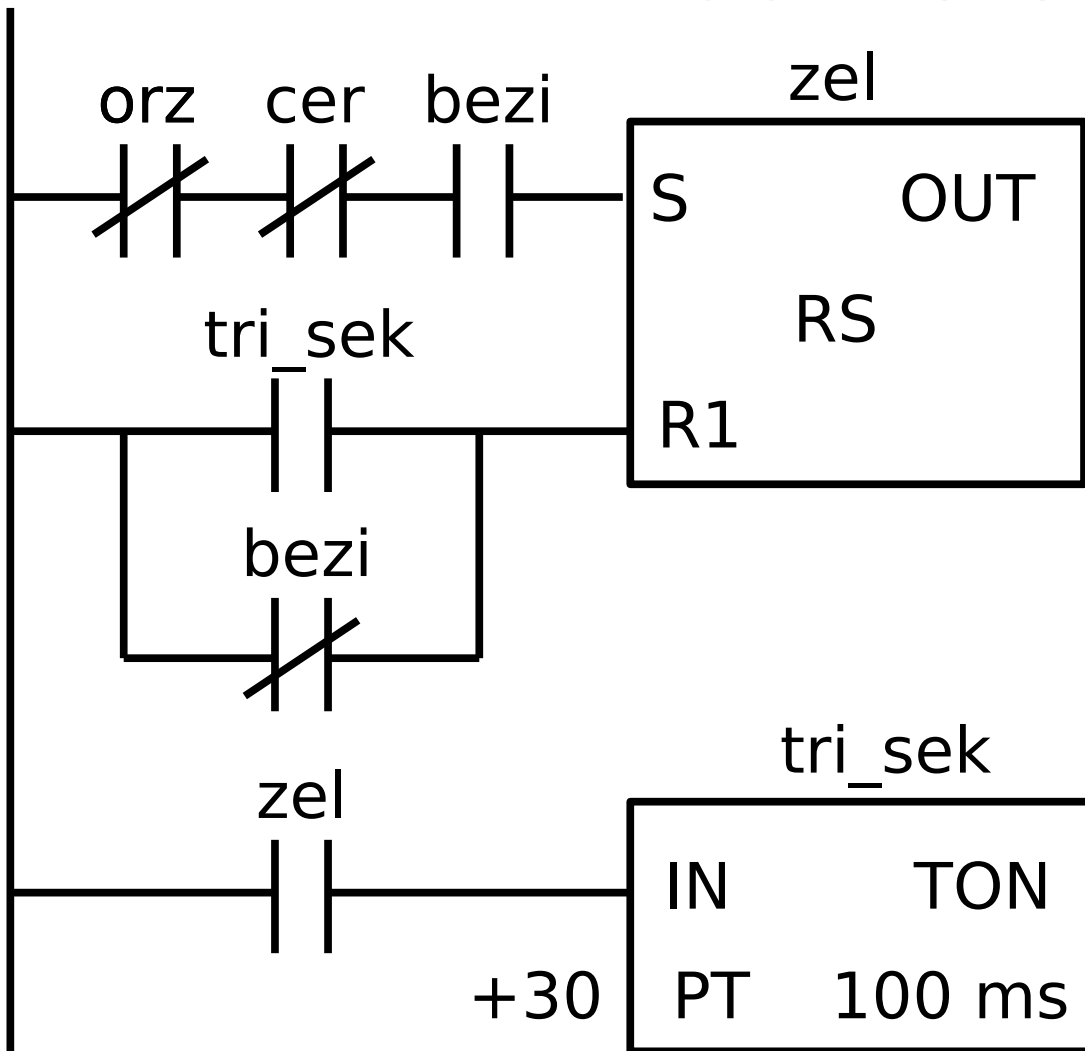
ALEBO

semafor nebeží

Pridanie časovača

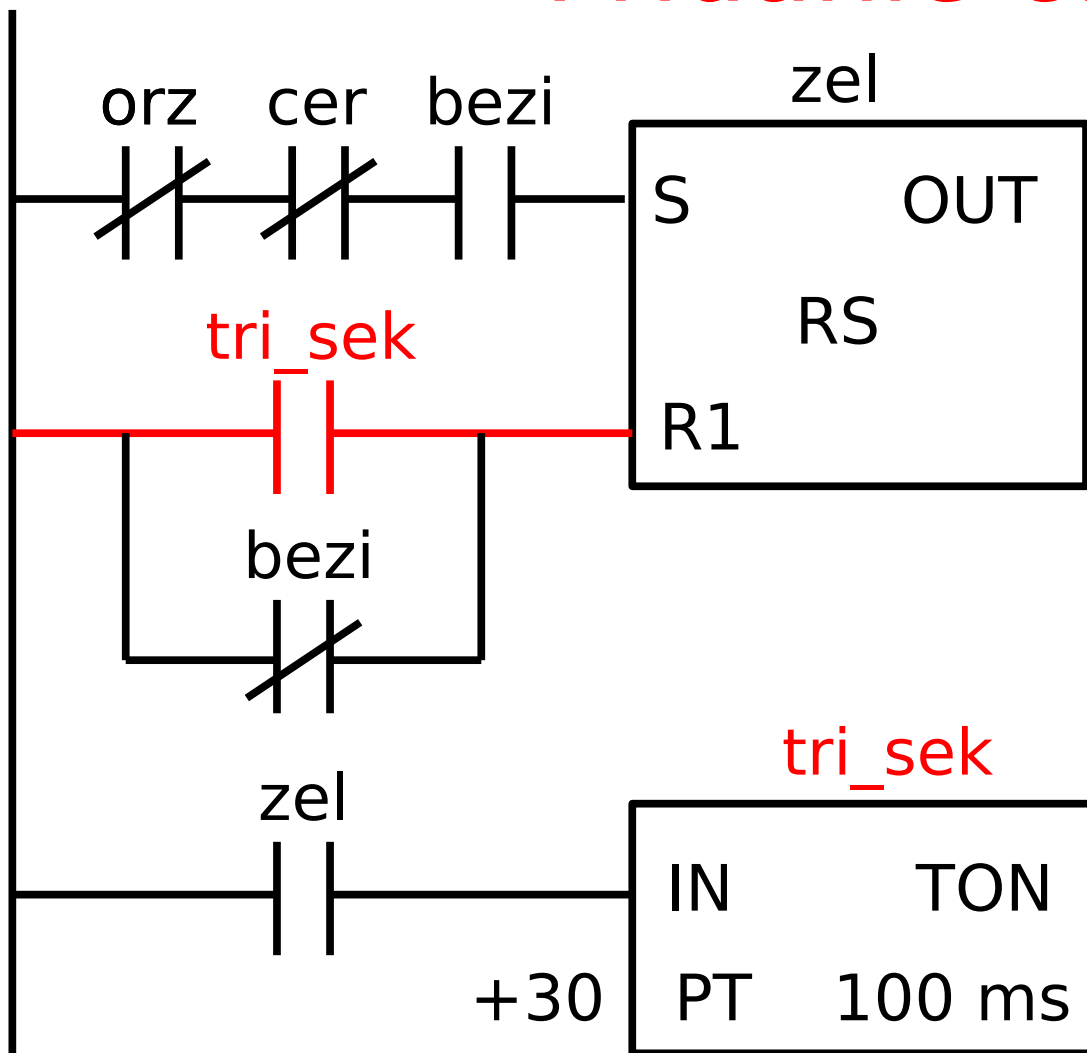

Pridanie časovača

Kedy sa majú hodiny
spustiť?
Keď naskočí zelená

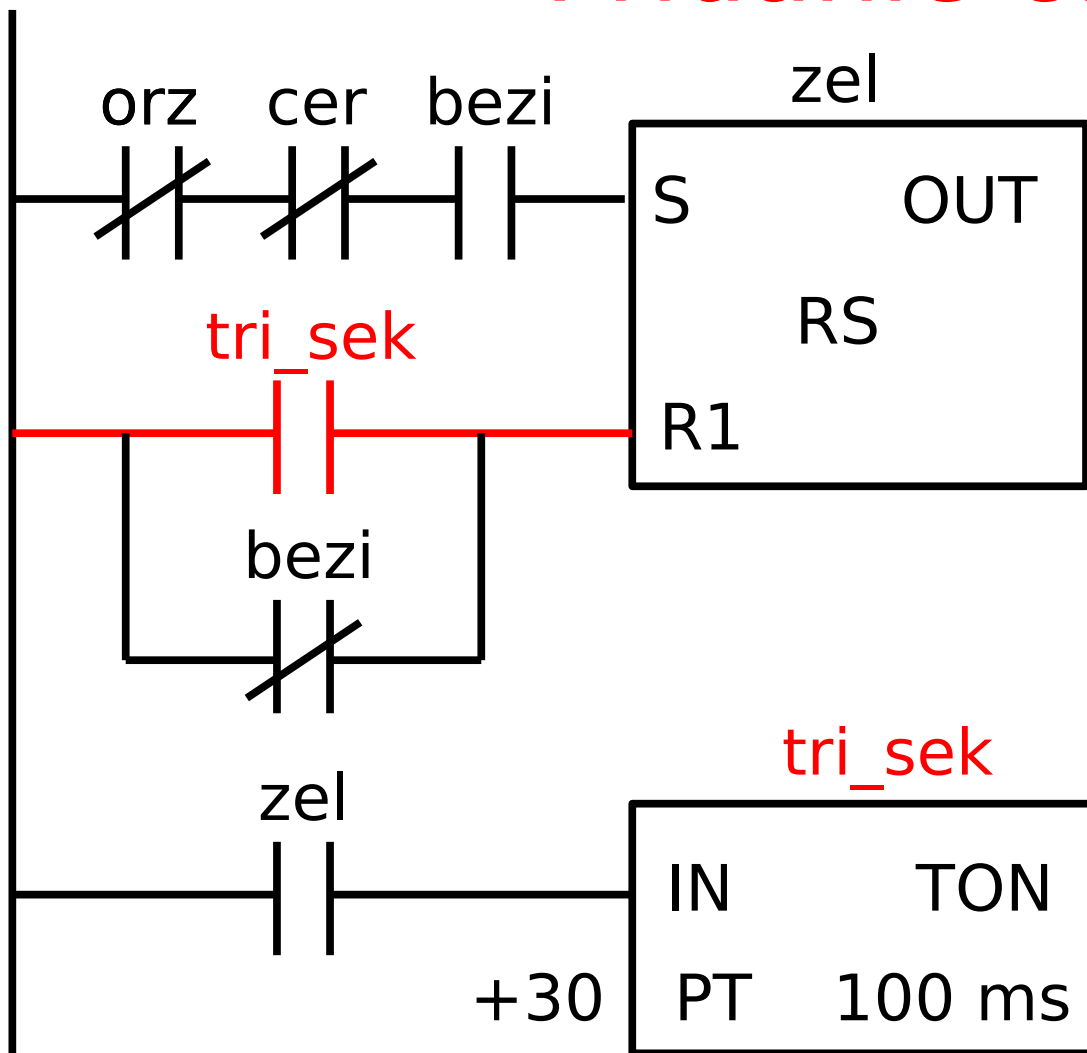
Pridanie časovača

Čo sa stane po troch sekundách?

Hodnota premennej "tri_sek" sa zmení z 0 na $\bar{1}$ a tým spôsobí vypnutie zeleného svetla

Pridanie časovača

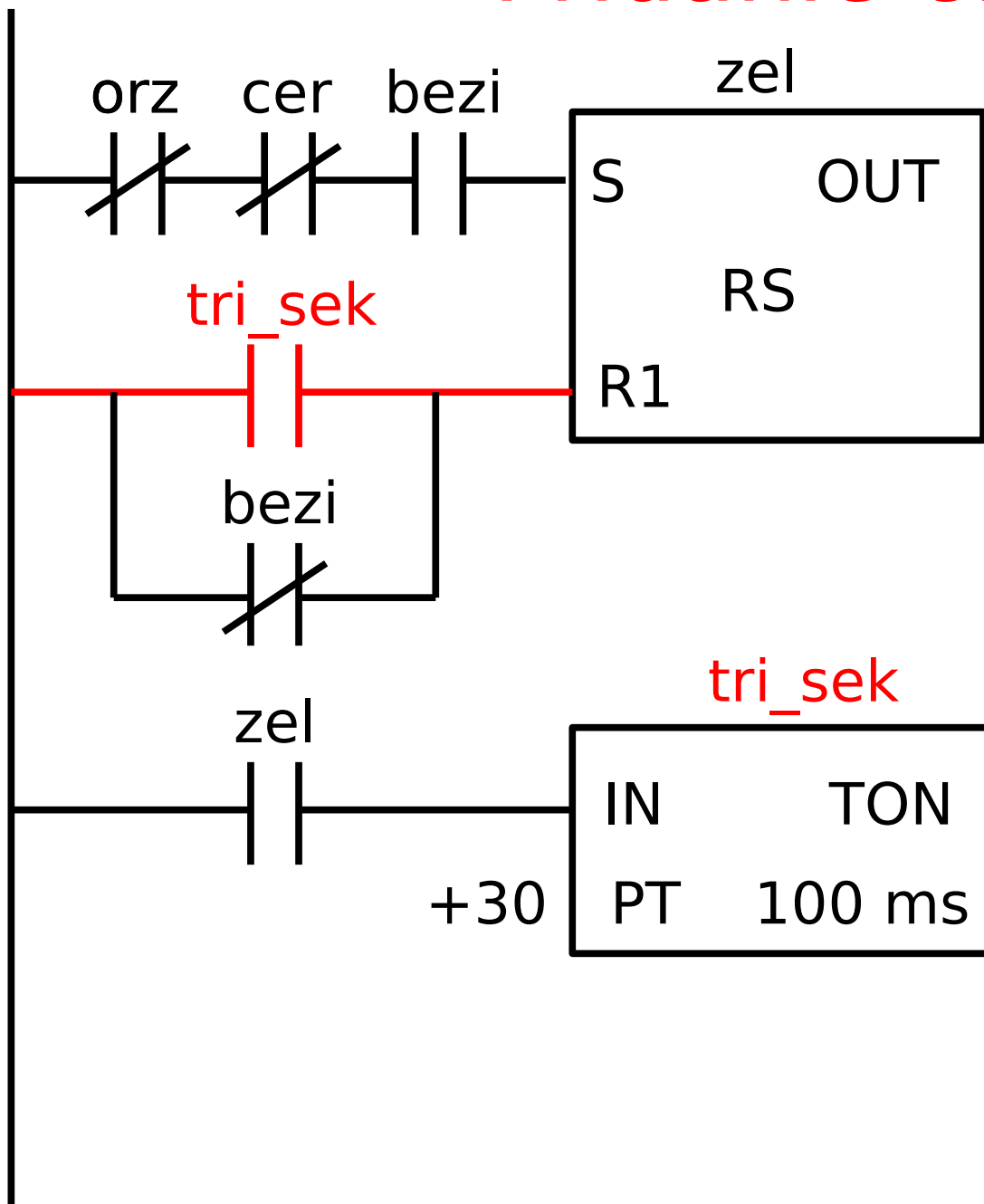

Čo sa stane po troch sekundách?

Hodnota premennej "tri_sek" sa zmení z 0 na $\bar{1}$ a tým spôsobí vypnutie zeleného svetla

Ako sa dá efekt "zelené svetlo sa vyplo" využiť ďalej?

Pridanie časovača

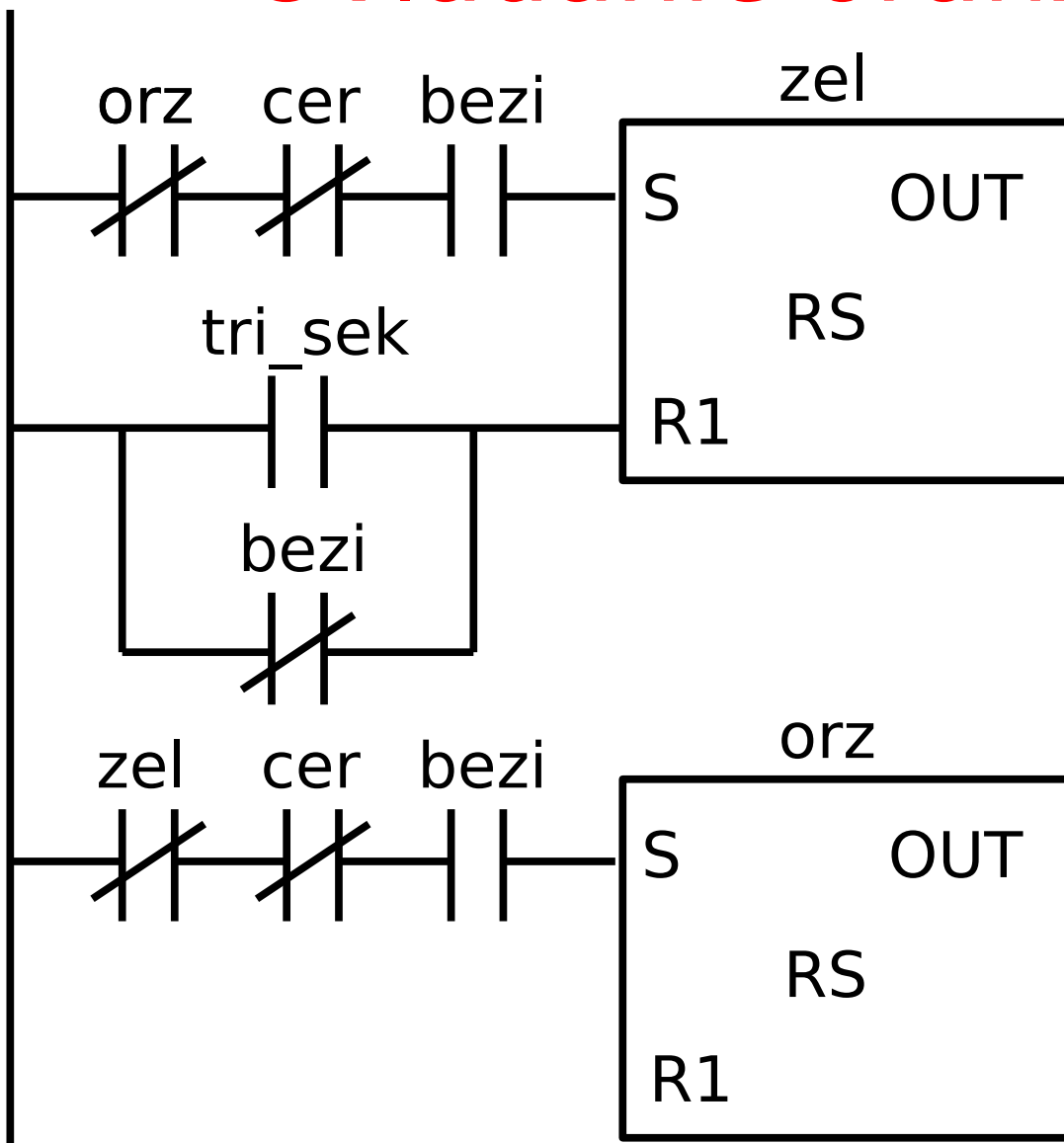
Čo sa stane po troch sekundách?

Hodnota premennej "tri_sek" sa zmení z 0 na $\bar{1}$ a tým spôsobí vypnutie zeleného svetla

Ako sa dá efekt "zelené svetlo sa vyplo" využiť ďalej?

Môžeme ho využiť ako povel na zapnutie oranžovej...

Ovládanie oranžového svetla

Kedy sa má oranžová zapnúť?

zelená je vypnutá

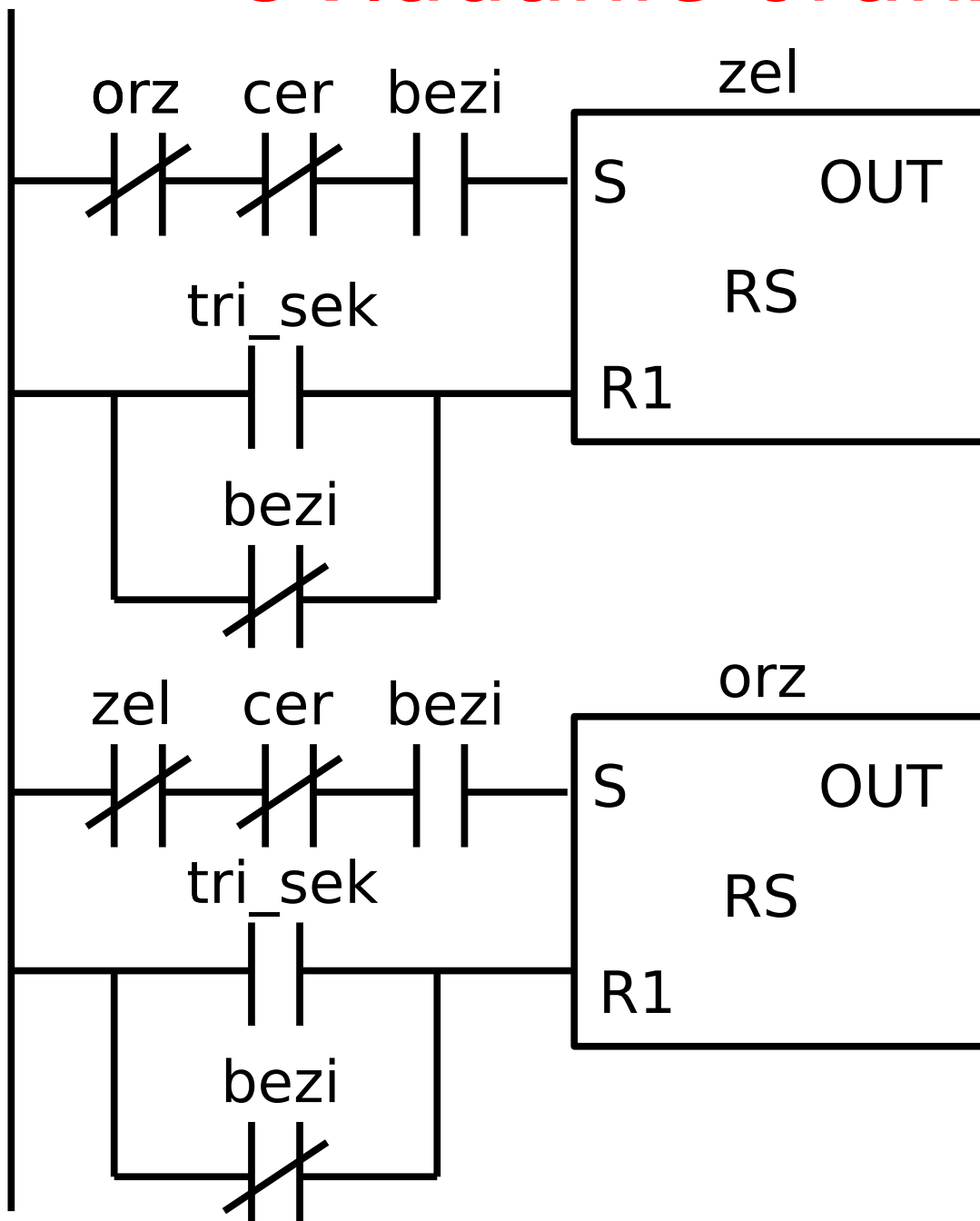
A ZÁROVEŇ

červená je vypnutá

A ZÁROVEŇ

semafor beží

Ovládanie oranžového svetla

Kedy sa má oranžová zapnúť?

zelená je vypnutá

A ZÁROVEŇ

červená je vypnutá

A ZÁROVEŇ

semafor beží

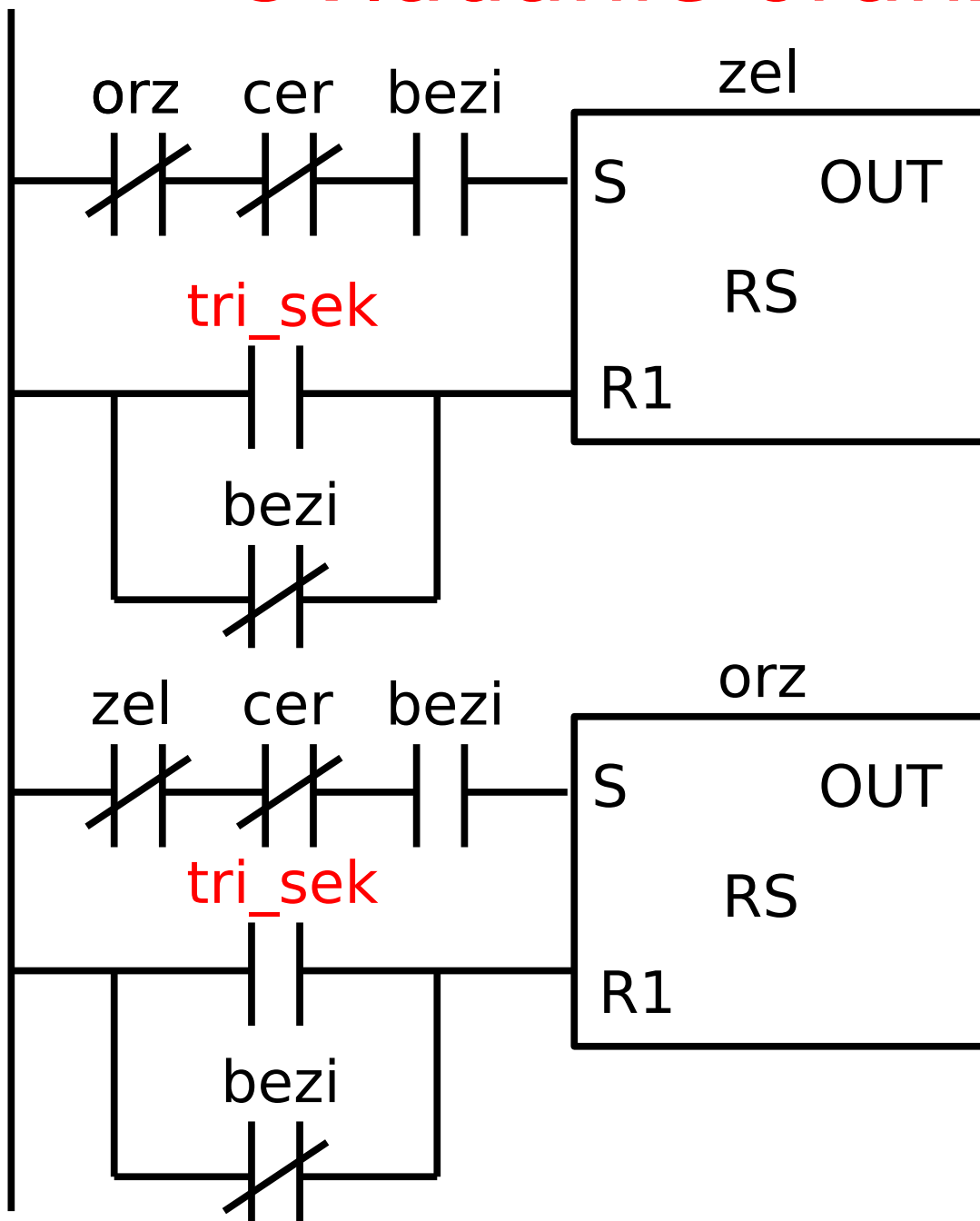
Kedy sa má oranžová vypnúť?

prešli 3 sekundy od zapnutia oranžovej

ALEBO

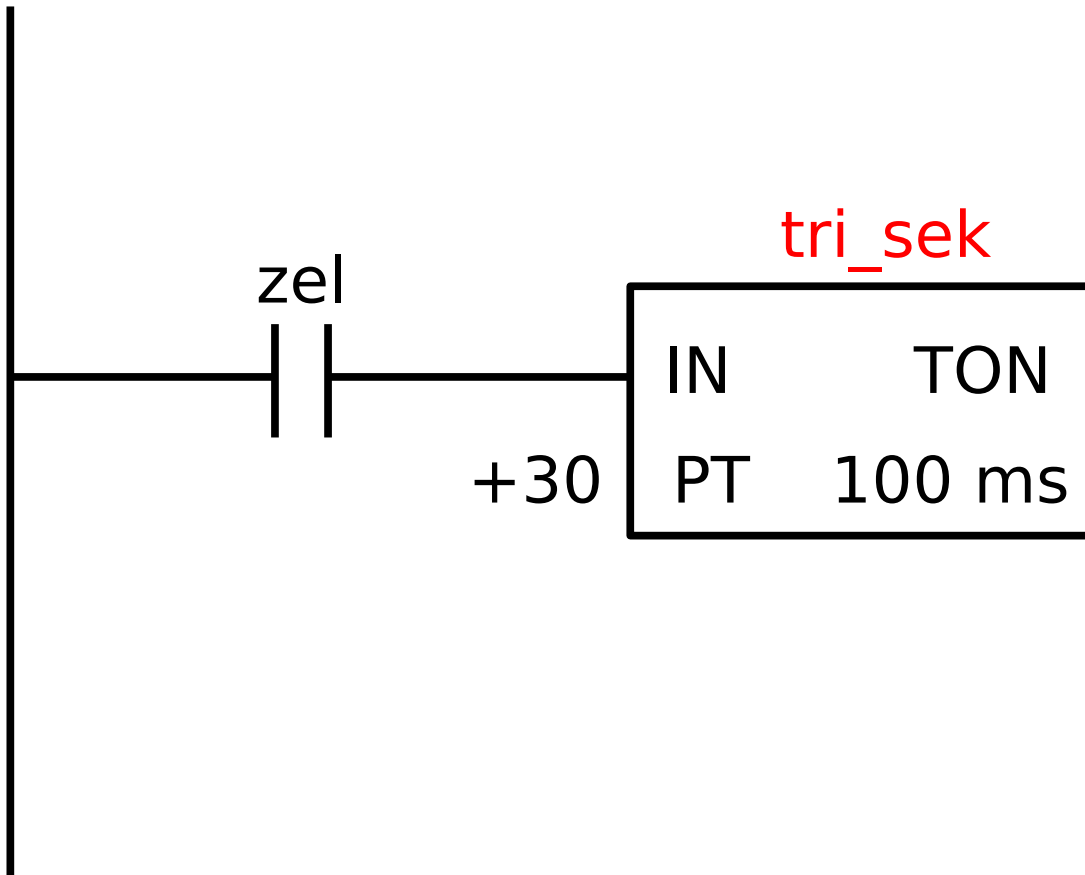
semafor nebeží

Ovládanie oranžového svetla

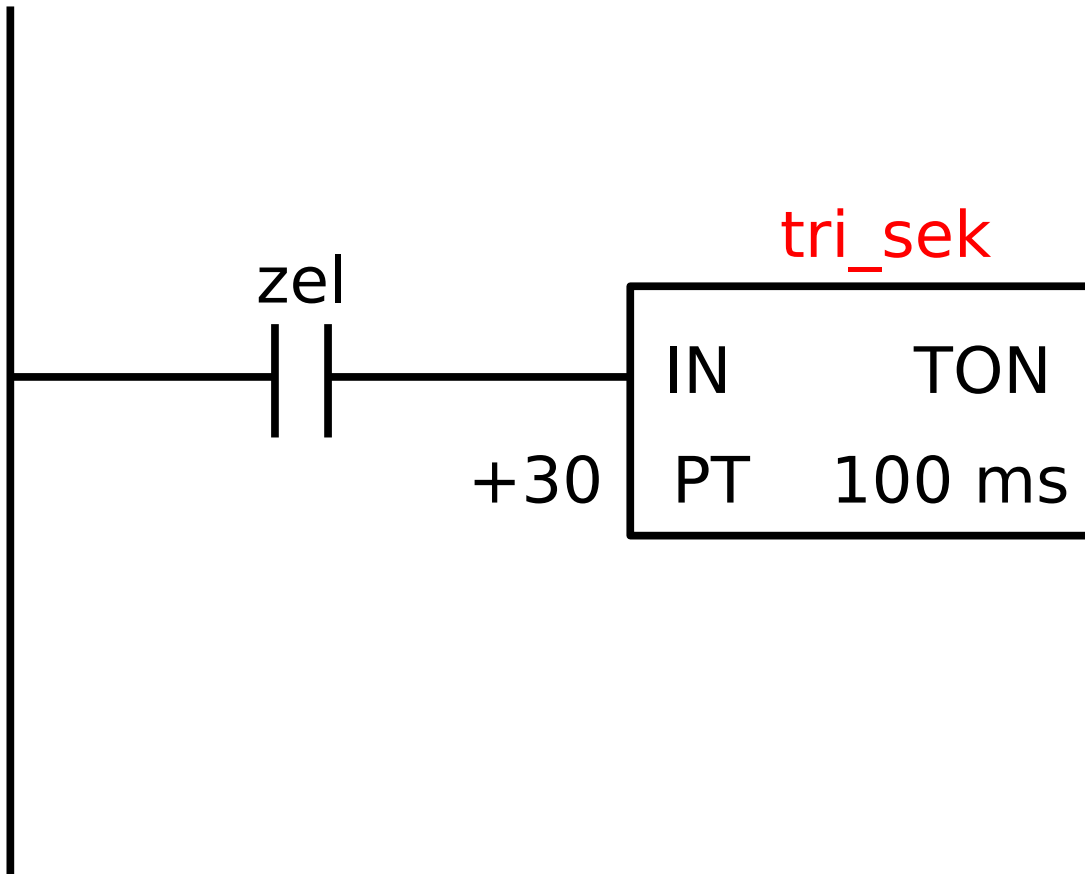
Môžeme si dovoliť tu mať tie isté hodiny čo vypínali aj zelenú?

Ovládanie oranžového svetla

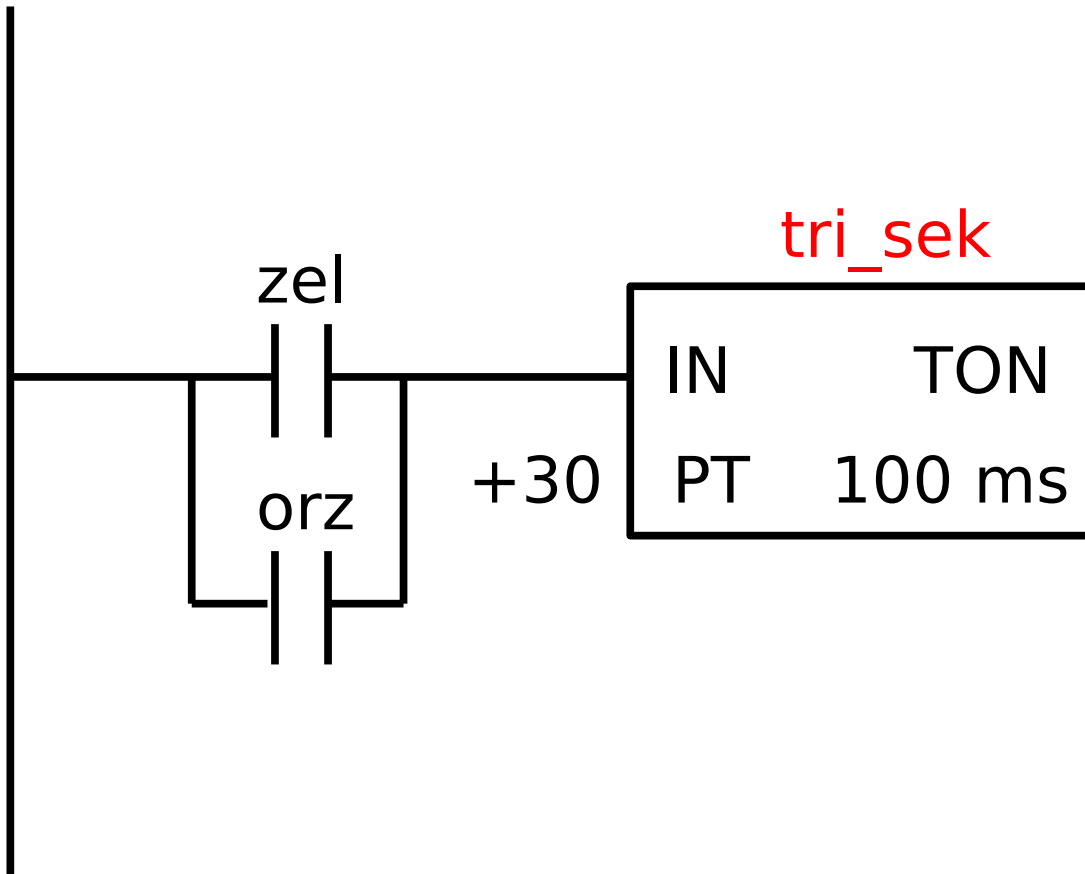
Môžeme si dovoliť tu mať tie isté hodiny čo vypínali aj zelenú?

Ovládanie oranžového svetla

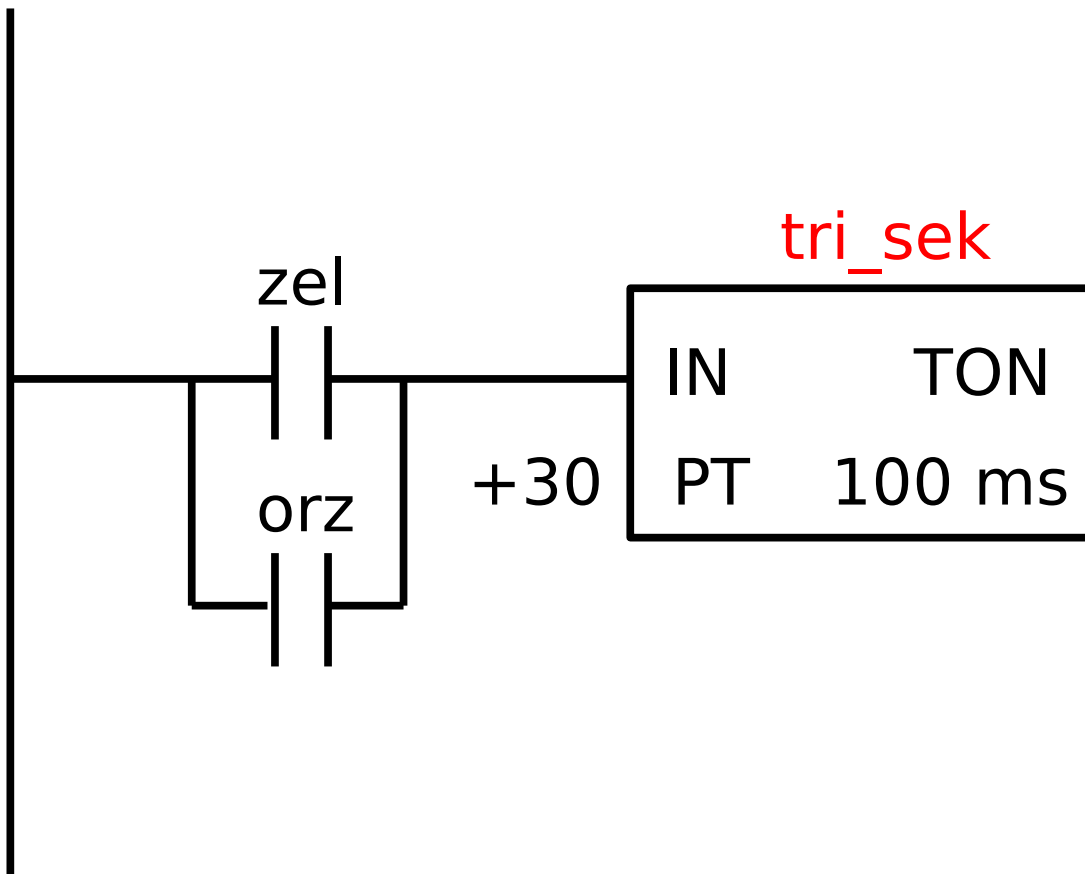
Môžeme si dovoliť tu
mať tie isté hodiny čo
vypínali aj zelenú?
Môžeme, ak vhodne
zmodifikujeme
resetovanie hodín

Ovládanie oranžového svetla

Môžeme si dovoliť tu
mať tie isté hodiny čo
vypínali aj zelenú?
Môžeme, ak vhodne
zmodifikujeme
resetovanie hodín

Ovládanie oranžového svetla

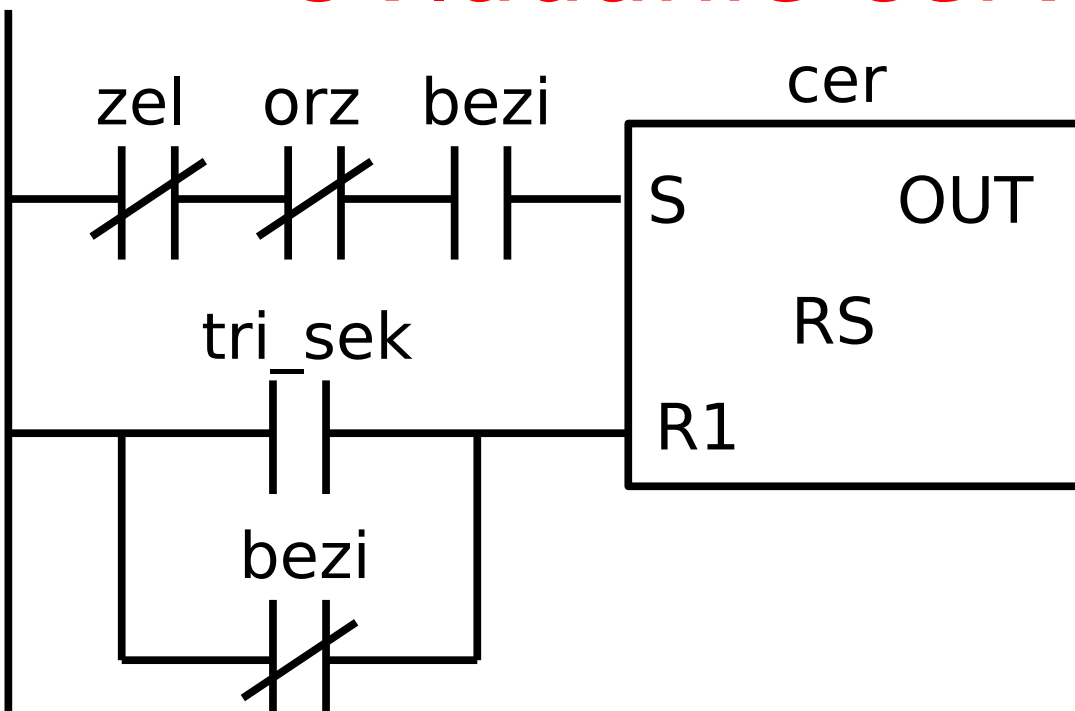
Môžeme si dovoliť tu mať tie isté hodiny čo vypínali aj zelenú?

Môžeme, ak vhodne zmodifikujeme resetovanie hodín

Hodiny sa teraz spustia buď tým, že sa zapne zelená, alebo tým, že sa zapne oranžová

Využívame pri tom fakt, že dve rôzne farby nemôžu byť zapnuté súčasne

Ovládanie červeného svetla

Kedy sa má červená zapnúť?

zelená je vypnutá

A ZÁROVEŇ

oranžová je vypnutá

A ZÁROVEŇ

semafor beží

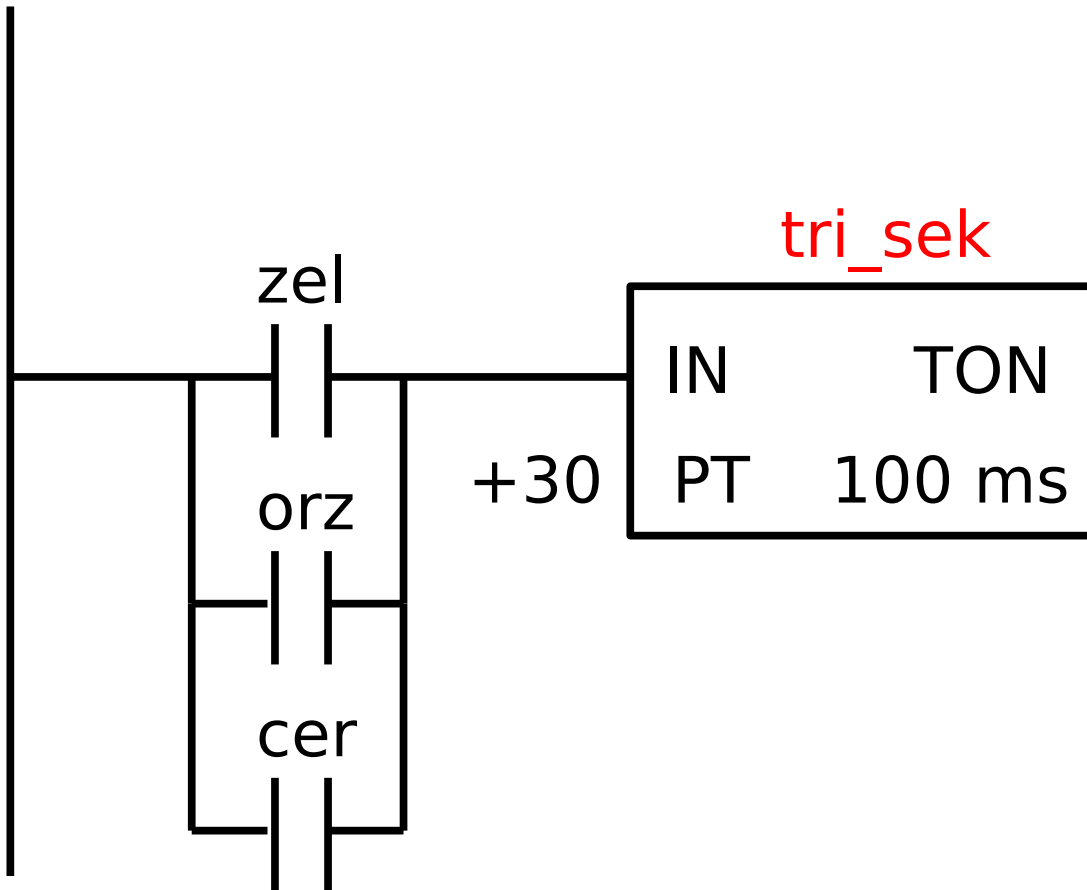
Kedy sa má červená vypnúť?

prešli 3 sekundy od zapnutia červenej

ALEBO

semafor nebeží

Ovládanie červeného svetla

Pravidlá programovania pomocou Ladder Logic

- Analýza vstupov a výstupov
 - koľko ich máme
 - aké adresy im priradíme

Pravidlá programovania pomocou Ladder Logic

- Analýza vstupov a výstupov
 - koľko ich máme
 - aké adresy im priradíme
- Vytvorenie ovládacích panelov (t.j. Set-Reset blokov) pre jednotlivé výstupy

Pravidlá programovania pomocou Ladder Logic

- Analýza vstupov a výstupov
 - koľko ich máme
 - aké adresy im priradíme
- Vytvorenie ovládacích panelov (t.j. Set-Reset blokov) pre jednotlivé výstupy
- Určenie logických podmienok zapnutia/vypnutia jednotlivých výstupov
 - priamo logickými kombináciami vstupov
 - alebo aj využitím počítadiel a časovačov